

Projekt „CISUR – Krepitev pravosodnega sodelovanja pri implementaciji Uredbe o dedovanju na Hrvaškem in v Sloveniji“ / „CISUR – Enhancing Judicial Cooperation on the Implementation of the Succession Regulation in Croatia and Slovenia“

Koordinator: Hrvaški pravni center (HR). Partnerji: Mirovni inštitut (SI), Ministrstvo za pravosodje Republike Hrvatske (HR), Hrvaška notarska zbornica (HR) in Notarska zbornica Slovenije (SI). Sodelovanje: Vrhovno sodišče Republike Hrvaške (HR).

Sladana Aras Kramar in Katarina Vučko

VODIČ ZA UPORABO UREDBE (EU) ŠT. 650/2012 O DEDOVANJU

digitalna izdaja

2020

Ta projekt sofinancirajo Program Evropske unije za pravosodje (2014-2020), Hrvaški pravni center, Mirovni inštitut, Ministrstvo za pravosodje Republike Hrvaške in Hrvaška notarska zbornica.
Za vsebino tega dokumenta je odgovoren izključno Hrvaški pravni center.

Copyright © 2020

Hrvaški pravni center (vse pravice pridržane)

Recenzent

Prof. emeritus Mihajlo Dika, glavni strokovnjak na projektu CISUR

Urednica digitalne izdaje v slovenskem jeziku

Katarina Vučko, nacionalna vodja projekta CISUR

Za Hrvaški pravni center

Izr. prof. dr. sc. Goranka Lalić Novak, predsednica

Za Mirovni inštitut

Dr. Iztok Šori, direktor

KAZALO

A. UVOD	6
B. PODROČJE UPORABE.....	9
1. Materialno področje uporabe.....	9
2. Teritorialno področje uporabe.....	15
3. Časovna veljavnost	15
C. PRISTOJNOST	16
1. „Sodišče“ v smislu čl. 3(2) Uredbe o dedovanju in notarji	16
2. Splošna pristojnost	17
3. Dogovor o izbiri sodišča (prorogacija pristojnosti)	20
4. Subsidiarna pristojnost	23
5. <i>Forum necessitatis</i>	24
6. Ostala pravila.....	25
6.1. Omejitev postopka.....	25
6.2. Sprejem ali odpoved dediščini, volilu ali nujnemu deležu	25
6.3. Začetek postopka	26
6.4. Preizkus pristojnosti.....	27
6.5. Preizkus dopustnosti	27
6.6. Litispendenca	28
6.7. Sorodne pravde.....	28
6.8. Začasni ukrepi, vključno z ukrepi zavarovanja	29
D. PRAVO, KI SE UPORABLJA	29
1. Načelo enotnosti zapuščine	29
2. Področje uporabe prava, ki se uporablja	30
3. Splošno pravilo in možnost odstopanja od splošnega pravila	32
5. Posebna kolizijska pravila	35
5.1. Razpolaganje za primer smrti in dedne pogodbe	35
5.2. Veljavnost glede oblike izjave o sprejemu dediščine ali odpovedi dediščini, volila ali nujnega deleža.....	37

5.3. Posebna pravila o imenovanju in pooblastilih upravitelja zapuščine v nekaterih primerih.....	37
5.4. Posebna pravila o omejitvah, ki se nanašajo na dedovanje določenega premoženja ali nanj vplivajo	38
5.5. Prilagoditev stvarnih pravic	38
5.6. Komorienti	39
5.7. Zapuščina brez dediča.....	39
5.8. Zavračanje (<i>renvoi</i>)	39
5.9. Javni red (<i>ordre public</i>)	39
5.10. Države z več kot enim pravnim sistemom	40
E. PRIZNAVANJE IN IZVRŠEVANJE ODLOČB O DEDOVANJU	40
1. Priznavanje odločb o dedovanju	40
2. Država članica izvora	42
3. Država članica izvršitve	42
4. Razlogi za nepriznanje odločbe o dedovanju	42
5. Prekinitev postopka za priznanje odločbe o dedovanju.....	45
6. Postopek za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju.....	45
7. Krajevna pristojnost sodišč	46
8. Zahteva za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju	47
9. Odločba o zahtevi za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju.....	48
10. Pravno sredstvo zoper odločbo o zahtevi za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju	49
11. Prekinitev postopka za izvršitev odločbe o dedovanju.....	51
12. Začasni ukrepi in ukrepi zavarovanja.....	51
13. Stroški postopka in brezplačna pravna pomoč.....	52
F. SPREJEMANJE IN IZVRŠEVANJE JAVNIH LISTIN IN SODNIH PORAVNAV V ZAPUŠČINSKIH ZADEVAH.....	53
1. Sprejemljivost javnih listin v zapuščinskih zadevah	53
2. Javna listina v zapuščinskih zadevah	53
3. Dokazna moč javne listine v dednih zadevah.....	54

4. Izpodbijanje verodostojnosti javne listine v dednih zadevah	55
5. Izpodbijanje pravnih aktov ali pravnih razmerij, ki so vzpostavljeni z javno listino v zapuščinskih zadevah	56
6. Razglasitev izvršljivosti javne listine v zapuščinskih zadevah	57
7. Sodna poravnava v zapuščinskih zadevah	58
8. Razglasitev izvršljivosti sodne poravnave v zapuščinskih zadevah	58
9. Nezdržljivost javnih listin, sodnih poravnav in odločb o dedovanju	60
G. EVROPSKO POTRDILO O DEDOVANJU (EPD, Potrdilo).....	60
1. Vzpostavitev in namen EPD	60
2. Pristojni organ	61
3. Zahteva za Potrdilo	62
4. Postopek in izdaja Potrdila.....	64
5. Vsebina Potrdila	66
6. Učinki Potrdila.....	68
7. Overjena kopija Potrdila	70
8. Popravek, sprememba ali preklic Potrdila.....	72
9. Pravna sredstva zoper odločbo organa izdaje Potrdila.....	75
10. Začasna odložitev učinkov Potrdila	76
H. SODELOVANJE IN IZMENJAVA PODATKOV	77
LITERATURA	78
O AVTORICAH.....	84

A. UVOD

„Priročnik za uporabo Uredbe (EU) št. 650/2012 o dedovanju“ je nastal kot del projekta „CISUR – Krepitev pravosodnega sodelovanja pri implementaciji Uredbe o dedovanju na Hrvaškem in v Sloveniji“ (v nadaljnjem besedilu: projekt CISUR), ki ga sofinancira Program za pravosodje Evropske unije (2014 – 2020). Namen projekta CISUR je prispevati k izvajanju Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju¹ (v nadaljnjem besedilu: Uredba št. 650/2012 o dedovanju; Uredba) na Hrvaškem in v Sloveniji, posledično pa tudi v drugih državah članicah Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU). Projekt vodi Hrvaški pravni center v partnerstvu z Ministrstvom za pravosodje Republike Hrvaške, Hrvaško notarsko zbornico, Mirovnim inštitutom (organizacija civilne družbe iz Slovenije) in Notarsko zbornico Slovenije, a v sodelovanju z Vrhovnim sodiščem Republike Hrvaške.

Svoboda gibanja znotraj EU vodi do situacije, ko se vse več ljudi giblje iz ene države članice v drugo zaradi zaposlitve ali življenja po upokojitvi, kar pa posledično privede do tega, da postanejo prebivalci EU lastniki nepremičnin v različnih državah članicah. K temu je treba dodati sklenitve zakonskih zvez med prebivalci EU, ki so državljani različnih držav članic, ali njihovo prisotnost v državi članici, ki ni država njihovega državljanstva. V primeru smrti teh oseb se odprejo številna pravno dedna vprašanja s čezmejnimi elementom. Ker se evropsko prebivalstvo stara, je problem še bolj izražen (g. Komisija Evropskih skupnosti 2009: 4.).

Kot odgovor na opisano situacijo in željo po krepitvi vrednot in načel, na katerih temelji EU, in sicer svobode gibanja znotraj EU, je bila 4. julija 2012 sprejeta Uredba št. 650/2012 o dedovanju. Zamisel o širšem sprejetju in ratifikaciji haaških instrumentov med državami članicami se dejansko ni izkazala za uspešno (g. Inštitut Maxa Plancka za primerjalno in

---

¹ Uredba (EU) št. 650/2012 evropskega Parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, SL EU, L 201, 27. 7. 2012, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32012R0650> (5. 9. 2019). Opomba: v Priročniku se uporablja pojem »izvršitev« in njegove izpeljanke, saj se pojem uporablja tudi v uradnem prevodu Uredbe v slovenski jezik. Glej Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, SL EU, L 201, 27. 7. 2012, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012R0650&from=EN> (5. 9. 2019).

mednarodno zasebno pravo 2010: 7; Ivanc, Kraljić 2016: 249-250; Aras Kramar 2018: 186.).² Zato je že v "Dunajskem akcijskem načrtu" iz leta³ 1998, kot prednostna naloga bilo opredeljeno sprejetje evropskega instrumenta na področju dedovanja. Temu je sledil „Haški program: krepitev svobode, varnosti in pravice v Evropski uniji“ iz leta⁴ 2004, ki je med drugim poudaril potrebo po sprejetju evropskega instrumenta, ki bi obravnaval vprašanja glede prava, ki se uporablja v zapuščinskih zadevah, pristojnosti, vzajemnega priznavanja in izvrševanja odločb o dedovanju ter oblikovanju Evropskega potrdila o dedovanju. S „Stockholmskim programom – odprta in varna Evropa, ki služi državljanom ter jih varuje“ iz leta⁵ 2009 se je šlo korak dalje z razširitvijo predloga in načela vzajemnega priznavanja odločb o dedovanju ter oporok, upoštevajoč posebnosti pravnih sistemov držav članic (glej Popescu 2014: 8-9; Aras Kramar 2018: 186-187.).

Leta 2005 je bila objavljena „Zelena knjiga o dedovanju in oporokah“, ki je vsebovala vprašalnik o načelih in pravilih prava, ki se uporablja, pristojnosti, priznavanju ter izvrševanju odločb o dedovanju, vprašanjih, ki jih je bilo treba upoštevati pri uvedbi evropskega instrumenta na področju dedovanja.⁶ Potem, je leta 2009 bil objavljen Predlog Uredbe o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb ter javnih listin v dednih zadevah in uvedbi evropskega potrdila o dedovanju.⁷

Uredba št. 650/2012 o dedovanju vsebuje določbe o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemanju in izvrševanju javnih listin in sodnih poravn av v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju (v nadaljnjem

---

² Haaška konvencija z dne 5. oktobra 1961 o pravu, ki se uporablja za obliko oporočnega razpolaganja, začela je veljati 5. januarja 1964, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=40> (6. 9. 2019), Haaška konvencija z dne 2. oktobra 1973 o mednarodnem upravljanju premoženja umrlih oseb, začela je veljati 1. julija 1993, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=83> (6. 9. 2019), Haaška konvencija z dne 1. julija 1985 o pravu, ki se uporablja za trust, in o njegovem priznavanju, začela je veljati 1. januarja 1992, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=59> (6. 9. 2019), Haaška konvencija z dne 1. avgusta 1989 o pravu, ki se uporablja za dedovanje premoženja umrlih oseb, še ni začela veljati, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=62> (6. 9. 2019).

³ Dunajski akcijski načrt z dne 3. decembra 1998, SL EU, C 19, 23. 1. 1999, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31999Y0123%2801%29> (6. 9. 2019).

⁴ Haaški program: krepitev svobode, varnosti in pravice v Evropski uniji, SL EU, C 53, 3. 3. 2005, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52005XG0303%2801%29> (6. 9. 2019).

⁵ Stockholmski program – odprta in varna Evropa, ki služi državljanom in jih varuje, SL EU, C 115, 4. 5. 2010, <http://www.eurojust.europa.eu/doclibrary/EU-framework/EUframeworkgeneral/The%20Stockholm%20Programme%202010/Stockholm-Programme-2010-EN.pdf> (6. 9. 2019).

⁶ Zelena knjiga o dedovanju in oporokah, COM(2005) 65 dokončana, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52005DC0065> (6. 9. 2019).

⁷ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter javnih listin v zadevah dedovanja in ustanovitvi evropskega potrdila o dedovanju, COM(2009) 154 dokončano, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52009PC0154> (6. 9. 2019).

besedilu: EPD; Potvrda). Namen Uredbe je olajšati pravilno delovanje notranjega trga z odpravo ovir za prosto gibanje oseb, ki se danes srečujejo s težavami pri uveljavljanju svojih pravic v okviru dedovanja, ki ima čezmejni element. Poleg tega, morajo imeti državljani EU možnost, da vnaprej uredijo svoje dedovanje in zato je treba učinkovito zaščititi pravice dedičev in volilijemnikov ter drugih oseb, ki so blizu zapustniku ter upnikov zapuščine (t. 7, t. 80 Preambule Uredbe).

Zaradi pravilne in enotne uporabe Uredbe je sprejeta tudi Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 1329/2014 z dne 9. januarja 2014 o uvedbi obrazca iz Uredbe (EU) št. 650/2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemanju in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju⁸, ki vsebuje obrazce za potrditev odločbe o dedovanju, oziroma sodne poravnave in javne listine v dedni zadevi, kot tudi zahteve za izdajo tega evropskega potrdila o dedovanju.

Na nacionalni ravni je bil na Hrvaškem sprejet Zakon o izvajanju Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemanju in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju (v nadaljnjem besedilu: Zakon o izvajanju Uredbe)⁹, ki opredeljuje krajevno pristojnost za odločanje o zapuščini, pristojne organe za obravnavo in odločanje ter postopke na področju uporabe Uredbe (EU) št. 650/2012 o dedovanju. V Sloveniji je z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o dedovanju v Zakon o dedovanju,¹⁰ dodano tretje poglavje z naslovom „Določbe za izvajanje Uredbe 650/2012/EU“, ki predvsem določa organe, ki so pristojni za njeno izvajanje.

Kljub izčrpnim določbam o področju uporabe, priznavanju in izvrševanju odločb o dedovanju, sprejetju in izvrševanju javnih listin in sodnih poravnav, Potrdilu in njegovim učinkom, kot tudi ustreznim obrazcem za izdajo EPD in samega Potrdila je izvajanje Uredbe v državah članicah EU zelo zahtevno. Na to kažejo problemi, ki so se izdiferencirali v praksi pristojnih hrvaških in slovenskih oblasti med izvajanjem prve faze projekta CISUR, kot je na primer

---

⁸ Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 1329/2014 z dne 9. decembra 2014 o vzpostavitvi obrazcev iz Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb ter sprejemanju in izvrševanju javnih listin v zapuščinskih zadevah in o ustanovitvi Evropskega potrdila o dedovanju, SL EU, L 359, 16. 12. 2014, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32014R1329> (6. 9. 2019) (v nadaljnjem besedilu: Izvedbena uredba št. 1329/2014).

⁹ Uradni list Republike Hrvaške, št. 152/14.

¹⁰ Zakon o dedovanju, Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, Uradni list RS, št. 13/94 – ZN, 40/94 – odl. US, 117/00 – odl. US, 67/01, 83/01 – OZ, 73/04 – ZN-C, 31/13 – odl. US in 63/16 v nadaljnjem besedilu: SloZD).

vprašanje določanja "čezmejnega elementa" in "običajnega prebivališča" v nekaterih dedno pravnih zadevah. Prav tako zahtevni so bili primeri izvršitve Potrdila izdanega v drugi državi članici EU, predvsem v Nemčiji, ki ni vsebovalo vseh podatkov, potrebnih za vpis pravice v ustrezni register, zemljiško knjigo, v skladu z *lex fori*.

Namen projekta CISUR je torej raziskati, v kolikšni meri in na kakšen način Hrvaška in Slovenija uspešno izvajata Uredbo št. 650/2012 o dedovanju in nacionalne izvedbene zakone in sicer s pomočjo sekundarne analize podatkov in empiričnih raziskav, kot tudi težav, s katerimi se srečujejo pristojni organi pri uporabi Uredbe. Praktično vrednost tega Priročnika še povečuje dejstvo, da so v okviru projekta CISUR na Hrvaškem in v Sloveniji potekali polstrukturirani intervjuji in fokusne skupine s tremi strokovnimi skupinami udeležencev raziskav in sicer: notarji, sodniki in (višji) sodni svetovalci ter odvetniki (maj-september 2019). Izvedeni intervjuji in fokusne skupine so privedli do zbranih empiričnih podatkov, ki so jih podali pravni praktiki, ki uporabljajo Uredbo na različnih teritorialnih območjih Hrvaške in Slovenije, in ti so bili uporabljeni tudi pri pripravi tega Priročnika.

B. PODROČJE UPORABE

1. Materialno področje uporabe

Cilj Uredbe je omogočiti pravilno delovanje notranjega trga z odpravo ovir za prosto gibanje oseb, ki se danes srečujejo s težavami pri uveljavljanju svojih pravic pri dedovanju s čezmejnimi posledicami oziroma čezmejnimi elementi.

Kako oceniti obstoj čezmejnega elementa?

V skladu z materialnim področjem uporabe Uredba ne opredeljuje izraza „čezmejni element“ pri dednopravnih zadevah v smislu uporabe Uredbe, oziroma katere okoliščine bi pristojni organ države članice moral upoštevati.

Pri ocenjevanju „čezmejnega elementa“ pri dednopravnih zadevah v smislu uporabe Uredbe bi bilo treba upoštevati vse okoliščine posameznega primera (zapustnika, zapuščino ...), predvsem pa dejstvo, ali se premoženje nahaja v drugi državi članici in/ali v tretji državi.

Kot primer dedne zadeve s čezmejnimi elementi potrebno razlagati primer zapustnika, ki je državljan države članice, v kateri ima stalno prebivališče, katerega dediči so prav tako državljani te države članice, v kateri imajo stalno prebivališče, po njem pa je ostalo premoženje

v tej državi članici, hkrati pa tudi v drugi državi članici EU (npr. denar na varčevalnem računu ali nepremičnina).

Katera vprašanja zajema področje uporabe Uredbe?

Z Uredbo št. 650/2012 o dedovanju je področje uporabe zastavljeno zelo široko. Zajema vsa civilnopravna vprašanja glede dedovanja zapuščine po zapustniku, torej vse oblike prehoda premoženja, pravic in obveznosti zaradi smrti, ne glede na to, ali gre za prehod po volji zapustnika na podlagi razpolaganja za primer smrti ali za prehod z dedovanjem na podlagi zakona (t. 9 Preambule Uredbe).

Katera vprašanja so izključena iz področja uporabe Uredbe?

Točka 11 Preambule Uredbe določa, da bi se naj Uredba uporabljala samo za dedovanje in ne za druga področja civilnega prava. Iz materialnega področja uporabe so izključena tudi vsa vprašanja glede javnega prava, in sicer davčne, carinske ali upravne zadeve (čl. 1(1) Uredbe).

Poleg davčnih, carinskih ali upravnih zadev javnega prava se z izrekom iz področja uporabe Uredbe izključuje:

- a) status fizičnih oseb ter družinska razmerja in razmerja, ki imajo primerljive učinke po pravu, ki se uporablja za takšna razmerja;
- b) pravna in poslovna sposobnost³ fizičnih oseb, razen posebne oblike ter sposobnosti na področju dednega prava;⁴
- c) vprašanja v zvezi s pogrešanostjo, odsotnostjo ali domnevno smrtjo fizične osebe;
- d) vprašanja v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema in premoženjskimi razmerji, ki imajo po pravu, ki se uporablja za takšna razmerja, primerljive učinke kot zakonska zveza;
- e) preživninske obveznosti, ki niso posledica smrti;
- f) formalna veljavnost razpolaganja za primer smrti, napravljenega v ustni obliki;⁵

---

³ V uradnem prevodu Uredbe v hrvaški jezik je pojem »legal capacity« preveden kot (samo) »pravna sposobnost«. Tukaj ne gre za »pravno«, ampak »poslovno« sposobnost. Glej Aras Kramar 2018: 189.

⁴ Tako se Uredba uporabi za dedno sposobnost (čl. 23(2c) Uredbe), sposobnost osebe, ki razpolaga za primer smrti, za takšno razpolaganje in posebni razlogi, zaradi katerih oseba, ki razpolaga, ne more razpolagati v korist določenih oseb ali zaradi katerih določena oseba ne more dobiti zapuščine od osebe, ki razpolaga (čl. 26(1a) in (1b) Uredbe) (glej čl. 1(2b) Uredbe).

⁵ Uredba vsebuje določbe o pravu, ki se uporablja, za formalno veljavnost razpolaganja v primeru smrti. Vendar to velja samo za tista razpolaganja, ki so narejena v pisni obliki (glej čl. 27 Uredbe).

- g) pravice in premoženje, ki so nastali ali prešli drugače kot z dedovanjem, kot so na primer darila, skupna lastnina več oseb, ki preide na preživele(ga), pokojninski načrti, zavarovalne pogodbe in podobni dogovori, brez poseganja v obveznost vračila ali obračunavanja daril, predujmov ali volil pri določanju dednih deležev, kjer bi se uporabilo pravo, ki se uporablja za dedovanje na podlagi Uredbe (t. 14 Preambule Uredbe, čl. 23 t. 2(b) Uredbe);
- h) vprašanja prava družb in drugih subjektov s pravno osebnostjo ali brez nje, kot so klavzule v ustanovnih aktih in statutih družb in drugih subjektov s pravno osebnostjo ali brez nje, ki določajo, kaj se zgodi z deleži ob smrti članov;
- i) likvidacijo, izbris in združitev družb in drugih subjektov, s pravno osebnostjo ali brez nje;
- j) ustanovitev, upravljanje in likvidacijo skladov (*trusts*);⁶
- k) naravo stvarnih pravic in
- l) vpis pravic na nepremičnini ali premičnini v register, vključno s pravnimi zahtevami za takšen vpis in učinki vpisa ali nevpisa takšnih pravic v register (čl. 1 t. 2(l) Uredbe).

Ali Uredba določa pravila glede izračuna in plačila davkov na zapuščino?

Uredba se ne uporablja za davčne zadeve in upravne zadeve s področja javnega prava. Zato bi morala nacionalna zakonodaja določiti, kako bi bili na primer izračunani in plačani davki in obveznosti s področja javnega prava ne glede na to, ali bi šlo za davke, ki bi jih moral plačati zapustnik v trenutku smrti, ali kakršen koli davek na zapuščino, ki bi ga bilo treba plačati iz zapuščine ali bi ga morali plačati upravičenci. Prav tako bi moralo nacionalno pravo določiti, ali se prehod zapuščine na upravičence v skladu s to uredbo ali vpis zapuščine v register obdavčita (t. 10 Preambule Uredbe).

- Empirična raziskava v Sloveniji je pokazala, da so prakse v zvezi z obdavčitvijo dediščine, o kateri je v skladu z Uredbo odločal organ druge države članice, zelo različne. V slovenskih predpisih bi bilo priporočljivo določiti postopke, ki bi zagotovili, da pred izvršitvijo odločb oziroma Evropskih potrdil o dedovanju, le-ta obravnavajo davčni organi.

---

⁶ V točki 13 Preambule Uredbe je naveden primer v zvezi z ustanovitvijo sklada z oporoko ali na podlagi zakonskega dedovanja. Če je sklad ustanovljen z oporoko ali na podlagi zakona v primeru dedovanja na podlagi zakona, bi bilo treba za prehod premoženja in določitev upravičencev uporabljati pravo, ki se uporablja za dedovanje v skladu z Uredbo.

Vprašanje obstoja zakonske zveze ali drugih družinskih razmerij so izključena iz področja uporabe Uredbe (čl. 1 t. 2(a) Uredbe). Kako bi bilo potrebno ravnati, če bi se v konkretnem primeru pri pristojnem organu države članice pojavilo katero od teh vprašanj?

Če bi se v konkretnem primeru pri pristojnem organu države članice pojavilo katero od teh vprašanj, še zlasti v odnosu na prvi dedni red, bi jih pristojni organ reševal po pravilih o predhodnem vprašanju, pri čemer bi uporabil kolizijska pravila *lex fori*, če zadevna vprašanja še niso usklajena na območju EU (glej Dutta 2013: 19; Popescu 2014: 12; Köhler 2016: 172–175; Aras Kramar 2018: 189–190).⁷

Pomembno je torej razmerje Uredbe št. 650/2012 o dedovanju z drugimi predpisi sekundarnega prava EU:

- ❖ Uredba Sveta (EU) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti, SL EU, L 343, 29. 12. 2010 - za določitev prava, ki se uporablja, za razvezo zakonske skupnosti;
- ❖ Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000, SL EU, L 338, 23. 12. 2003 – glede prava, ki se uporablja in vprašanja poslovne sposobnosti otrok oziroma omejitev v zastopanju nosilca starševske odgovornosti.

Relevantna praksa Sodišča EU:

Zadeva C-404/14 - Sodišče EU zavzelo stališče, da je Uredbo št. 2201/2003 o zakonskih sporih in vprašanjih starševske odgovornosti treba razlagati na način, da je odobritev sporazuma o delitvi dediščine, ki ga za račun mladoletnih potomcev sklene skrbnik, ukrep, ki se nanaša na izvrševanje starševske odgovornosti v smislu prvega odstavka točke b) 1. člena te uredbe in zaradi tega spada v njeno področje uporabe, in ne ukrep, ki se nanaša na dedovanje v smislu tretjega odstavka točke f) 1. člena omenjene uredbe ...⁸

⁷ Za določitev prava, ki se uporablja, za razvezo zakonske skupnosti je sprejeta Uredba Sveta (EU) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti, SL EU, L 343, 29. 12. 2010, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32010R1259&from=HR> (9. 9. 2019).

⁸ Zadeva C-404/14, *Matoušková*, ECLI:EU:C:2015:653, z dne 6. oktobra 2015, <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=169198&pageIndex=0&doclang=HR&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=12711558> (9. 9. 2019).

Ali lahko organ, ki je pristojen za odločanje o dedovanju na podlagi Uredbe št. 650/2012 o dedovanju, odloča tudi o vključevanju premoženja, ki sta ga ustvarila zakonca, v zapuščino preživelega zakonca?

Uredba št. 650/2012 o dedovanju se ne uporablja za vprašanja premoženjskih razmerij med zakoncema in premoženjskimi razmerji, ki imajo po pravu, ki se uporablja za takšna razmerja, primerljive učinke kot zakonska zveza. Pristojni organ na podlagi Uredbe bo moral upoštevati prenehanje premoženjskih razmerij med zakoncema ali podobnih premoženjskih razmerij zapustnika pri ugotavljanju njegove zapuščine in ustreznih dednih deležev (12. točka preambule Uredbe). Vprašanja premoženjskih razmerij med zakoncema oziroma premoženjskih razmerij, ki imajo primerljive učinke kot zakonska zveza, bi se reševala kot predhodna vprašanja, in sicer na podlagi Uredbe Sveta (EU) 2016/1103 z dne 24. junij 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema⁹ na podlagi kolizijskih pravil citirane Uredbe med državami članicami, ki sodelujejo v okrepljenem sodelovanju (glej Aras Kramar 2018: 190).¹⁰

Uredba št. 2016/1103 o premoženjskih razmerjih med zakoncema v 4. členu določa, da če sodišče države članice začne postopek v zadevi dedovanja po zakonu na podlagi Uredbe (EU) št. 650/2012, so sodišča te države pristojna za odločanje o premoženjskih razmerjih med zakoncema, povezanih s to dedno zadevo.

Relevantna praksa Sodišča EU:

Zadeva C-558/16- Sodišče je zavzelo naslednje stališče: »Čl. 1(1) Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju je treba razlagati tako, da na področje uporabe navedene uredbe spada nacionalna določba, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki ob smrti enega od zakoncev določa pavšalno izravnavo skupnega premoženja s povečanjem

---

⁹ Uredba Sveta (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema, SL EU, L 183, 8. 7. 2016, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R1103&from=HR> (9. 9. 2019) (v nadaljnjem besedilu: Uredba št. 2016/1103 o premoženjskih razmerjih med zakoncema).

¹⁰ Države članice z okrepljenim sodelovanjem, glej Sklep Sveta (EU) 2016/954 z dne 9. junija 2016 o odobritvi okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij mednarodnih parov, ki zajema tako področje premoženjskih razmerij med zakoncema kot premoženjskopravne posledice registriranih partnerskih skupnosti, SL EU, L 159, 16. 6. 2016, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016D0954&from=HR> (9. 9. 2019).

dednega deleža preživelega zakonca.«¹¹ Iz citirane razlage sodišča med drugim izhaja, da bi sodišče v državi, ki je pristala na okrepljeno sodelovanje med državami članicami EU v zadevah premoženjskoprnega razmerja med zakoncema, morali upoštevati premoženje med zakoncema in pravico preživelega zakonca na ustrezen delež v zapuščinskih postopkih v skladu z Uredbo ter sklepom o dedovanju povečati dedni delež zakonca za določeni delež, ki izhaja iz skupnega premoženja, kar pa se seveda morajo strinjati vsi dediči (glej Vodopija Čengić 2019: 11–12).

Zahteve za vpis pravice na nepremičnini ali premičnini v register so izključene iz materialnega področja uporabe Uredbe (čl. 1 t. 2(l) Uredbe).

V skladu s t. 18 Preambule Uredbe je pravo države članice, v kateri se nahaja register, pristojno za določanje pristojnih organov in predpostavk ter postopkov vpisa. Vpis pravic v register, ki imajo na primer deklaratorni ali konstitutivni učinek, je izključen iz področja uporabe Uredbe št. 650/2012 o dedovanju (t. 19 Preambule Uredbe).

Kako mora ravnati organ države članice, če pravo te države članice ne pozna stvarne pravice na premoženju, ki se nahaja v tej državi članici, pravice na njem pa so nastale ali so na dediče prešle z dedovanjem v drugi državi članici?

Uredba ne posega niti na omejeno število (*numerus clausus*) stvarnih pravic, ki jih pozna nacionalno pravo nekaterih držav članic. Državi članici ni treba priznati stvarne pravice na premoženju na njenem ozemlju, če njeno pravo takšne stvarne pravice ne pozna (t. 15 Preambule Uredbe, čl. 1 2(j) Uredbe). Da pa bi lahko upravičenci uživali pravice, ki so nanje prešle z dedovanjem, v drugi državi članici, bi bilo treba v tej uredbi določiti, da se neznana stvarna pravica prilagodi najbolj enakovredni stvarni pravici po pravu te druge države. (t. 16 Preambule Uredbe, čl. 31 Uredbe; glej i Köhler 2016: 180–182; Aras Kramar 2018: 189).

Relevantna praksa Sodišča EU:

Zadeva C-218/16 – Sodišče je predstavilo svojo razlago čl. 1 t. 2(k)(l) in čl. 31 Uredbe o naravi stvarnih pravic, njihovi prilagoditvi in vpisu v ustrezne registre. Na podlagi stališča Sodišča »Člen 1(2)(k) in (l) ter člen 31 Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne

---

¹¹ Zadeva C-558/16, *Mahnkopf*, ECLI:EU:C:2018:138, z dne 1. marca 2018, h <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=2A4D4467D7282E035290A04676BCF05E?text=&docid=199805&pageIndex=0&doclang=SL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=8038719> (9. 9. 2019.).

4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju je treba razlagati tako, da nasprotujeta temu, da organ države članice zavrne priznanje stvarnopравnih učinkov vindikacijskega volila, ki ga pozna pravo, ki se uporablja za dedovanje in za katero se je v skladu s členom 22(1) te uredbe odločil oporočitelj, kadar je ta zavrnitev utemeljena z razlogom, da se to volilo nanaša na lastninsko pravico na nepremičnini, ki je v tej državi članici, katere zakonodaja ne pozna instituta volila z neposrednim stvarnopравnim učinkom ob uvedbi dedovanja.¹² Če bi se v zadevi pojavila stvarna pravica, ki bi po svoji naravi in vsebini bila neznana pristojnemu organu, so informacije na voljo tudi na Evropskem portalu e-pravosodje,¹³ in sicer z namenom prilagajanja zadevne stvarne pravice najbolj enakovredni stvarni pravici.

2. Teritorialno področje uporabe

Uredba št. 650/2012 o dedovanju se uporablja v vseh državah članicah z izjemo Danske,¹⁴ Združenega kraljestva in Irske (t. 82 in 83 Preambule Uredbe).¹⁵

3. Časovna veljavnost

Uredba št. 650/2012 o dedovanju se uporablja za dedovanje po osebah, ki so umrle na ali po 17. avgustu 2015 (čl. 83(1) Uredbe).

Kaj pa če je zapustnik izbral pravo, ki naj se uporabi za dedovanje, ali napravil oporoko pred 17. avgustom 2015?

Uredba posebej predpisuje primere izbire prava, ki se uporablja, in sicer za dedovanje in razpolaganje s premoženjem v primeru smrti pred 17. avgustom 2015.¹⁶

Če je zapustnik pravo izbral pred navedenim datumom, je v skladu z drugim odstavkom 83. člena Uredbe izbira veljavna, če izpolnjuje pogoje iz poglavja III (pravo, ki se uporablja) ali če

---

¹² Zadeva C-218/16, *Kubicka*, ECLI:EU:C:2017:755, z dne 12. oktobra 2017, h <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=195430&pageIndex=0&doclang=SL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=8040759> (9. 9. 2019).

¹³ Evropski portal e-pravosodje, https://e-justice.europa.eu/content_adapting_rights_in_rem-486-hr.do (9. 9. 2019).

¹⁴ Prečiščena različica Pogodbe o delovanju Evropske unije, Protokol (št. 22) o stališču Danske, SL EU, C 326, 26. 10. 2012., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12012E%2FPRO%2F22> (9. 9. 2019).

¹⁵ Prečiščena različica Pogodbe o delovanju Evropske unije, Protokol (št. 21) o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, S, SL EU, C 202, 7. 6. 2016, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12016E%2FPRO%2F21> (9. 9. 2019).

¹⁶ Glej čl. 83(2)(3)(4) Uredbe.

je veljavna po pravilih mednarodnega zasebnega prava, ki so veljala v času izbire v državi, v kateri je imel zapustnik običajno prebivališče, ali v kateri koli drugi državi, katere državljanstvo je imel. Podobno velja glede veljavnosti razpolaganja za primer smrti (čl. 83(3) Uredbe).

Razpolaganje za primer smrti, napravljeno pred 17. avgustom 2015, je materialno in formalno dopustno ter veljavno, če izpolnjuje pogoje iz poglavja III ali če je materialno in formalno dopustno ter veljavno po pravilih mednarodnega zasebnega prava, ki so veljala v času, ko je bilo razpolaganje napravljeno, in sicer v državi, v kateri je imel zapustnik običajno prebivališče, ali v kateri koli drugi državi, katere državljanstvo je imel, ali v kateri koli drugi državi članici, kjer se nahaja organ, ki obravnava dedovanje.

Če je bilo razpolaganje za primer smrti napravljeno pred 17. avgustom 2015 v skladu s pravom, ki bi ga zapustnik lahko izbral v skladu s to uredbo, se šteje, da je bilo to pravo izbrano kot pravo, ki se uporablja za dedovanje (čl. 83(4) Uredbe).

C. PRISTOJNOST

Drugo poglavje Uredbe ureja področje pristojnosti kot enega najpomembnejših institutov mednarodnega zasebnega prava. Uredba vsebuje pravila za vzpostavitev splošne pristojnosti sodišč držav članic. Poleg določbe o splošni pristojnosti, Uredba predvideva pravilo o prorogaciji pristojnosti, subsidiarni pristojnosti ter določbo o *forum necessitatis*. Za preprečevanje izdajanja nezdružljivih odločb v različnih državah članicah Uredba določa tudi trenutek, ki pomeni začetek postopka pred sodiščem ter postopek v primeru litispendence.

1. „Sodišče“ v smislu čl. 3(2) Uredbe o dedovanju in notarji

Kako je potrebno razlagati pojem sodišča v smislu čl. 3(2) Uredbe o dedovanju?

Uredba št. 650/2012 o dedovanju upošteva, da so različni organi v posameznih državah članicah pristojni za dedne zadeve in pojmu „sodišče“ pripisuje širok pomen, ki ne obsega samo sodišč v pravnem pomenu besede, ampak tudi notarje ali registracijske pisarne, oziroma vse druge organe ter pravne strokovnjake, ki so pristojni v dednih zadevah, ki izvajajo sodno funkcijo ali delujejo na podlagi pooblastil, ki jih nanje prenese sodni organ, ali pod nadzorom sodnega organa, če ti drugi organi in pravni strokovnjaki zagotavljajo jamstva glede svoje

nepristranskosti in pravice strank do zaslišanja ter so odločbe, ki jih izdajo, po pravu države članice, v kateri delujejo: (a) lahko predmet pritožbe, naslovljene na sodni organ, ali predmet ponovne preučitve s strani tega organa ter (b) imajo podobno veljavo in učinek kot odločba sodnega organa glede iste zadeve (t. 20 Preambule Uredbe, čl. 3(2) Uredbe).

Ali so v skladu z Uredbo notarji pristojni za obravnavanje dednih zadev?

Ta uredba bi morala vsem notarjem, ki so pristojni za obravnavanje dednih zadev v državah članicah, omogočiti izvajanje te pristojnosti.

Veljavnost pravil o pristojnosti iz te uredbe za notarje v določeni državi bi morala biti odvisna od tega, ali spadajo v opredelitev sodišča iz te uredbe. Listine, ki jih notarji izdajo v dednih zadevah v državah članicah, bi morale biti v obtoku v skladu s to uredbo. Kadar notarji izvajajo sodno funkcijo, zanje veljajo pravila o pristojnosti, odločbe, ki jih izdajo, pa bi morale biti v obtoku v skladu z določbami o priznavanju, izvršljivosti in izvrševanju sodnih odločb.¹⁷ Kadar notarji ne izvajajo sodne funkcije, zanje ne veljajo pravila o pristojnosti, javne listine, ki jih izdajo, pa bi morale biti v obtoku v skladu z določbami o javnih listinah¹⁸ (t. 21 in 22. Preambule Uredbe).

Države članice so imele obveznost oziroma imajo obveznost obvestiti Evropsko komisijo o notarjih, drugih organih in pravnih strokovnjakih, ki veljajo za „sodišče“ v smislu Uredbe št. 650/2012 o dedovanju (čl. 79 in 78 Uredbe). Seznam organov oziroma pravnih strokovnjakov, ki veljajo za „sodišče“ posameznih držav članic glej: https://e-justice.europa.eu/content_succession-380-si-sl.do?init=true&member=1 (11. 9. 2019).

2. Splošna pristojnost

Uredba kot splošno pristojna za odločanje o dedovanju določa sodišča države članice, v kateri je imel zapustnik ob smrti običajno prebivališče (čl. 4 Uredbe). Navezna okoliščina za določanje splošne pristojnosti je torej običajno prebivališče zapustnika ob smrti.

O čem bo odločalo sodišče?

---

¹⁷ O priznavanju in izvrševanju sklepov o dedovanju glej *infra ad E*.

¹⁸ O sprejetju in izvajanju javnih listin glej *infra ad F*.

Pristojno sodišče bo v skladu z Uredbo odločalo o dedovanju v celoti, tako glede premičnega kot tudi glede nepremičnega premoženja zapustnika, ne glede na to, kje se nahaja (v drugi državi članici ali tretji državi).

Kako določiti običajno prebivališče zapustnika ob smrti?

Navezna okoliščina običajnega prebivališča se v evropski zakonodaji pogosto uporablja, saj naj bi zagotavljala obstoj resnične povezave med posameznikom in državo, v kateri se izvaja pristojnost (t. 23 Preambule Uredbe). Uredba vsebuje tudi kriterije na podlagi katerih je treba upoštevati „običajno prebivališče“ v okviru prakse Sodišča Evropske unije glede tega vprašanja.¹⁹

V skladu s 23. točko Preambule Uredbe, bi moral organ, ki obravnava dedovanje:

- ❖ oceniti vse okoliščine življenja zapustnika v letih pred njegovo smrtjo in ob njegovi smrti, pri čemer bi moral upoštevati vsa pomembna dejstva, zlasti kako dolgo ter kako pogosto je zapustnik bival v zadevni državi, pa tudi pod kakšnimi pogoji in zakaj je tam bival. Pri določanju običajnega prebivališča posameznika je treba upoštevati na primer: družinski položaj in družinske vezi, trajanje in neprekinjenost prisotnosti v zadevni državi članici, zaposlitveni položaj (predvsem kraj, kjer se delo običajno opravlja), trajnost stanovanjskega položaja, država v kateri posameznik plačuje davke, razlogi za selitev, in seveda druga merila, ki izrazito kažejo na dejstva, povezana z bivanjem v določeni državi članici;²⁰
- ❖ tako določeno običajno prebivališče bi moralo izkazovati posebej tesno in trdno povezavo z zadevno državo, upoštevajoč posebne cilje te Uredbe.

Zapletenost določanja običajnega prebivališča

---

¹⁹ Glej na primer zadevo C-523/07, A, ECLI:EU:C:2009:225, z dne 2. aprila 2009, <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=73639&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=814531> (11. 9. 2019); zadeva C-497/10 PPU, *Mercredi v. Chaffea*, ECLI:EU:C:2010:829, z dne 22. decembra 2010, <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=83470&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=814531> (11. 9. 2019).

²⁰ Smernice Evropske komisije za uporabo „običajnega prebivališča“, 13. januarja 2014, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-13_sl.htm (11. 9. 2019).

Običajno prebivališče je pravzaprav dokaj nedoločen pravni pojem sodiščem omogoča znaten prostor za diskrecijo pri odločanju (Dutta 2013: 14). Da bi določanje običajnega prebivališča kot splošne navezne okoliščine (za določanje pristojnosti in merodajnega prava) v posameznih zadevah lahko bilo zapleteno, opozarja tudi 24. točka Preambule Uredbe in izpostavlja dva takšna primera:

- ❖ Zapustnik je iz poklicnih ali ekonomskih razlogov odšel delat v tujino, lahko tudi za dalj časa, vendar je ohranil tesno in trdno povezavo z državo izvora.

V takšnem primeru se glede na okoliščine lahko šteje, da ima zapustnik še vedno običajno prebivališče v svoji državi izvora, ki je še vedno središče interesov njegove družine in kjer se je odvijalo njegovo družabno življenje.

Rezultati izvedene empirične raziskave so pokazali, da so sodelujoči v raziskavi na Hrvaškem in v Sloveniji v razmišljanjih o omenjenem primeru zapustnika, ki je odšel v tujino iz ekonomskih razlogov, z državo izvora pa ohranil tesno vez, večjo težo pri določanju običajnega prebivališča pripisali državi, kjer je imel zapustnik središče družinskih in socialnih vezi.

- ❖ Zapustnik je izmenično živel v več državah ali potoval iz ene države v drugo, ne da bi se v kateri stalno naselil.

Če je bil zapustnik državljan ene od teh držav ali je imel vse glavno premoženje v eni od teh držav, bi bilo lahko njegovo državljanstvo ali kraj, kjer se premoženje nahaja, poseben dejavnik v skupni oceni vseh dejanskih okoliščin.

Čeprav se s takšnim primerom v praksi še niso srečali, so sodelujoči v raziskavi na Hrvaškem in v Sloveniji razmišljali v smeri dodatnega preverjanja okoliščin na strani zapustnika, zlasti, kje se nahaja njegovo premoženje ter katero državljanstvo je imel.

Relevantna praksa Sodišča EU:

Zadeva (C-20/17) - Predhodno vprašanje se je glasilo: »Ali je treba čl. 4 Uredbe št. 650/2012 razlagati tako, da določa tudi izključno mednarodno pristojnost za izdajo nacionalnih potrdil o dedovanju v posamezni državi članici, ki jih evropsko potrdilo o dedovanju ne nadomešča (glej člen 62(3) Uredbe št. 650/2012), česar posledica je, da se določbe nacionalnega prava glede mednarodne pristojnosti za izdajo nacionalnih potrdil o dedovanju, ki od tega odstopajo – kot na primer v Nemčiji člen 105 [FamFG] – kot nezdržljive s pravom Unije, katerega uporaba ima prednost, ne uporabljajo?« (t. 28 citirane Sodbe Sodišča EU). Sodišče EU je zavzelo stališče na podlagi katerega je treba čl. 4 Uredbe (splošna pristojnost) razlagati tako, da

nasprotuje ureditvi države članice, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, ki določa, da so njena sodišča, tudi če zapustnik ob smrti ni imel svojega običajnega prebivališča v tej državi članici, v okviru dedovanja s čezmejnimi posledicami še naprej pristojna za izdajo nacionalnih potrdil o dedovanju, kadar je zapuščinsko premoženje na ozemlju navedene države članice ali če je imel zapustnik ob smrti državljanstvo te države članice (t. 60 citirane Sodbe Sodišča EU). Zato bi se naj določbe o pristojnosti iz poglavja II. Uredbe nanašale na vprašanje vodenja zapuščinskih postopkov s čezmejnimi elementom, kakor tudi na izdajo nacionalnih potrdil o dedovanju, ki v posameznih državah članicah niso nadomeščene z evropskim potrdilom o dedovanju, treba pa je upoštevati tudi vprašanja pristojnosti za izdajanje samega Potrdila.²¹

3. Dogovor o izbiri sodišča (prorogacija pristojnosti)

Ali je možno izbrati sodišče, ki naj odloča o dedovanju?

O izbiri sodišča se lahko dogovorijo stranke, če je zapustnik izbral pravo za urejanje dedovanja po njem v skladu s členom 22 Uredbe. Če je zapustnik izbral pravo države članice, katere državljanstvo ima v času izbire ali ob smrti, se zadevne stranke lahko dogovorijo, da je za odločanje o vseh vprašanjih, povezanih z dedno zadevo, izključno pristojno sodišče oziroma sodišča te države članice (čl. 5 (1) Uredbe).

Pravila Uredbe št. 650/2012 so namreč zasnovana tako, da bo organ, ki obravnava dedovanje, v večini primerov uporabil svoje pravo (*lex fori*) (t. 27 Preambule Uredbe). Ker pa ima v skladu z 22. členom Uredbe zapustnik možnost, da za urejanje celotnega dedovanja izbere pravo države, katere državljan je bil, Uredba predvideva mehanizme tudi za takšne primere, in sicer na podlagi dogovora o izbiri sodišča (čl. 5–9 Uredbe).

Uredba torej poleg pravila o splošni pristojnosti predvideva pravilo o prorogaciji pristojnosti, predpogoj za njegovo uporabo pa je, da je zapustnik izbral pravo, ki se bo uporabljalo, v skladu z 22. členom Uredbe. Z drugimi besedami, uporaba določbe o prorogaciji ni odvisna le od dogovora vseh dedičev o izbiri sodišča, temveč tudi od predhodno izražene volje zapustnika o pravu, ki naj se uporabi (Popescu 2014: 33).

---

²¹ O Potrdilu glej *infra ad* II. G.

Ali se morajo o izbiri sodišča dogovoriti vsi dediči?

Določba 5. člena Uredbe govori o „zadevnih strankah“, kar omogoča, da se za vsak primer posebej, glede na vprašanje, na katero se nanaša dogovor o izbiri sodišča, določi, ali morajo dogovor skleniti vse stranke dedovanja ali pa se lahko nekatere od njih dogovorijo, da pred izbranim sodiščem začnejo postopek glede točno določenega vprašanja, če odločitev sodišča o tem vprašanju ne bi vplivala na druge stranke dedovanja (t. 28 Preambule Uredbe).

Če dogovora ne sklenejo vse stranke, kakšne so možnosti strank, ki dogovora niso sklenile?

Stranke v postopku, ki niso sklenile sporazuma o izboru sodišča, lahko izrecno sprejmejo pristojnost sodišča, ki je začelo postopek (čl. 7(c) Uredbe). S tem Uredba določa izrecno sprejetje pristojnosti.

Če pa se stranke v postopku, ki dogovora niso sklenile, spustijo v postopek, ne da bi ugovarjale pristojnosti sodišča države članice, katere pravo je izbral zapustnik v skladu z 22. členom, ostane to sodišče še naprej pristojno za odločanje (čl. 9(1) Uredbe). Uredba s tem določa primer tihega sprejetja pristojnosti na podlagi spustitve v postopek (čl. 9 Uredbe).

Lahko pa stranke, ki dogovora niso sklenile, ugovarjajo pristojnosti sodišča: v tem primeru, se sodišče izreče za nepristojno (čl. 9(2) Uredbe), za odločanje o dedovanju pa so pristojna sodišča, ki imajo splošno (čl. 4 Uredbe) oziroma subsidiarno pristojnost (čl. 10 Uredbe).

Kdaj je možno skleniti dogovor o izbiri sodišča?

Dogovor o izbiri sodišča se lahko sklene po uvedbi dedovanja, lahko pa tudi pred uvedbo, če je zapustnik izbral merodajno pravo (Popescu 2014: 34).

V kakšni obliki mora biti sklenjen dogovor o izbiri sodišča?

Dogovor o izbiri sodišča je treba skleniti v pisni obliki, datirani in podpisani s strani zadevnih strank (čl. 5(2) Uredbe). Uredba določa, da so komunikacije po elektronskih medijih, ki zagotavljajo trajen zapis dogovora, enakovredne pisni obliki (čl. 5(2) Uredbe). Vendar morajo tudi elektronske komunikacije izpolnjevati predpisano formo oz. biti podpisane z elektronskim podpisom, da bi jih lahko upoštevali kot enakovredne (Popescu 2014: 34, 76).

Kaj pa če je sodišče, ki je v skladu z Uredbo pristojno na podlagi 4. člena (splošna pristojnost), že pričelo postopek?

Šesti člen Uredbe določa, kdaj se lahko sodišče, ki je že pričelo postopek na podlagi splošne pristojnosti ali subsidiarne pristojnosti, izreče za nepristojno, če je zapustnik v skladu z 22. členom Uredbe izbral pravo, ki bi se naj uporabljalo. V tem primeru lahko sodišče, pred katerim je bil sprožen postopek v skladu z določbo o splošni pristojnosti (čl. 4 Uredbe) ali določbo o subsidiarni pristojnosti (čl. 10 Uredbe)²²:

- ❖ Na zahtevo ene od strank postopka lahko izreče za nepristojno, če meni, da so sodišča države članice, katere pravo je bilo izbrano, primernejša za odločanje o dedovanju glede na dejanske okoliščine dedovanja, na primer glede na to, kje imajo stranke običajno prebivališče in kje se nahaja premoženje. Gre za diskrecijo sodišča, ki je bližje anglo-ameriškim pravnim tradicijam, ki omogoča prilagajanje okoliščinam posameznega primera (Max Planck Institute 2010: 40).
- ❖ Izreče za nepristojno, če so se stranke v postopku v skladu s 5. členom dogovorile, da bodo pristojnost prenesle na sodišče ali sodišča države članice, katere pravo je bilo izbrano. V tem primeru gre za obligatorno zavrnitev pristojnosti v korist sodišč države članice, katere pravo je izbral zapustnik, če so se stranke dogovorile o izbiri sodišča te države članice.

V katerih primerih bodo pristojna sodišča države članice, katere pravo je zapustnik izbral v skladu z 22. členom Uredbe?

Če povzamemo, Uredba določa pristojnost sodišča države članice, katere pravo je izbral zapustnik v skladu z 22. členom, v naslednjih primerih:

- ❖ Če je sodišče, ki je že začelo postopek, v skladu s 6. členom Uredbe izreklo za nepristojno v isti zadevi (čl. 7 (1)(a) Uredbe);
- ❖ Če so se stranke postopka v skladu s 5. členom dogovorile, da bodo prenesle pristojnost na sodišče ali sodišča te države članice (čl. 7 (1)(b) Uredbe);

---

²² O subsidiarni pristojnosti glej *infra ad* .C.4.

- ❖ Če so stranke postopka izrecno sprejele pristojnost sodišča, ki je začelo postopek (čl. 7 (1)(c) Uredbe) ali
- ❖ Če se stranke v postopku, ki dogovora niso sklenile, spustijo v postopek, ne da bi ugovarjale pristojnosti sodišča (čl. 9 (1) Uredbe).

4. Subsidiarna pristojnost

Poleg splošne pristojnosti (čl. 4 Uredbe), ki je vezana na običajno prebivališče zapustnika, Uredba predvideva tudi subsidiarno pristojnost sodišč držav članic, kadar običajno prebivališče zapustnika ob smrti ni v nobeni od držav članic, temveč v tretji državi.

Kateri so pogoji za vzpostavitev subsidiarne pristojnosti sodišča države članice?

Za uveljavitev subsidiarne pristojnosti se mora zapuščina nahajati v državi članici.

Člen 10 Uredbe določa naslednje pogoje:

»(1) Če zapustnik ob smrti nima običajnega prebivališča v državi članici, vseeno pa je o za odločanje o celotnem dedovanju vseeno pristojna sodišča države članice, v kateri je zapuščina, če:

(a) je bil zapustnik ob smrti državljan te države članice ali, če tega ni,

(b) je imel zapustnik prejšnje običajno prebivališče v navedeni državi članici, pod pogojem, da od spremembe običajnega prebivališča do začetka postopka pred sodiščem ni preteklo več kot pet let.

(2) Če ni pristojno nobeno sodišče v državi članici v skladu s prvim odstavkom, so sodišča države članice, v kateri se nahaja zapuščina, vseeno pristojna za odločanje o tem premoženju.«

V skladu s 30. uvodno določbo Uredbe so kriteriji za subsidiarno pristojnost v členu 10 Uredbe taksativno naštet in razen teh, drugi razlogi za izvajanje subsidiarne pristojnosti niso možni.

Kriteriji iz člena 10 tudi nimajo alternativne narave, temveč so navedeni po pomembnosti oz. hierarhiji: prednost imajo sodišča države članice, katere državljan je bil zapustnik ob smrti, šele če takšna navezna okoliščina ne obstaja, pridejo v poštev sodišča države članice prejšnjega običajnega prebivališča (t. 30 Preambule Uredbe) (čl. 10(1) Uredbe; Popescu 2014: 36–37).

Subsidiarna pristojnost je subsidiarna v odnosu do preostalih jurisdikcij, ki jih določa Uredba, vključno s splošno pristojnostjo: subsidiarna pristojnost pride v poštev šele, če se splošna pristojnost ne more uveljaviti v nobeni od držav članic in je zadnje običajno prebivališče v državi, ki ni članica EU.

Ali subsidiarna pristojnost velja za celotno zapuščino zapustnika?

Kadar se pristojnost sodišč države članice vzpostavi na podlagi okoliščine, da se v državi članici nahaja zapuščina, zapustnik pa je ob smrti njen državljan, oziroma (če tega ni) je imel zapustnik v njej prejšnje običajno prebivališče (pod pogojem, da od spremembe običajnega prebivališča do začetka postopka pred sodiščem ni preteklo več kot pet let), pristojnost velja tudi za zapuščino, ki se nahaja na teritoriju druge države članice ali teritoriju t. i. tretje države (čl. 10(1) Uredbe; Popescu 2014: 37).

Če zapustnik ni bil državljan države članice ali ni imel predhodno običajnega prebivališča v državi članici, vendar se v državi članici nahaja premoženje zapuščine, se subsidiarna pristojnost sodišča države članice nanaša samo na tiso premoženje zapuščine, ki se nahaja v zadevni državi članici (čl. 10(2) Uredbe; Popescu 2014: 37). To pomeni, da se v praksi lahko zgodi, da pred organi držav članic lahko tečejo ločeni zapuščinski postopki za premoženje, ki se nahaja na njihovem teritoriju.

5. *Forum necessitatis*

Uredba v členu 11 predpisuje *forum necessitatis*, da bi preprečili primere odrekanja sodnega varstva, tako da lahko sodišče države članice izjemoma odloča o dedovanju, ki je tesno povezano s tretjo državo.

Kdaj se lahko vzpostavi forum necessitatis?

V skladu z Uredbo lahko sodišča države članice izjemoma odločajo o dedovanju:

- ❖ če ni pristojno nobeno sodišče države članice v skladu z drugimi določbami Uredbe (1. stavek čl. 11(1) Uredbe);

- ❖ če v tretji državi, s katero je zadeva tesno povezana, postopka ni mogoče začeti ali izvesti v razumnih okvirih ali če postopek tam ni mogoč (2. stavek čl. 11(1) Uredbe);
- ❖ zadeva mora biti v zadostni meri povezana z državo članico, v kateri je sodišče, ki je začelo postopek (čl. 11(2) Uredbe).

Katere bi lahko bile okoliščine, ki preprečujejo postopek v tretji državi?

Forum necessitatis se uporabi v izjemnih primerih:

- ❖ ko postopek absolutno ni mogoč, na primer obstoj okoliščin nepravne narave kot so naravne katastrofe, epidemije, vojne ali oboroženi spopadi) (Popescu 2014: 38); ali
- ❖ ko obstajajo relativne okoliščine, če ni mogoče upravičeno pričakovati, da bo upravičenec lahko začel ali izvedel postopek v tej državi. (t. 31 Preambule Uredbe).

Kako interpretirati pogoj zadostne povezave z državo članico, v kateri je sodišče, ki je začelo postopek?

Pogoju zadostne povezave z državo članico, kjer sodišče začne postopek (čl. 11(2) Uredbe), bi lahko zadostilo državljanstvo zapustnika ali prejšnje običajno prebivališče (a ne gre za situacijo subsidiarne pristojnosti iz 10. člena Uredbe, saj ni zapuščine v državi članici) (Popescu 2014: 38).

6. Ostala pravila

6.1. Omejitev postopka

Na zahtevo ene od strank sodišče lahko odloči, da ne bo odločalo o enem ali več delih premoženja, ki se nahaja v tretji državi, če je mogoče pričakovati, da njegova odločitev o tem premoženju ne bo priznana in, kjer je primerno, razglašena za izvršljivo v tej tretji državi (čl. 12(1) Uredbe). O načelu enotnosti zapuščine glej *infra ad* D.1.

6.2. Sprejem ali odpoved dediščini, volilu ali nujnemu deležu

Eden izmed ciljev Uredbe je olajšanje položaja dedičev in volilojemnikov, ki ne živijo v državi članici, v kateri poteka postopek (t. 32 Preambule Uredbe). Uredba jim omogoča, da v skladu s

pravom, ki se uporablja za dedovanje, podajo različne izjave, npr. o sprejemu dediščine, volila ali nujnega deleža ali o odpovedi dediščini, volilu ali nujnemu deležu ali izjavo o omejitvi njihove odgovornosti za obveznosti, ki izhajajo iz zapuščine pred sodiščem njihovega običajnega prebivališča. Sodišče mora sprejeti takšno izjavo, če pravni red te države članice omogoča dajanje takih izjav pred sodiščem (čl. 13 Uredbe).

O pravu, ki se uporablja, na podlagi katerega je treba upoštevati veljavnost oblik izjav o sprejetju ali odpovedi dediščini, volilu ali nujnemu deležu ali izjave s katero se želi omejiti odgovornost osebe, ki poda izjavo, glej *infra ad* D.5.2.

6.3. Začetek postopka

Cilj Uredbe je preprečiti izdajanju nezdružljivih odločb v različnih državah članicah. K temu cilju prispevajo tudi določbe 14. člena Uredbe, ki določajo trenutek, ko se šteje, da je sodišče pričelo postopek:

- a) ko je pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje vloženo na sodišču, če tožeča stranka po tem ni opustila dejanj, ki bi jih morala opraviti v zvezi z vročitvijo pisanja toženi stranki;
- b) če je treba vročiti pisanje še pred vložitvijo na sodišče, v trenutku, ko ga prejme organ, ki je odgovoren za vročitev, če tožeča stranka po tem ni opustila dejanj, ki bi jih morala opraviti v zvezi z vložitvijo pisanja na sodišče ali
- c) če se postopek začne po uradni dolžnosti, v trenutku, ko sodišče sprejme sklep o začetku postopka, ali, če takšen sklep ni potreben, v trenutku, ko je zadeva vpisana pri sodišču.
  - Potrebno bi bilo razmisliti o vzpostavitvi posebnega registra na ravni EU, kjer bi vpisali začetek zapuščinskega postopka, pomembne okoliščine glede na potek postopka (pa tudi zahtevek, izdajo in druge okoliščine v zvezi z Evropskim potrdilom o dedovanju).
  - Dostop do registra bi imeli organi držav članic, ki so pristojni za ravnanje v skladu z Uredbo.
  - Neodvisno od vzpostavitve registra na ravni EU (dokler se cilj ne doseže), bi bilo treba razmisliti tudi o vzpostavitvi podobnega registra glede partnerskih držav projekta, Hrvaške in Slovenije.

6.4. Preizkus pristojnosti

Če se pred sodiščem države članice začne postopek v dedni zadevi, za katero to sodišče po tej uredbi ni pristojno, se mora sodišče po uradni dolžnosti izreči za nepristojno (čl. 15 Uredbe).

6.5. Preizkus dopustnosti

Uredba zagotavlja možnost sodelovanja v postopku toženi stranki, ki nima običajnega prebivališča v državi članici, kjer poteka postopek zoper njo.²³

Če se zainteresirana stranka (z običajnim prebivališčem v državi, ki ni država članica v kateri poteka postopek) ne spusti v postopek, pristojno sodišče prekine postopek, dokler se ne ugotovi:

- ❖ da je lahko zainteresirana stranka pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje prejela pravočasno, da je lahko pripravila svojo obrambo, ali da je bilo za to storjeno vse potrebno (čl. 16(1) Uredbe).

Pravila vročanja

Kadar je treba v skladu z navedeno Uredbo pisanje o začetku postopka ali drugo enakovredno pisanje poslati iz ene države članice v drugo, se namesto čl. 16(1) uporabi člen 19 Uredbe (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah.²⁴

Če postopanje po tej uredbi ni mogoče, se uporabi 15. člen Haaške konvencije z dne 15. novembra 1965 o vročitvi sodnih in izvensodnih listin v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini.²⁵

---

²³ Treba je omeniti, da so določbe 16. člena Uredbe koncipirane tako, da upoštevajo pravdni postopek, oziroma ne upoštevajo, da gre v primeru dednega postopka za nepravdni postopek v katerem je običajno vključenih več strank. Namesto „tožena stranka“ bi bilo bolj pravilno govoriti „zainteresirana stranka“.

²⁴ Uredba (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah (vročanje pisanj) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1348/2000, SL EU, L 324, 10. 12. 2007, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32007R1393&from=hr> (11. 9. 2019.) (v nadaljnjem besedilu: Uredba (ES) št. 1393/2007 o vročanju pisanj).

²⁵ Haaška konvencija z dne 15. novembra 1965 o vročitvi sodnih in zunajsodnih listin v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=17> (11. 9. 2019) (v nadaljnjem besedilu: HK iz 1965 o dostavi v tujino).

6.6. Litispendenca

Izogibanju nezdružljivih odločb je namenjena tudi določba člena 17 Uredbe o litispendenci, ki se uporabi, če je isti primer dedovanja predložen različnim sodiščem v različnih državah članicah. Na podlagi tega pravila se bo nato določilo, katero sodišče bo dejansko obravnavalo dedovanje (t. 35 Preambule Uredbe).

- ❖ Kadar pred sodišči različnih držav članic tečejo postopki z istim zahtevkom med istima strankama, vsa sodišča razen tistega, ki je prvo začelo postopek, po uradni dolžnosti prekinajo postopke, vse dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek (čl. 17(1) Uredbe).
- ❖ Ko se ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek, se vsa sodišča razen tistega, ki je prvo začelo postopek, izrečejo za nepristojna v korist tega sodišča (čl. 17(2) Uredbe).

Ker lahko v nekaterih državah dedne zadeve obravnavajo izvensodni organi - kot so notarji v posameznih državah članicah, ki ne izpolnjujejo kriterijev, ki jih je Uredba predpisala za razumevanje pojma »sodišče« v okviru njene uporabe - za katere zato ne veljajo pravila o pristojnosti iz te Uredbe,²⁶ ni mogoče izključiti, da se lahko v zvezi z istim dedovanjem v različnih državah članicah vzporedno začne postopek za sporazumno ureditev zunaj sodišča in sodni postopek ali dva postopka za sporazumno ureditev zunaj sodišča.

- V takšnem primeru bi se morali stranki postopka, ko ugotovita, da potekata vzporedna postopka, dogovoriti o nadaljnjem postopku. Če se ne moreta dogovoriti, bi morala dedovanje obravnavati in o njem odločati sodišča, ki so pristojna v skladu s to uredbo (t. 36 Preambule Uredbe).

6.7. Sorodne pravde

Sorodne pravde so tiste, ki so tako tesno povezane med seboj, da se zdita njihova skupna obravnava in odločanje o njih smiselni, da bi se s tem izognili nevarnosti nezdružljivih odločb, ki bi izhajale iz ločenih postopkov (čl. 18(3) Uredbe).

Če pred sodišči različnih držav članic tečejo sorodne pravde, lahko vsa sodišča, razen tistega, pred ki je prvo začelo postopek, prekinajo postopke (čl. 18(1) Uredbe).

---

²⁶ O pojmu „sodišče“ v okviru Uredbe glej *supra ad C.1.*

6.8. Začasni ukrepi, vključno z ukrepi zavarovanja

Sodišča lahko uvedejočasne ukrepe na podlagi *lex fori*, vključno z ukrepi zavarovanja, ki jih predvideva pravo te države članice, tudi če so po tej uredbi za odločanje o glavni stvari pristojna sodišča druge države članice (čl. 19 Uredbe).

D. PRAVO, KI SE UPORABLJA

1. Načelo enotnosti zapuščine

Ob upoštevanju dejstva, da v kolizijskem pravu držav članic ni enotnih stališč glede premoženja in nepremičnega premoženja, je načelo enotnosti dediščine najpomembnejši dosežek evropskega zakonodajalca (Popescu 2014: 39; Dutta 2013: 14).

Dvojni vidik enotnosti zapuščine

- »Zaradi pravne varnosti in da bi preprečili razdrobljenost zapuščine«, bi moralo pravo, ki je z dedovanjem tesno povezano, »urejati celotno dedovanje, torej vse premoženje, ki sestavlja zapuščino, ne glede na to, za kakšno premoženje gre, in ne glede na to, ali se premoženje nahaja v drugi državi članici ali v tretji državi« (t. 37 Preambule Uredbe).
- »Pravila te uredbe so zasnovana tako, da bo organ, ki obravnava dedovanje, v večini primerov uporabil svoje pravo« (*lex fori*).

V Uredbo je torej vključen dvojni vidik »enotnosti zapuščine: uporaba enega prava, ne glede na naravo premoženja, ki sestavlja zapuščino in ne glede na lokacijo premoženja, hkrati pa tudi povezanost med pravom, ki ureja dedovanje, in sodiščem (oz. organom), ki je pristojno za odločanje o dedovanju. V skladu s členom 4 in 21(1) Uredbe, ta enotnost sloni na običajnem prebivališču umrlega v času smrti.

Ali so v zvezi z načelom enotnosti zapuščine možne izjeme?

- ❖ Sodišče na zahtevo ene od strank odloči, da ne bo odločalo o enem ali več delih tega premoženja, če je mogoče pričakovati, da njegova odločitev o tem premoženju ne bo

priznana in, kjer je primerno, razglašena za izvršljivo v tej tretji državi (čl. 12(1) Uredbe).

Uporaba pravila o omejevanju postopka oziroma izvzemu premoženja, ki se nahaja v tretji državi, je možna ob predpostavki, da odločba sodišča ne bo priznana in izvršljiva, saj sicer velja osnovno načelo, da se v zapuščinskem postopku v skladu z Uredbo ureja celotna dediščina, tudi tista, ki se nahaja v tretji državi.

Tekom empirične raziskave v Sloveniji je bilo izraženo mnenje, da je odločanje o premoženju zapustnika, ki se nahaja v tretji državi, lahko problematično, saj stranke nimajo zagotovila, da bo odločba o dedovanju v tretji državi izvršena.

- ❖ Načelo odločanja o celotni zapuščini v posameznih primerih ne bo obveljalo tudi v primeru, če se v skladu z Uredbo za dedovanje uporabi pravo tretje države (čl. 20 Uredbe), katerega kolizijska pravila v delu premoženja, ki tvori zapuščino, napotujejo na pravo druge države.
- ❖ Uporaba posebnih pravil *lex rei sitae* za dedovanje določenih kategorij premoženja, ki tvori zapuščino, in sicer če pravo države, v kateri se nahajajo določene nepremičnine, podjetja ali druge posebne kategorije premoženja, vsebuje posebna pravila, ki iz gospodarskih, družinskih ali socialnih razlogov določajo omejitve, ki se nanašajo na dedovanje tega premoženja ali nanj vplivajo, se ta posebna pravila uporabljajo za dedovanje pod pogojem, da se po pravu te države uporabljajo ne glede na pravo, ki se uporablja za dedovanje (čl. 30 Uredbe).

2. Področje uporabe prava, ki se uporablja

V skladu z načelom enotnosti zapuščine člen 23(1) Uredbe določa, da pravo, ki je določeno v skladu s členom 21 (splošno pravilo) ali členom 22 (pravo, ki ga zapustnik izbere), ureja celotno dedovanje po osebi. To pravo bo določilo tudi upravičence v posamezni dedni zadevi – dediče, volilojemnike in osebe, upravičene do nujnega deleža (t. 47 Preambule Uredbe).

Ali se v skladu z Uredbo lahko uporabi tudi pravo t.i. tretje države?

Člen 20 Uredbe določa načelo univerzalne uporabe: uporabi se vsako pravo, na katerega napotujejo pravila Uredbe, ne glede na to, ali gre za pravo ene od držav članic. Uredba torej ne

postavlja v ospredje prava držav članic in gre lahko tudi za pravo tretje države, če je glede na pravila Uredbe to tesneje povezano z dedno zadevo.

Na katera vprašanja bo odgovorilo pravo, ki se uporabi?

Pravo, ki se uporablja za dedovanje, bi moralo urejati dedovanje od začetka postopka do prehoda lastništva premoženja, ki sestavlja zapuščino, na upravičence, kot jih določa zakon. Urejati bi moralo tudi vprašanja v zvezi z upravljanjem zapuščine in odgovornostjo za zapustnikove dolgove (t. 42 Preambule Uredbe).

Seznam je obsežen, a ne taksativen, kar pomeni da v poštev lahko pridejo tudi druga pravna vprašanja, ki jih pravo, določeno v skladu z Uredbo, ureja.

Na podlagi člena 23(2) Uredbe, pravo, ki se uporablja, ureja zlasti:

- (a) vzroke, čas in kraj uvedbe dedovanja;
- (b) določitev upravičencev, njihovih deležev in obveznosti, ki jim jih je morda naložil zapustnik, ter določitev drugih dednih pravic, vključno z dednimi pravicami preživelega zakonca ali partnerja;
- (c) dedno sposobnost;
- (d) razdedinjenje in dedno nevrednost;
- (e) prehod premoženja, pravic in obveznosti, ki sestavljajo zapuščino, na dediče in, če je ustrezno, volilojemnike, skupaj s pogoji in učinki sprejema dediščine ali volila ali odpovedi dediščini ali volilu;
- (f) pooblastila dedičev, izvršiteljev oporoke in drugih upraviteljev zapuščine, zlasti za prodajo premoženja in poplačilo upnikov, brez poseganja v pooblastila iz člena 29(2) in (3);
- (g) odgovornost za zapustnikove dolgove;
- (h) razpoložljivi del zapuščine, nujne deleže in druge omejitve svobode razpolaganja za primer smrti ter terjatve, ki bi jih osebe, ki so bile blizu zapustniku, lahko uveljavljale iz zapuščine ali proti dedičem;
- (i) vrnitev in zmanjšanje daril, predujmov na račun dednega deleža ali volil pri določanju dednih deležev posameznih upravičencev, in

(j) delitev zapuščine.

3. Splošno pravilo in možnost odstopanja od splošnega pravila

Splošna navezna okoliščina za določanje prava, ki se uporabi, je zapustnikovo običajno prebivališče ob smrti - tako kot glede določanja pristojnosti:

»Če v tej uredbi ni določeno drugače, je pravo, ki se uporablja za celotno dedovanje, pravo države, v kateri je imel zapustnik ob smrti običajno prebivališče« (čl. 21(1) Uredbe).

Pojem običajnega prebivališča v posameznem primeru organom dopušča precej diskrecije, v praksi pa je določitev običajnega prebivališča zapustnika lahko dokaj zapletena (glej *supra ad C.2.*)

Katera odstopanja od splošnega pravila so možna?

Uredba določa klavzulo, ki omogoča odstopanje od splošnega pravila, in jo je možno izjemoma uporabiti v posameznih primerih, kadar je bil zapustnik ob smrti „očitno tesneje povezan“ z državo, ki ni država, katere pravo bi se uporabljalo v skladu s členom 21(1). V takšnih primerih je pravo, ki se uporablja za dedovanje, pravo te druge države (čl. 21(2) Uredbe).

Citirana določba med ostalim dopušča organu da uporabi tuje pravo s katerim je zapustnik tesneje povezan, hkrati pa ne posega v pristojnost, ki se nanaša na zadnje običajno prebivališče zapustnika (Dutta 2013: 14).

Katere so okoliščine, ki lahko sprožijo odstopanje od splošnega pravila?

Določba člena 21(2) ne vsebuje podrobnosti o tem, katere okoliščine naj bi sprožile odstopanje od splošnega pravila. Vendar pa iz uvodnih določb Uredbe izhaja, da je imel evropski zakonodajalec v mislih situacije, ko se vsi z dedovanjem povezani elementi nahajajo v določeni državi (premoženje, zapustnikovi dediči, morda je imel zapustnik celo državljanstvo te države), hkrati s preteklim običajnim prebivališčem zapustnika, do zadnjega običajnega prebivališča pa je prišlo le nekoliko pred smrtjo (t. 25 Preambule Uredbe; Popescu 2014: 43).

Kot pravi 25. uvodna določba Uredbe, „lahko organ, ki obravnava dedovanje, v izjemnih primerih, če se je zapustnik na primer razmeroma nedavno pred smrtjo preselil v državo, v kateri je imel običajno prebivališče, in je iz vseh okoliščin zadeve jasno, da je bil očitno tesneje povezan z neko drugo državo, zaključiti, da bi morale biti pravo, ki se uporablja za dedovanje,

pravo države, s katero je bil zapustnik očitno tesneje povezan, ne pa pravo države, v kateri je imel običajno prebivališče“.

Hkrati 25. točka Preambule opozarja, da se očitno najtesnejša povezava ne bi smela uporabljati vsakič, ko bi se določanje običajnega prebivališča zapustnika ob njegovi smrti izkazalo za težavno. Poleg tega, tesnejša povezanost z državo, ki ni država zadnjega običajnega prebivališča izhaja iz prav „vseh okoliščin zadeve“ hkrati pa mora tesnejša povezava obstajati z eno (drugo) državo in ne z več (drugimi) državami (Popescu 2014: 41).

4. Izbira prava

Možnost izbire prava, ki se uporablja za dedovanje, ureja člen 22 Uredbe. Na podlagi citiranega člena zapustnik lahko izbere pravo države, katere državljanstvo ima v času izbire, ali ob smrti, ki bo urejalo njegovo celotno dedovanje (čl. 22(1) ods. 1 Uredbe). Če ima več državljanstev, lahko izbere pravo katere koli od držav, katerih državljanstvo ima v času izbire ali ob smrti. (čl. 22(1) ods. 2 Uredbe).

Katero pravo lahko zapustnik izbere?

Avtonomija izbire je omejena na pravo države, katere državljan je zapustnik v času izbire ali ob smrti. Tako se zagotovi povezava med zapustnikom in izbranim pravom, hkrati pa ta omejitev preprečuje, da bi bila izbira prava namenjena zgolj temu, da se prepreči legitimna pričakovanja oseb, ki so upravičene do nujnega deleža (t. 38 Preambule Uredbe).

Izbira enega prava in načelo univerzalne uporabe

Zapustnik lahko izbere le eno pravo, to pa potem ureja celotno dedovanje po njem in z njim povezana vprašanja, vključno s tem, kdo so dediči in upravičenci do nujnega deleža (čl. 23(1) Uredbe). Z izbiro je izključena tudi vsakršna možnost za uporabo prava države, v kateri je imel zadnje običajno prebivališče (splošno pravilo). Tudi v primeru izbire prava velja načelo univerzalne uporabe iz člena 20 Uredbe, v skladu s katerim lahko zapustnik, ki je državljan t.i. tretje države, lahko izbere pravo te države (Vassilakakis 2016: 223–224).

Kako se lahko ponovno vzpostavi povezava med izbranim pravom in pristojnostjo sodišča, ki pravo uporablja?

Izbira prava lahko privede do disociacije med pristojnostjo in pravom, ki se uporabi. Uredba stremi k temu, da bo organ, ki obravnava dedovanje, v večini primerov uporabil svoje pravo (*lex fori*). Zato vsebuje vrsto mehanizmov, ki bi se uporabili v primerih, ko bi zapustnik izbral pravo države članice, katere državljan je bil (t. 27 Preambule Uredbe). Povezava med pravom in pristojnostjo se lahko ponovno vzpostavi – pod pogojem, da je zapustnik izbral pravo države članice.

V tem primeru se namreč stranke (dediči) lahko dogovorijo, da je za odločanje o vseh vprašanjih, povezanih z dedno zadevo, izključno pristojno sodišče države članice, katere pravo je zapustnik izbral (čl. 5 Uredbe). Uredba določa tudi možnost, da stranke postopka izrecno ali tiho sprejmejo pristojnost sodišča, ki je začelo postopek. (čl. 7(c) in čl. 9 Uredbe). Kadar zapustnik izbere pravo t. i. tretje države, povezava prava in pristojnosti ni možna, saj Uredba ne more vplivati na mednarodno pristojnost t. i. tretjih držav, ki jih vežejo lastna pravila. O prorogaciji pristojnosti v okviru Uredbe glej *supra ad C.3*.

Kako lahko zapustnik izbere pravo?

Zapustnik mora izbiro prava izrecno navesti v izjavi, ki je podana v obliki razpolaganja za primer smrti, oziroma mora izbira jasno in nedvomno izhajati iz določil takšnega razpolaganja (čl. 22(2) Uredbe). Po pravu, ki ga izbere zapustnik, se presoja materialna veljavnost listine. Sprememba ali preklic izbire prava izpolnjuje zahteve glede oblike spremembe ali preklica razpolaganja za primer smrti (čl. 22(4) Uredbe).

Rezultati izvedene empirične raziskave so pokazali, da sodelujoči v raziskavi na Hrvaškem in v Sloveniji nimajo skoraj nič izkušenj s sporazumom o izbiri prava, ki se uporablja v kontekstu uporabe Uredbe, kar je zelo zanimiv in indikativen pokazatelj stanja v neposredni praksi. So pa nekateri sodniki v Sloveniji izrazili zaskrbljenost v zvezi z uporabo tujega prava, predvsem v smislu kako ustrezno ugotoviti vsebino tujega prava.

5. Posebna kolizijska pravila

Splošno kolizijsko pravilo, ki je v skladu z Uredbo zadnje običajno prebivališče zapustnika (če ni izbral prava), ne more odgovoriti na vsa vprašanja dedovanja. Potrebne so posebne navezne okoliščine, ki odgovorijo na posamezne aspekte dednega prava (Dutta 2013: 15).

5.1. Razpolaganje za primer smrti in dedne pogodbe

Zaradi zagotavljanja pravne varnosti oseb, ki imajo željo vnaprej urediti svoje dedovanje, Uredba določa posebna kolizijska pravila v zvezi z dopustnostjo in materialno veljavnostjo razpolaganj za primer smrti (t. 48 Preambule Uredbe). Da bi se dedne pravice, pridobljene z dedno pogodbo, lažje priznale v državah članicah, Uredba določa, katero pravo ureja dopustnost takšnih pogodb, njihovo materialno veljavnost in njihove zavezujoče učinke za stranke, vključno s pogoji njene razveze. Dopustnost in uveljavljanje dedne pogodbe se namreč razlikuje med državami članicami (t. 49 Preambule Uredbe).

Katero pravo ureja dopustnost in materialno veljavnost razpolaganja za primer smrti?

- ❖ Razpolaganja za primer smrti, ki niso dedne pogodbe: Dopustnost in materialno veljavnost razpolaganja za primer smrti, ki ni dedna pogodba, ureja pravo, ki bi se v skladu s to uredbo uporabljalo za dedovanje po osebi, ki je razpolagala, če bi umrla na dan, ko je bilo razpolaganje napravljeno (čl. 24(1) Uredbe).
- ❖ Dedne pogodbe: Dopustnost in materialno veljavnost dedne pogodbe, ki se nanaša na dedovanje po eni osebi, ter njene zavezujoče učinke za stranke, vključno s pogoji njene razveze, ureja pravo, ki bi se v skladu s to uredbo uporabljalo za dedovanje po tej osebi, če bi umrla na dan sklenitve pogodbe (čl. 25(1) Uredbe).

Dedne pogodbe, ki se nanašajo na dedovanje po več osebah: Dopustne so le, če je so dopustne po vsakem izmed prav, ki bi po tej uredbi urejalo dedovanje vsake od udeleženih oseb, če bi umrle na dan sklenitve pogodbe. Če je v navedenem smislu dedna pogodba dopustna, materialno veljavnost dedne pogodbe in njene zavezujoče učinke za stranke, vključno s pogoji njene razveze, ureja tisto od prav, s katerim ima pogodba najtesnejšo povezavo (člen 25 (2) Uredbe).

V obeh primerih Uredba ščiti avtonomijo razpolagatelja oz. strank dedne pogodbe, saj lahko izberejo pravo, ki bi ga lahko izbrali v skladu z 22. členom Uredbe (čl. 24 (2) in 25 (3) Uredbe).²⁷

Kateri so elementi materialne veljavnosti razpolaganj za primer smrti?

Da bi zagotovili enotno uporabo posebnih pravil, so z uredbo predpisani elementi, ki se nanašajo na materialno veljavnost razpolaganj za primer smrti, vključno z dedno pogodbo (čl. 26 Uredbe).

Preverjanje materialne veljavnosti razpolaganja za primer smrti bi lahko pokazalo, da je razpolaganje za primer smrti neveljavno (t. 48 Preambule Uredbe). Ti elementi so:

- a) sposobnost osebe, ki razpolaga za primer smrti, za takšno razpolaganje;
- b) posebni razlogi, zaradi katerih oseba, ki razpolaga, ne more razpolagati v korist določenih oseb ali zaradi katerih določena oseba ne more dobiti zapuščine od osebe, ki razpolaga;
- c) dopustnost zastopanja pri razpolaganju za primer smrti;
- d) razlaga razpolaganja;
- e) prevara, grožnja, zmota in vsako drugo vprašanje, povezano s soglasjem ali voljo osebe, ki razpolaga.

S katerim pravom mora biti skladno pisno razpolaganje za primer smrti?

Člen 27 določa pravila glede oblike pisnega razpolaganja za primer smrti. Pisno razpolaganje za primer smrti je veljavno glede oblike, če je njegova oblika skladna s pravom:

- a) države, v kateri je bilo napravljeno razpolaganje ali sklenjena dedna pogodba;
- b) države, katere državljanstvo je imel oporočitelj ali vsaj ena od oseb, katere dedovanje zadeva dedna pogodba, bodisi takrat, ko je bilo napravljeno razpolaganje ali sklenjena pogodba, bodisi ob smrti;
- c) države, v kateri je imel oporočitelj ali vsaj ena od oseb, katere dedovanje zadeva dedna pogodba, stalno prebivališče, bodisi takrat, ko je bilo napravljeno razpolaganje ali sklenjena pogodba, bodisi ob smrti;

---

²⁷ O izbiri prava, ki se uporablja, glej *supra* ad D.5.

- d) države, v kateri je imel oporočitelj ali vsaj ena od oseb, katere dedovanje zadeva dedna pogodba, običajno prebivališče, bodisi takrat, ko je bilo napravljeno razpolaganje ali sklenjena pogodba, bodisi ob smrti, ali
- e) v primeru nepremičnin, države, v kateri je nepremičnina.

5.2. Veljavnost glede oblike izjave o sprejemu dediščine ali odpovedi dediščini, volila ali nujnega deleža

Uredba določa pravo, ki se uporablja za upoštevanje veljavnosti izjav o sprejemu dediščine, volila ali nujnega deleža oziroma odpovedi dediščini, volilu ali nujnemu deležu oziroma izjava o omejitvi odgovornosti osebe, ki da izjavo (čl. 28 Uredbe). Te izjave so veljavne, če je njihova oblika v skladu z zahtevami:

- a) prava, ki se uporablja za dedovanje v skladu s členom 21 Uredbe (Splošno pravilo) ali pravom, ki ga je zapustnik izbral (čl. 22 Uredbe) ali
- b) prava države, v kateri ima oseba, ki da izjavo, običajno prebivališče.

O pristojnosti sodišča za dajanje izjav o sprejetju ali odpovedi dediščine, volila ali nujnega deleža glej *supra ad C.6.2.*

5.3. Posebna pravila o imenovanju in pooblastilih upravitelja zapuščine v nekaterih primerih

Člen 29 Uredbe določa pravila o imenovanju upravitelja, ko je le-to obvezno ali obvezno na podlagi zahteve po pravu države članice, katere sodišča so pristojna za odločanje o dedovanju na podlagi te Uredbe in je pravo, ki se uporablja za dedovanje, tuje pravo. Sodišča države članice, ki začnejo postopek, lahko v skladu s svojim pravom in pod pogoji iz tega člena imenujejo enega ali več upraviteljev.

Če pravo, ki se uporablja za dedovanje, ne določa zadostne pristojnosti upravitelja, lahko pristojno sodišče določi dodatne ukrepe na podlagi svojega prava (*lex fori*), če je to potrebno za doseganje cilja. Ta dodatna pooblastila lahko vključujejo na primer sestavo seznama premoženja in dolgov, ki so predmet dedovanja, seznanitev upnikov o uvedbi dedovanja in povabilo, naj uveljavljajo svoje zahteve, ter sprejetje začasnih ukrepov, vključno z ukrepi zavarovanja, katerih namen je zaščita zapuščine (t. 44 Preambule Uredbe).

5.4. Posebna pravila o omejitvah, ki se nanašajo na dedovanje določenega premoženja ali nanj vplivajo

Nekatere nepremičnine, podjetja in druge posebne kategorije premoženja so zaradi gospodarskih, družinskih ali družbenih razlogov predmet posebnih pravil v državi članici, v kateri se nahajajo, ter za njih veljajo določene omejitve, ki zadevajo dedovanje tega premoženja ali nanj vplivajo.

Pod kakšnimi pogoji se ta posebna pravila lahko uporabijo?

Če pravo države, v kateri se nahajajo določene nepremičnine, podjetja ali druge posebne kategorije premoženja, vsebuje posebna pravila, ki iz gospodarskih, družinskih ali socialnih razlogov določajo omejitve, ki se nanašajo na dedovanje tega premoženja ali nanj vplivajo, se ta posebna pravila uporabljajo za dedovanje pod pogojem, da se po pravu te države (*lex rei sitae*) uporabljajo ne glede na pravo, ki se uporablja za dedovanje (čl. 30 Uredbe).

Uredba upošteva posebna pravila *lex rei sitae*, vendar je treba omeniti točko 54 Preambule Uredbe, kjer je navedeno, da je treba to izjemo od uporabe prava, ki se uporablja za dedovanje, razlagati strogo, da ne bi bila v nasprotju s splošnim ciljem te uredbe.

Zato niti kolizijska pravila, v skladu s katerimi za nepremičnine velja drugačno pravo kot za premičnine, niti določbe o nujnem deležu zapuščine, ki določajo večji delež, kot ga določa pravo, ki se uporablja za dedovanje v skladu s to uredbo, ne veljajo za posebna pravila o omejitvah, ki zadevajo dedovanje določenega premoženja ali nanj vplivajo (t. 54 Preambule Uredbe).

5.5. Prilagoditev stvarnih pravic

Uredba ne želi premočno posegati v pravila stvarnega prava posameznih držav članic. Točka 15 Preambule namreč določa, da Uredba ne sme „posegati v omejeno število („*numerus clausus*“) stvarnih pravic, ki jih pozna nacionalno pravo nekaterih držav članic.“ Če torej „oseba uveljavlja stvarno pravico, do katere je upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna, se ta stvarna pravica po potrebi in v možnem obsegu prilagodi najbolj enakovredni stvarni pravici po pravu te države, pri tem pa se upoštevajo nameni in interesi zadevne stvarne pravice ter z njo povezani učinki“ (čl. 31 Uredbe).

O prilagoditvi stvarnih pravic v kontekstu Sodbe Sodišča EU glej *supra ad B.1.*

5.6. Komorienti

Države članice komorienko, kadar dve ali več oseb, ki bi medsebojno dedovale, umre v okoliščinah, v katerih ni gotovo, v kakšen zaporedju so umrle, različno urejajo. V čezmejnih situacijah, ko dedovanje teh oseb urejajo različna prava in ta prava urejajo ta položaj različno ali ga sploh ne urejajo, nobena od teh umrlih oseb nima pravice do dedovanja po drugi ali drugih osebah (čl. 32 Uredbe).

5.7. Zapuščina brez dediča

V primerih, ko ni ne dediča ne volilojemnika, 33. člen Uredbe dopušča državi članici ali subjektu, ki ga za ta namen imenuje država članica, prilastitev zapuščine, ki se nahaja na njenem ozemlju, če pravo, ki se uporabi (*lex fori*) tega ne izključuje. Vendar, pod pogojem da lahko upniki zahtevajo pobotanje svojih terjatev iz celote premoženja, ki tvori zapuščino.

5.8. Zavračanje (*renvoi*)

Uporaba prava katere koli tretje države, določenega s to Uredbo, pomeni uporabo v tej državi veljavnih pravil, vključno s pravili mednarodnega zasebnega prava te države. Če je v teh pravilih določena napotitev na pravo države članice ali pravo tretje države, ki bi za dedovanje uporabila svoje pravo, bi bilo treba zaradi mednarodne skladnosti takšno napotitev sprejeti.

Kdaj zavračanje (renvoi) ni možno?

Zavračanje bi moralo biti izključeno, če je zapustnik za dedovanje izbral pravo tretje države (t. 57 Preambule Uredbe; čl. 34 Uredbe). V takem primeru bi namreč uporaba kolizijskih pravil ogrozila predhodno odločitev strank in bi pomenila tudi kršitev načela predvidljivosti (Vassilakakis 2016: 229).

5.9. Javni red (*ordre public*)

V skladu s členom 35 Uredbe se uporaba določbe prava katere koli države, določenega s to uredbo, „lahko zavrne le, če je taka uporaba očitno nezdružljiva z javnim redom države članice sodišča“.

Sodišča ali drugi pristojni organi ne bi smeli imeti možnosti uporabe izjeme javnega reda, da bi zavrnil pravo druge države članice ali priznanje ali morda izvršitev odločbe, javne listine ali sodne poravnave, izdanih v drugi državi članici, kadar bi bilo to v nasprotju z Listino Evropske

unije o temeljnih pravicah, zlasti s členom 21 Listine, ki prepoveduje vsakršno diskriminacijo. (t. 58. Preambule Uredbe).

5.10. Države z več kot enim pravnim sistemom

Kadar pravila Uredbe napotujejo na uporabo prava države z več kot enim pravnim sistemom, 36. člen določa, da se ustrezno pravo določi na podlagi notranjih kolizijskih norm te države. Kadar take notranje norme ne obstajajo, odstavek 2 člena 36 Uredbe vsebuje pravila, kako se razlaga napotilo na pravo takšne države.

V primeru, da pravo, ki naj se uporabi za dedovanje, pozna kolizije, povezane s kategorijami oseb, se vsako napotilo na pravo te države razlaga kot napotilo na pravni sistem ali sklop pravil, ki ga določajo veljavna pravila te države. Če teh pravil ni, se uporablja pravni sistem ali sklop pravil, s katerim je bil zapustnik najtesneje povezan (člen 37 Uredbe).

Državi članici, ki obsega več ozemeljskih enot, od katerih ima vsaka svoja pravna pravila za dedovanje, te uredbe ni treba uporabljati za kolizijo zakonov, ki nastane samo med temi ozemeljskimi enotami (člen 38 Uredbe).

E. PRIZNAVANJE IN IZVRŠEVANJE ODLOČB O DEDOVANJU

1. Priznavanje odločb o dedovanju

Uredba ureja poenostavljeni postopek eksekviture in razlikuje med priznavanjem in izvrševanjem odločbe o dedovanju. Odločba o dedovanju, sprejeta v eni državi članici, se prizna v drugi državi članici brez izvedbe kakršnega koli posebnega postopka (čl. 39 odst. 1 Uredbe).

Kaj pa, če nekdo ne želi spoštovati odločbe, ki jo je izdalo sodišče druge države članice?

Vsaka zainteresirana stranka, ki kot glavni predmet spora postavlja vprašanje priznanja odločbe lahko v skladu z Uredbo zahteva, da se odločba prizna (čl. 39 odst. 2 Uredbe). O priznanju odločbe o dedovanju se lahko odloča kot o predhodnem vprašanju, če je izid postopka pred sodiščem druge države članice odvisen od priznanja odločbe o dedovanju (čl. 39 odst. 3 Uredbe).

Za katere odločbe Uredba velja?

- ❖ Kot "odločbo" Uredba šteje vsako odločbo o dedovanju, ki jo je izdalo sodišče države članice, ne glede na to, kako je odločba poimenovana in ali je bila sprejeta v pravnem ali nepravdnem postopku, vključno s sklepom sodnega uradnika o odmeri stroškov sodnega postopka (t. 59 Preambule Uredbe; čl. 3 odst. 1 (g) Uredbe).

Prvič, odločba se mora nanašati na področje uporabe Uredbe (čl. 1 Uredbe). O področju uporabe Uredbe g. *supra ad B*.

Drugič, odločba mora biti sprejeta s strani „sodišča“ države članice (čl. 3 odst. 2 Uredbe). Države članice vključujejo vse države članice Evropske unije, razen Danske, Združenega kraljestva ter Irske.

- ❖ V primeru, da je odločba zunaj področja uporabe Uredbe ali odločba sodišča države, v kateri Uredba ni zavezujoča, bi se potencialno uporabile druge uredbe (če obstajajo na tem področju) ali nacionalna zakonodaja zadevne države.

Kaj Uredba šteje za "sodišče" v okviru pravil o priznavanju, izvršljivosti in izvrševanju odločb o dedovanju?

Uredba upošteva dejstvo, da imajo različni organi v posameznih državah članicah pristojnost v zapuščinskih zadevah in pojmu "sodišče" pripisuje širši pomen:

- ❖ ta ne vključuje samo sodišča v pravem pomenu besede, temveč tudi notarje ali registrske pisarne ter vse druge organe in pravne strokovnjake, pristojne za dedne zadeve, ki izvajajo pravosodno funkcijo, ali delujejo na podlagi pooblastil, ki jih nanje prenese sodni organ, ali pod nadzorom sodnega organa, če ti drugi organi in pravni strokovnjaki zagotavljajo jamstvo glede svoje nepristranskosti in pravice strank do zaslišanja in jamstvo da so odločbe, ki jih izdajo, po pravu države članice, v kateri delujejo:
  - (a) lahko predmet pritožbe, naslovljene na sodni organ, ali predmet ponovne preučitve s strani tega organa ter
  - (b) imajo podobno veljavo in učinek kot odločba sodnega organa glede iste zadeve (t. 20 Preambule Uredbe, čl. 3 odst. 2 Uredbe).²⁸

---

²⁸ Seznam organov ali pravnih strokovnjakov, ki veljajo za "sodišča" posameznih držav članic, glej na: https://e-justice.europa.eu/content_succession-380-hr.do?clang=hr (15. 11. 2019.). Opomba: Za podrobne informacije, ki se nanašajo na vsako državo članico, na navedenem spletnem mestu izberite ustrezno zastavo.

Ali so notarji "sodišče" v okviru uporabe pravil o priznavanju, izvršljivosti in izvrševanju sodnih odločb o dedovanju?

Uredba vsem notarjem, ki so pristojni za dedovanje v državah članicah, omogoča izvajanje teh pooblastil. Kadar notarji izvajajo pravosodne funkcije v smislu čl. 3 odst. 2 Uredbe, jih zavezujejo pravila Uredbe o pristojnosti in odločbe, ki jih sprejemajo, bi morale biti v pravnem prometu v skladu z določbami Uredbe o priznavanju, izvršljivosti (pravnomočnosti) in izvrševanju odločb. Če notarji ne izvajajo pravosodnih funkcij v smislu člena 3 odstavka 2 Uredbe, jih ne zavezujejo pravila Uredbe o pristojnosti, in javne listine, ki jih izdajo, bi morale biti v pravnem prometu v skladu z določbami Uredbe o sprejemanju in izvršljivosti javnih listin. O sprejemanju in izvrševanju javnih listin g. *infra ad* II. F.

2. Država članica izvora

„Država članica izvora” pomeni državo članico, v kateri je bila izdana odločba, potrjena ali sklenjena sodna poravnava, sestavljena javna listina ali izdano evropsko potrdilo o dedovanju (čl. 3 ods. 1 (e) Uredbe).

3. Država članica izvršitve

„Država članica izvršitve” pomeni državo članico, v kateri se zahteva razglasitev izvršljivosti ali izvršitev odločbe, sodne poravnave ali javne listine (čl. 3 ods. 1 (f) Uredbe).

4. Razlogi za nepriznanje odločbe o dedovanju

Odločba o dedovanju se ne prizna, če obstaja kakršen koli razlog za zavrnitev priznanja, kot je določeno v določbah člena 40 Uredbe:

- (a) če je priznanje odločbe v očitnem nasprotju z javnim redom (*ordre public*) v državi članici, v kateri se zahteva priznanje.

Kaj zajema pojem javnega reda (ordre public)?

Čeprav se pojem javnega reda oziroma vrednot, ki jih zajema, razlikuje od države članice do države članice, ta vključuje skupno osnovo za temeljne človekove pravice in načela evropskega

prava, ki so med drugim zapisana v Listini EU o temeljnih pravicah, zlasti v določbah čl. 21 o prepovedi vseh oblik diskriminacije.²⁹ Vendar pa je treba opozoriti, da je prepovedano preverjanje glede vsebine odločbe, ki je sprejeta v drugi državi članici (čl. 41. Uredbe) tudi takrat kadar se njen izrek bistveno razlikuje od tistega, ki bi bil v skladu s pravom države članice priznanja ali sprejemanja. Sodišče EU-e je izrecno obdržalo možnost nadzora nad mejami uporabe mehanizma javnega reda s strani držav članic, čeprav je lahko vprašljivo, do kakšne mere lahko Sodišče nadzoruje uporabo tega mehanizma (zadeva C-7/98: *Dieter Krombach v André Bamberski*: t. 23 in 37;³⁰ zadeva C-38/98: *Renault SA v Maxicar SpA* in *Orazio Formento*: t. 27 *et seq.*;³¹ prim. Köhler 2016: 187; prim. Popescu 2014: 98.).

(b) če je bila odločba izdana v odsotnosti tožene stranke, in toženi stranki, ki se ni spustila v postopek, ni bilo vročeno pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje pravočasno in na tak način, da bi lahko pripravila svojo obrambo, ob upoštevanju določb Uredbe (EU) št. 1393/2007 o vročanju pisanj ter Haaške konvencije iz leta 1965 vročanju listin v tujino, razen če tožena stranka ni začela postopka za izpodbijanje odločbe, ko je imela to možnost.

Kako razlagati izraz "odsotnost tožene stranke"?

Upoštevajoč "odsotnost tožene stranke" kot razloga za zavrnitev priznanja, je treba opozoriti, da so razlogi za zavrnitev priznanja, in tudi postopka za razglasitev izvršljivosti koncipirani z vidika pravnega postopka oz. spora, oziroma brez upoštevanja dejstva, da gre v primeru dednega postopka za nepravdni postopek v katerem običajno sodeluje več strank. Namesto o "toženi stranki" bi bilo bolj pravilno govoriti o "zainteresirani stranki" (prim. Dutta 2013: 19-20; gl. Aras Kramar 2018: 193.).

"Odsotnost tožene stranke" je treba razlagati v okviru prakse Sodišča EU-e, predvsem pri uporabi Bruseljske konvencije / Uredbe Sveta (EU) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o

---

²⁹ Prepovedana je vsakršna diskriminacija na podlagi spola, rase, barve kože, etničnega ali socialnega porekla, genetskih značilnosti, jezika, vere ali prepričanja, političnega ali drugega mnenja, pripadnosti narodnostni manjšini, premoženja, rojstva, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti (čl. 21 st. 1 Listine EU-a o temeljnih pravicah). Brez poseganja v posebne določbe Pogodbe je na njenem področju uporabe prepovedana vsakršna diskriminacija na podlagi državljanstva (čl. 21 st. 2 Listine EU-a o temeljnih pravicah).

³⁰ Zadeva C-7/98, *Dieter Krombach v André Bamberski*, ECLI:EU:C:2000:164, z dne 28. marca 2000, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX:61998CJ0007> (12. 9. 2019).

³¹ Zadeva C-38/98, *Renault SA v Maxicar SpA* i *Orazio Formento*, ECLI:EU:C:2000:225, z dne 11. maja 2000, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX%3A61998CJ0038_SUM (12. 9. 2019.)

pristojnosti, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah³² (g. zadeva C-474/93, *Hengst Import BV v Anna Maria Campese*³³).

(c) če je odločba nezdružljiva z odločbo, izdano v postopku med istima strankama v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;

Kako razlagati izraz "nezdružljiva odločba"?

Uredba vsebuje določbe o "nezdružljivosti odločb" kot razlogu za zavrnitev priznanja, ki se zgleduje po načelu *res iudicata*. Pojem "nezdružljive odločbe" je treba razlagati v luči prakse Sodišča EU-e, kot odločbe, ki zajemajo pravne posledice, ki se medsebojno izključujejo (Zadeva C-145/86: *Horst Ludwig Martin Hoffmann v Adelheid Krieg*; t. 22;³⁴ zadeva C-80/00: *Italian Leather SpA v WECO Polstermöbel GmbH & Co.*; t. 40³⁵). Ob upoštevanju člena 17 Uredbe o načelu litispendence ter obveznosti začasne prekinitve postopka *ex officio* dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča države članice, ki je prvo začelo postopek, je zelo majhna verjetnost obstoja dveh (nezdružljivih) odločb držav članic med istimi strankami.

Kaj pa če odločba, katere priznanje se zahteva, ni združljiva z odločbo, sprejeto v državi članici, v kateri se zahteva priznanje?

Če odločba, za katero se zahteva priznanje, ni združljiva z odločbo, sprejeto v državi članici, v kateri se zahteva priznanje, Uredba določa prednost odločbe o dedovanju države članice priznanja ne glede na to, ali je bila ta odločba sprejeta pred odločitvijo druge države članice, katere priznanje se zahteva (gl. Popescu 2014: 99.).

(d) če odločba ni združljiva s predhodno odločbo, izdano v drugi državi članici ali v tretji državi v postopku glede istega zahtevka med istima strankama, pod pogojem, da

---

³² SL EU, L 12, 16. 1. 2001., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex%3A32001R0044> (12. 9. 2019).

³³ Zadeva C-474/93, *Hengst Import BV v Anna Maria Campese*, ECLI:EU:C:1995:243, z dne 13. julija 1995, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61993CJ0474> (12. 9. 2019).

³⁴ Zadeva C-145/86, *Horst Ludwig Martin Hoffmann v Adelheid Krieg*, ECLI:EU:C:1988:61, z dne 4. februarja 1988, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A61986CJ0145> (12. 9. 2019).

³⁵ Zadeva C-80/00, *Italian Leather SpA v WECO Polstermöbel GmbH & Co.*, ECLI:EU:C:2002:342, z dne 6. junija 2002, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:62000CJ0080> (12. 9. 2019).

predhodna odločba izpolnjuje pogoje za priznanje v državi članici, v kateri se zahteva priznanje.

Kaj pa, če je predhodno izdana odločba o dedovanju v drugi državi članici ali tretji državi nezdružljiva z odločbo o dedovanju, za katero se zahteva priznanje?

V takem primeru "nezdružljivosti" dveh odločb se gre za to, da je odločba, katere priznanje se zahteva, nezdružljiva s predhodno izdano odločbo v drugi državi članici (ne tisti, v kateri se zahteva priznanje) ali v tretji državi, in vključuje isti predmet in iste stranke. V tem primeru Uredba o dedovanju uporablja načelo prednosti predhodne odločbe, če ta predhodna odločba izpolnjuje predpisane pogoje za priznanje v državi članici, v kateri se zahteva priznanje. Ni torej nujno, da je tudi ta predhodna odločba (že) priznana v državi članici, v kateri se zahteva priznanje (gl. Popescu 2014: 99.).

Na kakšen način sodišče upošteva razloge za zavrnitev priznanja odločbe o dedovanju in kako pomembni so drugi razlogi, na primer tisti, ki se nanašajo na pristojnost sodišča države izvora odločbe?

Sodišče po uradni dolžnosti ne skrbi za razloge za zavrnitev priznanja odločbe o dedovanju. Drugi razlogi, kot je nepristojnost sodišča države izvora odločbe, se ne upoštevajo.

5. Prekinitev postopka za priznanje odločbe o dedovanju

Sodišče države članice, v kateri se zahteva priznanje odločbe, podane v drugi državi članici, lahko začasno ustavi postopek, če je bilo v državi članici izvora zoper odločbo vloženo redno pravno sredstvo (čl. 42 Uredbe). Sodišče države članice, v kateri se zahteva priznanje odločbe, ima torej določeno stopnjo diskrecijske pravice („*may stay*“) pri presoji primernosti tega ukrepa, za razliko od primera, ko poteka postopek razglasitve izvršljivosti odločbe o dedovanju (g. čl. 53 Uredbe).

6. Postopek za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju

Odločba, izdana v državi članici in izvršljiva v tej državi članici, je izvršljiva tudi v drugi državi članici, če je na zahtevo ene od zainteresiranih strank v drugi državi članici razglašena za izvršljivo (čl. 43 Uredbe). Treba je opozoriti, da Uredba o dedovanju vsebuje zahtevo po izvršljivosti odločbe o dedovanju, ne pa zahtevo po pravnomočnosti (*final*) (Popescu 2014: 114.). Postopek razglasitve izvršljivosti odločbe o dedovanju ureja pravo države članice izvršitve (čl. 46 odst. 1 Uredbe).

Kaj pa, če je treba odločitev o dedovanju izvršiti v več državah članicah?

Če je treba v več državah članicah izvršiti odločbo o dedovanju, je treba v vsaki od njih opraviti ustrezen postopek za razglasitev izvršljivosti.

Ali mora vlagatelj imeti poštni naslov ali pooblaščenega predstavnika v državi članici izvršitve?

Vlagatelju v državi članici izvršitve ni treba imeti poštnega naslova ali pooblaščenega predstavnika (čl. 46 odst. 2 Uredbe).

7. Krajevna pristojnost sodišč

Pri katerem organu se vloži zahteva za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju?

Zahteva za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju se vloži pri sodišču ali pristojnemu organu države članice izvršitve, o čemer država članica poroča Komisiji v skladu s členom 78 Uredbe (čl. 45 odst. 1 Uredbe).³⁶ Krajevna pristojnost se določi glede na stalno prebivališče stranke, zoper katero se zahteva izvršitev, ali glede na kraj izvršitve (čl. 45 odst. 2 Uredbe). Pri tem sodišče države članice izvršitve, pred katerim se začne postopek, uporablja nacionalno pravo te države članice, da preveri, ali ima stranka stalno prebivališče v državi članici za namene postopka za razglasitev izvršljivosti odločbe (čl. 45 – čl. 58 Uredbe) (čl. 44 Uredbe).

Kateri organ je pristojen za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju v hrvaškem in slovenskem pravu?

Na Hrvaškem o zahtevi za priznanje ali razglasitev izvršljivosti (izvršljivost) odločbe o dedovanju (kot tudi javnih listin in sodnih poravnav) odloča občinsko sodišče (čl. 4 odst. 1 in 2 Zakona o izvajanju Uredbe).

V skladu s slovenskim ZD-u, se zahteva za razglasitev izvršljivosti odločbe, javne listine in sodne poravnave, izdane, sestavljene oziroma sklenjene v drugi državi članici in izvršljive v tej državi, vloži pri okrožnem sodišču (*okrožnem sodišču*), ki je krajevno pristojno v skladu s členom 45 Uredbe (čl. 227.h odst. 1 ZD).

---

³⁶ Za informacije o pristojnih sodiščih ali organih glej na: https://e-justice.europa.eu/content_succession-380-hr.do?clang=hr (15. 11. 2019.). Opomba: Za podrobne informacije, ki se nanašajo na posamezno državo članico, na navedenem spletnem mestu izberite ustrezno zastavo.

8. Zahteva za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju

Kaj mora vsebovati zahteva za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju?

Zahtevi za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju mora biti priložena kopija odločbe, ki izpolnjuje pogoje, potrebne za ugotavljanje njene verodostojnosti, in potrdilo, ki ga je izdalo sodišče ali pristojni organ države članice izvora na obrazcu, ki je sestavni del Izvedbene uredbe št. 1329/2014 (čl. 46 odst. 3 Uredbe).³⁷

Uredba posebej ureja primere, v katerih potrdilo o odločbi o dedovanju ni bilo predloženo (čl. 47 odst. 1 Uredbe). Zato je predložitev potrdila na evropskem obrazcu neobvezna (Aras Kramar 2018: 193.). Če overitev odločbe o dedovanja na obrazcu, ki je sestavni del Izvedbene uredbe št. 1329/2014 ni bila vložena, lahko pristojno sodišče, ali pristojni organ določi rok za njeno predložitev, ali sprejme enakovredne pisne dokaze, ali če meni, da razpolaga z zadostnimi podatki, stranko oprosti predložitve (čl. 47 odst. 1 Uredbe).

Če sodišče ali pristojni organ tako zahteva, se priloži prevod teh listin, ki ga mora opraviti oseba, ki je pooblaščen za prevajanje v eni od držav članic (čl. 47 odst. 2 Uredbe).

Za dokumente, izdane v državi članici v okviru te Uredbe, se ne zahteva nikakršna uradna potrditev ali druge podobne formalnosti (čl. 74 Uredbe).

Kateri organ je v skladu z Uredbo v hrvaški zakonodaji pristojen za izdajo overitve odločbe o dedovanju?

Pristojni organi **Republike Hrvaške** za izdajo overitve odločbe o dedovanju so občinsko sodišče, ki je odločalo na prvi stopnji, ali notar, ki je sprejel odločitev, na katero se nanaša predlog za izdajo overitve (čl. 5 odst. 1 Zakona o izvajanju Uredbe). Če notar ugotovi, da predpostavke za izdajo overitve niso izpolnjene, mora predlog skupaj z javno listino in spise predmeta posredovati v odločanje občinskemu sodišču, na območju katerega ima sedež. Pri tem mora notar v pisni obliki utemeljiti, zakaj meni, da predpostavke za izdajo potrdila niso izpolnjene ter obvestiti vlagatelja, da je bila zadeva naslovljena na sodišče (čl. 5 odst. 3 Zakona o izvajanju Uredbe). Zoper odločbo občinskega sodišča s katero se zavrne ali zavrže predlog za izdajo potrdila se lahko vloži pritožba pri okrožnem sodišču (čl. 5 odst. 4 Zakona o izvajanju Uredbe).

---

³⁷ Glej Prilogo 1 k Izvedbeni uredbi št. 1329/2014.

Kateri organ je v skladu z Uredbo v slovenski zakonodaji pristojen za izdajo overitve (potrdila) odločbe o dedovanju?

V **Republiki Sloveniji** je za izdajo potrdila odločbe o dedovanju za namen priznanja ali razglasitve izvršljivosti v drugi državi članici pristojno zapuščinsko sodišče (čl. 227 k ZD). Stvarne pristojnosti Zakon o dedovanju ne določa neposredno, določa pa jo 99. člen Zakona o sodiščih,³⁸ v skladu s katerim so za zapuščinske zadeve pristojna okrajna sodišča (*okrajna sodišča*).

9. Odločba o zahtevi za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju

Kako poteka postopek razglasitve izvršljivosti odločbe o dedovanju?

Odločba o dedovanju se razglasi za izvršljivo brez odlašanja, takoj po izpolnitvi formalnosti, predpisanih z Uredbo (čl. 46, čl. 48 Uredbe). Prvi del postopka je torej nekontradiktoren. V tem postopku razglasitve izvršljivosti odločbe se ne preverijo razlogi za zavrnitev priznanja, prav tako stranka, zoper katero se zahteva izvršitev odločbe, v tej fazi postopka nima možnosti dajati kakršnih koli ugovorov ali izjav (čl. 48 Uredbe).

Vlagatelj zahteve je nemudoma obveščen o odločbi o vlogi za razglasitev izvršljivosti v skladu s postopkom, predpisanim po pravu države članice izvršitve (čl. 49 odst. 1 Uredbe). Odločba o izvršljivosti se vroči stranki, zoper katero se zahteva izvršitev, skupaj z priloženo odločbo o dedovanju, če ji ta ni bila vročena že prej (čl. 49 odst. 2 Uredbe). Na tej stopnji postopek razglasitve izvršljivosti postane protisloven.

Ali je mogoče razglasiti izvršljivost dela odločbe o dedovanju?

Uredba vsebuje tudi določbe o delni razglasitvi izvršljivosti odločbe o dedovanju (čl. 55 Uredbe). Torej, če je z odločbo o dedovanju odločeno o več zahtevkih, pa izvršljivosti ni mogoče razglasiti glede vseh zahtevkov, pristojno sodišče ali pristojni organ razglasi izvršljivost odločbe o dedovanju za enega ali več teh zahtevkov (čl. 55 odst. 1. Uredbe). Poleg tega lahko vlagatelj zahteve za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju zahteva, da se določitev izvršljivosti omeji na dele odločbe o dedovanju (čl. 55 odst. 2 Uredbe).

---

³⁸ Zakon o sodiščih, Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDSLS-A, 63/13, 17/15, 23/17 – ZSSve in 22/18 – ZSICT (v nadaljnjem besedilu: ZS).

10. Pravno sredstvo zoper odločbo o zahtevi za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju

Ali lahko stranka vloži pravno sredstvo (pritožbo) zoper odločbo o razglasitvi izvršljivosti odločbe o dedovanju?

Potem ko se strankam izda odločba o razglasitvi izvršljivosti odločbe, se lahko vsaka stranka zoper to odločbo pritoži (čl. 50 odst. 1 Uredbe). Pravno sredstvo se vloži pri sodišču, katerega ime je zadevna država članica sporočila Komisiji v skladu s členom 78. Uredbe (čl. 50 odst. 2 Uredbe).²²

Uredba o dedovanju določa rok za pritožbo zoper razglasitev izvršljivosti, in sicer 30 dni od njene vročitve; in, če stranka, zoper katero se zahteva izvršitev, nima stalnega prebivališča v državi članici, v kateri je razglašena izvršljivost odločbe, temveč v drugi državi članici, je rok za vložitev pritožbe 60 dni, teči pa začne z dnem, ko je stranki odločba vročena osebno ali na njenem prebivališču. Tega roka ni mogoče podaljšati zaradi oddaljenosti (čl. 50 odst. 5 Uredbe).

Ali pravno sredstvo (pritožba) zoper odločbo o razglasitvi izvršljivosti odločbe o dedovanju učinkuje suspenzivno?

Pravno sredstvo zoper odločbo o razglasitvi izvršljivosti odločbe o dedovanju učinkuje suspenzivno in dokler rok za njegovo predložitev ne poteče oziroma vse dokler se ne sprejme odločba o tem sredstvu, ne smejo biti izvedeni izvršilni ukrepi, razen zaščitnih ukrepov na lastnini stranke, zoper katero se zahteva izvršitev odločbe (čl. 54 odst. 3 Uredbe).

Katero sodišče je v skladu z Uredbo v hrvaškem pravu pristojno za pravno sredstvo zoper odločbo o razglasitvi izvršljivosti odločbe o dedovanju?

V skladu z hrvaškim Zakonom o izvajanju Uredbe, je zoper odločbo o zavrnitvi ali zavrženju zahteve dovoljena pritožba vlagatelja zahteve, o kateri odloča okrožno sodišče (čl. 4 odst. 3 Zakona o izvajanju Uredbe), medtem ko je ugovor zoper odločbo o razglasitvi izvršljivosti dopusten v 30 oziroma 60 dneh v skladu s členom 50 odstavkom 5 Uredbe. O ugovoru odloča občinsko sodišče, ki je izdalo odločbo (čl. 4 odst. 4 Zakona o izvajanju Uredbe). Pred odločitvijo o ugovoru je treba zaslišati nasprotno stranke in vlagatelja zahteve.

²² Za informacije o pristojnih sodiščih glej: https://e-justice.europa.eu/content_succession-380-hr.do?clang=hr (15. 11. 2019.). Opomba: Za podrobne informacije, ki se nanašajo na vsako državo članico, izberite ustrezno zastavo na navedenem spletnem mestu.

Poleg vabila na narok se vlagatelju vroči tudi ugovor nasprotne stranke (čl. 4 odst. 5 Zakona o izvajanju Uredbe). Zoper odločbo o pritožbi nasprotne stranke je dovoljena pritožba o kateri odloči okrožno sodišče (čl. 4 odst. 6 Zakona o izvajanju Uredbe).

Katero sodišče je v skladu z Uredbo v slovenskem pravu pristojno za pravno sredstvo zoper odločbo o razglasitvi izvršljivosti odločbe o dedovanju?

V skladu s slovenskim ZD-u, o ugovoru zoper sklep o razglasitvi izvršljivosti po 50. členu Uredbe odloča sodišče, ki je izdalo sklep o razglasitvi izvršljivosti (krajevno pristojno okrožno sodišče), v senatu treh sodnikov (čl. 227 i odst. 1 ZD). Roka za vložitev ugovora zoper sklep o razglasitvi izvršljivosti ZD navaja tako, da se izrecno sklicuje na 50. člen Uredbe, kjer je rok določen. Po drugi strani, ZD določa rok za odgovor na ugovor, ki je 30 dni od vročitve ugovora. V tretjem odstavku člena 227i ZD-u določa da, če je odločitev o ugovoru odvisna od spornih dejstev, odloči sodišče o ugovoru po opravljenem naroku. Nadalje ZD omogoča pritožbo zoper sklep, s katerim okrožno sodišče odloči o ugovoru. Stranka lahko zoper sklep o ugovoru vloži pritožbo v roku 30 dni od vročitve sklepa (čl. 227 j odst. 2 ZD), o pritožbi pa odloči Vrhovno sodišče Republike Slovenije (čl. 227 j odst. 3 ZD).

Kako v skladu s Uredbo poteka postopek o pravnem sredstvu?

O pravnem sredstvu zoper odločbo o razglasitvi izvršljivosti odločbe o dedovanju se odloča po pravilih kontradiktornega postopka (čl. 50 odst. 3 Uredbe). Če se stranka, zoper katero se zahteva izvršitev, ne pojavi pred sodiščem, ki odloča o pravnem sredstvu, ki ga vloži vlagatelj, se uporabljajo določbe člena 16 Uredbe, tudi v primerih, ko stranka, zoper katero se zahteva izvršitev, nima stalnega prebivališča v nobeni od držav članic (čl. 50 odst. 4 Uredbe).

V skladu s členom 16 odstavek 1 Uredbe, če se tožena stranka, ki običajno prebiva v državi, ki ni država članica, v kateri je bil sprožen postopek, ne spusti v postopek pred sodiščem, pristojno sodišče prekine postopek, dokler se ne ugotovi, če je tožena stranka pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje prejela pravočasno, da je lahko pripravila svojo obrambo, ali da so bili v zvezi s tem sprejeti vsi potrebni ukrepi. Navedene določbe Uredbe se ne uporabljajo če je treba pisanje o začetku postopka ali drugo enakovredno pisanje poslati iz ene države članice v drugo. V slednjem primeru veljajo določbe člena 19 Uredbe (EU) št. 1393/2007 o vročanju sodnih pisanj (čl. 16 odst. 2 Uredbe). Če se določbe Uredbe (EU) št. 1393/2007 o vročitvi dokumentov ne morejo uporabiti, in je potrebno pisanje o začetku postopka ali enakovredno

pisanje poslati v tujino, se uporabi člen 5. HK-e iz leta 1965 o vročitvi listin v tujino (čl. 16 odst. 3. Uredbe).

Odločitev o pritožbi se lahko izpodbija samo v postopku o katerem je država članica obvestila Komisijo v skladu s členom 78. Uredbe (čl. 51 Uredbe).³⁹

V primeru pravnega sredstva lahko sodišče zahtevo zavrne ali prekliče razglasitev izvršljivosti le iz razlogov, navedenih v členu 40 Uredbe (razlogi za nepriznanje; čl. 52 reč. 1 Uredbe). Odločitev o pravnem sredstvu sodišče izda nemudoma (čl. 52 reč. 2 Uredbe).

V skladu s katerim pravom se odločba o dedovanju druge države članice izvrši?

Izvršitev odločbe o dedovanju se izvede v skladu z nacionalnimi predpisi države članice izvršitve.

11. Prekinitev postopka za izvršitev odločbe o dedovanju

Sodišče države članice, pred katerim poteka pritožba zoper odločbo o zahtevi za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju (čl. 50 Uredbe) ali postopek, v katerem se izpodbija odločba o tej pritožbi (čl. 51 Uredbe), na zahtevo stranke, zoper katero se zahteva izvršitev odločbe, prekine postopek, če je bila izvršljivost odločbe v državi članici izvora zaradi vložitve pravnega sredstva zadržana (čl. 53 Uredbe).

12. Začasni ukrepi in ukrepi zavarovanja

Ali lahko vlagatelj zahteve za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju zahtevačasne ukrepe?

Za namene zavarovanja terjatev lahko vlagatelj vedno zahtevačasne ukrepe, vključno z ukrepi zavarovanja, v skladu z zakonodajo države članice izvršitve, tudi če ni zahteval razglasitve izvršljivosti odločbe o dedovanju (čl. 54 odst. 1 Uredbe). Določitev začasnih, vključno z zaščitnimi ukrepi, torej ni pogojena s predhodnim zahtevkom za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju, niti s presojo sodišča, ali je bila v obravnavanem primeru domneva o priznanju te odločbe o dedovanju izpolnjena. Vprašanja pristojnosti sodišča za določitev začasnih ukrepov, vrst in predpostavk za določitev teh ukrepov ter postopek za

---

³⁹ Za informacije o postopku izpodbijanja odločbe o pritožbi glejte: https://e-justice.europa.eu/content_succession-380-hr.do?clang=hr (15. 11. 2019.). Opomba: Za podrobne informacije, ki se nanašajo na vsako državo članico, na navedenem spletnem mestu izberite ustrezno zastavo.

njihovo določitev bi urejalo nacionalno pravo zadevne države članice, če ni ustreznih določb Uredbe.

Ali se lahko zaščitni ukrepi odredijo med postopkom za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju?

Razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju vključuje *ex lege* in tudi pooblastilo za uvedbo ukrepov zavarovanja (čl. 54 odst. 2 Uredbe). Prav tako, v roku za vložitev pritožbe zoper odločbo o zahtevi za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju in do sprejetja odločbe o tem pravnem sredstvu (čl. 50 odst. 5 Uredbe) se zaščitni ukrepi lahko odredijo na premoženju stranke, zoper katero se zahteva izvršitev odločbe (čl. 54 odst. 3 Uredbe).

13. Stroški postopka in brezplačna pravna pomoč

Uredba o dedovanju vsebuje določbe o prepovedi, da se od stranke, ki v eni od držav članic vloži zahtevo za priznanje, izvršljivost ali izvršitev odločbe, izdane v drugi državi članici, zahteva kakršna koli varščina, jamstvo ali polog iz razloga, da je ta stranka tuj državljan ali, da nima stalnega prebivališča oziroma ne prebiva v državi članici izvršitve (čl. 57 Uredbe).

V državi članici izvršitve v postopku razglasitve izvršljivosti odločbe o dedovanju, ni dovoljeno zahtevati nobene takse, pristojbine ali dajatve, izračunane glede na vrednost spornega predmeta (čl. 58 Uredbe).

Ali ima vlagatelj zahteve za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju pravico do brezplačne pravne pomoči?

Pravica do brezplačne pravne pomoči je eno od splošnih načel zagotovljenih v členu 47 Listine EU o temeljnih pravicah. Vlagatelj zahteve za razglasitev izvršljivosti odločbe o dedovanju, ki mu je bila v državi članici izvora odobrena polna ali delna brezplačna pravna pomoč, ali oprostitev stroškov postopka je tudi v postopku za razglasitev izvršljivosti upravičen do kar najširšega možnega obsega pravne pomoči ali oprostitve stroškov, ki jih določa pravo države članice izvršitve (čl. 56 Uredbe).

V skladu z Uredbo o dedovanju je treba razlikovati med primeri, v katerih je bila vlagatelju zahteve odobrena brezplačna pravna pomoč v državi članici izvora in primerih, ko pomoč ni bila odobrena:

- ❖ Če je prosilcu odobrena brezplačna pravna pomoč v državi članici izvora, se načelo priznanja ne nanaša le na tujo odločbo o dedovanju, temveč tudi na brezplačno pravno

pomoč, tako da sodišče države članice izvršitve nima možnosti, da ponovno preuči premoženjske in druge pogoje za pridobitev brezplačne pravne pomoči (gl. Popescu 2014: 117.). Ker se obseg pravne pomoči med državami članicami razlikuje, se vlagatelju zahteve zajamči "najširši možni obseg" brezplačne pravne pomoči. Po drugi strani se pa navaja tudi, da je sodišče države članice izvršitve v okviru načela učinkovitega pravnega varstva pooblaščen, da opravi skupno oceno potrebe po brezplačni pravni pomoči (gl. Popescu 2014: 117.).

- ❖ Okoliščina, da vlagatelju zahteve v državi članici izvora brezplačna pravna pomoč ni bila odobrena, ni ovira za to, da stranka zahteva pravno pomoč v državi članici izvršitve v skladu z njenim nacionalnim pravom.

F. SPREJEMANJE IN IZVRŠEVANJE JAVNIH LISTIN IN SODNIH PORAVNAV V ZAPUŠČINSKIH ZADEVAH

1. Sprejemljivost javnih listin v zapuščinskih zadevah

Da bi se upoštevali različni sistemi reševanja dednih zadev v državah članicah EU-e, Uredba priznava javne/verodostojne listine⁴⁰ kot so, npr. pogodba med strankama o delitvi zapuščine, oporoکا in pogodba o dedovanju, izjava o sprejemu ali opustitvi dediščine.

- ❖ Posebna je, namreč, vrednost Uredbe pri izenačevanju javnih listin, sestavljenih v drugi državi članici, z javnimi listinami države članice foruma.

2. Javna listina v zapuščinskih zadevah

Kaj pomeni pojem javne listine v skladu z Uredbo?

Uredba vsebuje avtonomno opredelitev pojma javne listine.

- ❖ „Javna listina“ pomeni listino v dedni zadevi, ki je bila uradno sestavljena ali overjena kot javna listina v državi članici in katere verodostojnost⁴¹ se nanaša na podpis in

---

⁴⁰ ²⁴ Uradni prevod Uredbe v hrvaški jezik uporablja tako pojem javne listine kot pojem verodostojnih dokumentov (glej t. 58. – 66. Preambule Uredbe). Glej <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012R0650&from=EN> (5. 9. 2019).

⁴¹ V uradnem prevodu uredbe v hrvaški jezik se uporablja izraz "avtentičnost" javne listine (glej t. 62 Preambule Uredbe, čl. 3 odst. 1 (i), čl. 59 odst. 2 reč. 1 Uredbe). Glej <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012R0650&from=EN> (5. 9. 2019).

²⁶ Glej Prilogo 2 k Izvedbeni uredbi št. 1329/2014, zlasti t. 4 Obrazec II (Priloga 2.) Izvedbene uredbe št. 1329/2014

vsebino javne listine, ter, ki jo je ugotovil državni organ ali drug organ, ki ga je za ta namen pooblastila država članica izvora (čl. 3 odst. 1 (i) Uredbe). Pristnost javne listine se ne sme zamenjevati z materialno veljavnostjo akta kot pravnega posla.

3. Dokazna moč javne listine v dednih zadevah

Kakšno dokazno moč ima javna listina v drugi državi članici?

Javna listina, sestavljena v eni državi članici, ima enako dokazno moč v drugi državi članici, kot jo ima v državi članici izvora, ali učinek, ki je temu najbližji, pod pogojem, da to ni v očitnem nasprotju z javnim redom države članice v kateri se zahteva sprejemanje te listine (čl. 59 odst. 1 reč. 1 Uredbe).

Pri ugotavljanju dokazne moči javne listine v drugi državi članici je treba upoštevati naravo in obseg dokazne moči te javne listine v državi članici izvora. Če pravo države članice izvora določa dokazno moč javne listine, ki ni v skladu z zakonodajo države članice sprejema, in glede na to, da se čl. 59 odst. 1 stavek 1 alternativno nanaša na "najbolj primerljiv učinek", ki ga lahko ima ta dokument v državi članici izvora, je potrebno ugotoviti, da se listini ne more priznati večja dokazana moč od tiste, ki jo določa zakonodaja države članice, v kateri se zahteva njeno sprejetje (prim. Dutta 2013: 20.).

Kako opisati ali določiti dokazno moč javne listine v drugi državi članici?

Oseba, ki želi uporabljati javno listino v drugi državi članici, lahko zaprosi organ, ki je sestavil javno listino v državi članici izvora, naj izpolni obrazec, ki opisuje dokazno moč, ki jo javna listina ima v državi članici izvora in, ki je sestavni del Izvedbene uredbe št. 1329/2014 (čl. 59 odst. 1 reč. 2 Uredbe).²⁶

Primer dokazne moči javne listine, ki je sestavljena v državi članici (Hrvaška)

V skladu s Hrvaško zakonodajo listina, ki jo v predpisani obliki izda nacionalni organ v mejah njegove pristojnosti, in listina, ki jo v predpisani obliki izda pravna ali fizična oseba pri izvajanju javne oblasti, ki ji je zaupana z zakonom ali predpisom, ki temelji na zakonu (javna listina) dokazuje resničnost tega, kar je v njej potrjeno ali določeno. Pri tem je dovoljeno

dokazovati, da so v javni listini napačno ugotovljena dejstva, ali da je listina bila nepravilno sestavljena (čl. 230 Zakona o pravnem postopku⁴²).

Opisana dokazna moč javne listine se v hrvaški zakonodaji v skladu s členom 59 odstavkom 1 Uredbe razteza na druge države članice in se lahko njena vsebina opiše ali dokaže z uporabo predpisanega obrazca, ki je sestavni del Izvedbene uredbe št. 1329/2014 (čl. 59 odst. 1 reč. 2 Uredbe).⁴³

Primer nasprotovanja javnemu redu države članice sprejema (Hrvaška)

Pri ugotavljanju dokazne moči javne listine v drugi državi članici je treba upoštevati naravo in obseg dokazne moči te javne listine v državi članici izvora. V hrvaškem procesnem pravu je pravilo o dokazni moči javnih listin, ki nekaj potrjujejo *praesumptio iuris tantum*, in dopustno je dokazovati, da so dejstva v javni listini napačno ugotovljena ali, da je listina napačno sestavljena (čl. 230 odst. 3. ZPP). Če so, v hipotetičnem primeru, v javni listini druge države članice napačno ugotovljena dejstva in v skladu s procesnim pravom te države članice izvora dokazne moči javne listine, ki nekaj potrjuje, ni mogoče izpodbijati, je treba sprejetje te listine zavrniti, ker je v nasprotju z javnim redom države sprejemanja (Hrvaška). Namreč, v tem hipotetičnem primeru od sodnika ni mogoče pričakovati, da bo svojo odločitev utemeljil na nepravilno ugotovljenem dejanskem stanju (prim. Dutta 2013: 20.).

4. Izpodbijanje verodostojnosti javne listine v dednih zadevah

Verodostojnost⁴⁴ javne listine se lahko izpodbija samo pred sodišči države članice izvora v skladu s pravom te države (čl. 59 odst. 2 reč. 1 Uredbe). Javna listina, ki se izpodbija v državi članici izvora, v drugi državi članici nima dokazne moči, dokler je postopek izpodbijanja pred pristojnim sodiščem v teku (čl. 59 odst. 2 reč. 2 Uredbe). Javna listina, ki je bila zaradi

---

⁴² Zakon o pravnem postopku Republike Hrvaške, Uradni list SFRJ, št. 4/77 – 35/91; Uradni list RH, št. 26/91, 53/91, 91/92, 112/99, 88/01 – gl. čl. 50 Zakona o arbitraži, 117/03, 88/05 – gl. čl. 129. spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi, 2/07 – v odločbi USRH z dne 20. decembra 2006, 84/08, 96/08 – v odločbi USRH z dne 9. julija 2008, 123/08 – popravek, 57/11, 148/11 - prečiščeno besedilo, 25/13, 89/14 – v odločbi USRH z dne 11. julij 2014, 70/19.

⁴³ Vidi Prilogo 2. K Izvedbeni uredbi št. 1329/2014, zlasti t. 4. Obrazec II (Priloga 2) Izvedbene uredbe št. 1329/2014.

⁴⁴ V uradnem prevodu Uredbe št. 650/2012 o dedovanju v hrvaškem jeziku se uporablja izraz "verodostojnost " javne listine (glej t. 62 Preambule Uredbe, čl. 3 odst. 1 (i), čl. 59 odst. 2 reč. 1 Uredbe). Glej <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012R0650&from=EN> (5. 9. 2019.)

izpodbijanja razglašena za neveljavno, ne bi smela imeti nobene dokazne moči več (t. 65 Preambule Uredbe).

Kaj zajema izraz "verodostojnost" javne listine?

Pojem "verodostojnost" je samostojen pojem, ki zajema elemente, kot so pristnost listine, zahteve glede obličnosti za listino, pooblastila organa, ki sestavi listino, in postopek, po katerem se listina sestavi (t. 62 Preambule Uredbe). Prav tako bi ta pojem vključeval tudi dejanske elemente, ki jih je v listino zabeležil zadevni organ, kot je dejstvo, da so se navedene stranke določenega dne sestale v prisotnosti tega organa in podale izjave, ki so v listini zapisane (t. 62 Preambule Uredbe).

5. Izpodbijanje pravnih aktov ali pravnih razmerij, ki so vzpostavljeni z javno listino v zapuščinskih zadevah

Kaj pomeni izpodbijanje pravnih aktov ali pravnih razmerij, ki so določeni v javni listini?

Izpodbijanje verodostojnosti javne listine je treba razlikovati od izpodbijanja pravnih poslov (kot so npr. sporazum o delitvi zapuščine, oporoke ali dednopravna pogodba) ali pravnih razmerij (kot so npr. določitev dedičev ter njihovih deležev ali drugih elementov, določenih v pravu, ki se uporablja za dedovanje) določenih v javni listini (t. 63 Preambule Uredbe, čl. 59 odst. 3 Uredbe).

Pred organi katere države članice se lahko izpodbijajo pravni akti ali razmerja, ki so določena v javni listini?

Pravni akti ali pravna razmerja, opredeljeni v javni listini, se izpodbijajo pred pristojnimi sodišči ali organi v skladu z Uredbo in po pravu, ki se uporablja v skladu s poglavjem III. Uredbe (čl. 59 odst. 3 reč. 1 Uredbe). Če se vprašanje v zvezi s pravnimi posli ali pravnimi razmerji v zapuščinskih zadevah, določenih v javni listini, postavi kot predhodno vprašanje v postopku pred sodiščem (druge) države članice, potem je to sodišče pristojno za odločanje o tem vprašanju (t. 64 Preambule Uredbe, čl. 59 odst. 4 Uredbe). Izpodbijana javna listina glede predmeta izpodbijanja (pravnega posla ali pravnega razmerja) nima nobene dokazne moči v drugi državi članici, dokler je postopek izpodbijanja pred pristojnim sodiščem v teku (čl. 59 odst. 3 reč. 2 Uredbe).

6. Razglasitev izvršljivosti javne listine v zapuščinskih zadevah

V zvezi z razglasitvijo izvršljivosti javne listine Uredba predpisuje uporabo istega sistema, vzpostavljenega za odločbe o dedovanju (čl. 60, čl. 45 – čl. 58 Uredbe). Glej *supra ad E*.

- ❖ Posebnosti obstajajo v zvezi z razlogi za izpodbijanje odločbe o zahtevi za razglasitev izvršljivosti javne listine in se nanašajo na to, da je izpodbijanje mogoče le, če je izvršitev javne listine v očitnem nasprotju z javnim redom (*ordre public*) države članice izvršitve (čl. 60 odst. 3 Uredbe).
- ❖ Drugi razlogi, kot so kršitve pravice do zaslišanja zainteresirane stranke ali pristojnost organa države izvora, se ne upoštevajo (čl. 60 st. 3 Uredbe).

Kaj mora vsebovati zahteva za razglasitev izvršljivosti javne listine?

Zahtevi za razglasitev izvršljivosti javne listine o dedovanju mora biti priložena kopija javne listine, ki izpolnjuje pogoje, potrebne za ugotavljanje njene verodostojnosti in dokazilo, ki ga je izdal pristojni organ države članice izvora in je sestavni del javne listine, na zahtevo katere koli zainteresirane stranke, na obrazcu, ki je sestavni del Izvedbene uredbe št. 1329/2014 (čl. 60 st. 2 v zvezi s čl. 46 st. 3 Uredbe).⁴⁵

Uredba posebej določa primere, ko overitev odločbe o dedovanju ni bila vložena (čl. 47 odst. 1 Uredbe), kar velja tudi za razglasitev izvršljivosti javne listine (čl. 60 odst. 1 Uredbe). Zato vložitev overitve (potrdila) na evropskem obrazcu ni obvezna. Če overitev odločbe o dedovanju oziroma javne listine na obrazcu, ki je sestavni del Izvedbene uredbe št. 1329/2014 ni bila predložena lahko pristojno sodišče ali pristojni organ določi rok za njeno predložitev, sprejme enakovredno listino ali, če meni, da razpolaga z zadostnimi podatki, stranko oprosti predložitve (čl. 47. st. 1. Uredbe).

Če to zahteva sodišče ali pristojni organ, se priloži prevod teh dokumentov, ki ga mora opraviti oseba, ki je za to pooblaščen v eni od držav članic (čl. 47 odst. 2 Uredbe).

Za dokumente, izdane v državi članici v okviru te uredbe, se ne zahteva nikakršna uradna potrditev ali druge podobne formalnosti (čl. 74 Uredbe).

Kateri organ je v skladu s hrvaško zakonodajo pristojen za izdajo potrdila o overitvi javne listine za potrebe razglasitve njene izvršljivosti?

---

⁴⁵ Glej Prilogo 2 k Izvedbeni uredbi št. 1329/2014

Za namen priznanja ali razglasitve izvršljivosti (izvršljivost) javne listine v drugi državi članici, sta v skladu s hrvaškim Zakonom o izvajanju Uredbe, v Republiki Hrvaški pristojni za izdajo potrdil sodišče ali notar, ki je izdal javno listino, za katero se predlaga izdaja potrdila (čl. 5 odst. 1 Zakona o izvajanju Uredbe).

V primeru, ko notar ugotovi, da pogoji za izdajo potrdila niso izpolnjeni, predlog skupaj z javno listino in spisom zadeve predloži v odločanje občinskemu sodišču na področju katerega se nahaja njegov sedež. Pri tem mora notar v pisni obliki utemeljiti, zakaj meni, da predpostavke za izdajo potrdila niso izpolnjene, in vlagatelja obvesti, da je bila zadeva naslovljena na sodišče (čl. 5 odst. 3 Zakona o izvajanju Uredbe). Zoper odločbo občinskega sodišča, ki zavrne ali zavrne predlog za izdajo potrdila, je dovoljena pritožba, ki se lahko vloži pri okrožnem sodišču (čl. 5 odst. 4 Zakona o izvajanju Uredbe).

Kateri organ je v skladu s slovensko zakonodajo pristojen za izdajo potrdila o overitvi javne listine za potrebe razglasitve njene izvršljivosti?

V skladu s **slovenskim ZD**, je za izdajo potrdila iz (b) točke tretjega odstavka 46. člena Uredbe za namen priznanja ali razglasitve izvršljivosti sklepa o dedovanju v drugi državi članici pristojno zapuščinsko sodišče (čl. 227.k ZD).

7. Sodna poravnava v zapuščinskih zadevah

Kaj v skladu z Uredbo pomeni sodna poravnava?

Uredba vsebuje avtonomno opredelitev sodne poravnave v zapuščinskih zadevah.

- ❖ „Sodna poravnava” pomeni poravnavo v dedni zadevi, ki jo je potrdilo sodišče, ali je bila med postopkom sklenjena pred sodiščem (čl. 3 odst. 1 (h) Uredbe).

8. Razglasitev izvršljivosti sodne poravnave v zapuščinskih zadevah

Uredba za razglasitev izvršljivosti sodnih poravnav v zapuščinskih zadevah določa uporabo sistema, vzpostavljenega za odločbe o dedovanju (čl. 61, čl. 45 – čl. 58 Uredbe). Glej *supra ad E*.

- ❖ Posebnosti obstajajo v zvezi z razlogi za izpodbijanje odločbe o zahtevi za razglasitev izvršljivosti sodne poravnave in se nanašajo na to, da je izpodbijanje mogoče le, če je izvršitev sodne poravnave v očitnem nasprotju z javnim redom (*ordre public*) države članice izvršitve (čl. 61 odst. 3 Uredbe).
- ❖ Drugi razlogi, kot so kršitve pravice do zaslišanja zainteresirane stranke ali nepristojnosti organa države izvora, se ne upoštevajo (čl. 60 st. 3 Uredbe).

Kaj mora vsebovati zahteva za razglasitev izvršljivosti sodne poravnave?

Zahtevi za razglasitev izvršljivosti sodne poravnave v zapuščinskih zadevah mora biti priložena kopija sodne poravnave, ki izpolnjuje pogoje, potrebne za ugotavljanje njene verodostojnosti in potrdilo, ki ga je izdalo sodišče države članice izvora, ki je sprejelo poravnavo ali pred katerim je poravnava sklenjena na zahtevo katere koli zainteresirane stranke, na obrazcu, ki je sestavni del Izvedbene uredbe št. 1329/2014 (čl. 61 odst. 2 v zvezi s čl. 46 odst. 3 Uredbe).⁴⁶

Uredba posebej določa primere, v katerih ni bila vložena overitev odločbe o dedovanju (čl. 47 odst. 1 Uredbe), kar velja tudi za razglasitev izvršljivosti sodne poravnave. (čl. 61 odst. 1 Uredbe). Zato vložitev overitve (potrdila) na evropskem obrazcu ni obvezna. Če overitev odločbe o dedovanju ali sodni poravnavi na obrazcu, ki je sestavni del izvedbene uredbe št. 1329/2014 ni predložena, lahko sodišče ali pristojni organ določi rok za njeno predložitev, sprejme enakovredno listino ali, če meni, da razpolaga z zadostnimi podatki, stranko oprosti predložitve. (čl. 47 odst. 1 Uredbe).

Če to zahteva sodišče ali pristojni organ, se priloži prevod teh dokumentov, ki ga mora izdelati oseba, pooblaščen za prevajanje v eni od držav članic (čl. 47 odst. 2 Uredbe).

Za dokumente, izdane v državi članici v okviru te uredbe, se ne zahteva nikakršna uradna potrditev ali druge podobne formalnosti (čl. 74 Uredbe).

Kateri organ je v skladu s hrvaško zakonodajo pristojen za izdajo potrdila o sodni poravnavi za namen razglasitve njene izvršljivosti?

V skladu z hrvaškim Zakonom o izvajanju Uredbe, je pristojni organ Republike Hrvaške za izdajo potrdila o sodni poravnavi sodišče, pred katerim je bila sklenjena sodna poravnava (čl. 5 odst. 1 Zakona o izvajanju Uredbe). Zoper odločbo občinskega sodišča, s katero se zavrne ali zavrne predlog za izdajo potrdila, se pritožba lahko vloži pri okrožnem sodišču (čl. 5 odst. 4 Zakona o izvajanju Uredbe).

Kateri organ je v skladu s slovensko zakonodajo pristojen za izdajo potrdila o sodni poravnavi za namen njene razglasitve za izvršljivo?

V skladu s slovensko zakonodajo, je za izdajo potrdila iz (b) točke tretjega odstavka 46. člena Uredbe za namen priznanja ali razglasitve izvršljivosti sodne poravnave v drugi državi članici pristojno zapuščinsko sodišče (čl. 227.k ZD).

---

⁴⁶ Glej Prilogo 3 k Izvedbeni uredbi št. 1329/2014.

9. Nezdržljivost javnih listin, sodnih poravnjav in odločb o dedovanju

Kako ravnati, če sta pristojnemu organu predloženi dve javni listini, ki sta nezdržljivi, ali če je javna listina nezdržljiva z odločbo o dedovanju?

- ❖ Če se pri izvajanju Uredbe predloži organu dve nezdržljivi javni listini, bi moral organ odpraviti vprašanje kateri javni listini (če sploh) bi bilo treba dati prednost ob upoštevanju okoliščin posameznega primera. Če iz teh okoliščin ni razvidno, katera javna listina (če sploh) bi morala imeti prednost, potem o zadevi odločajo pristojna sodišča v skladu z Uredbo, ali, če se to vprašanje pojavi kot predhodno vprašanje med postopkom, sodišče, pred katerim je bil ta postopek sprožen.
- ❖ V primeru nezdržljivosti javne listine in odločbe o dedovanju bi bilo treba upoštevati razloge za nepriznavanje odločbe v skladu z Uredbo (t. 66 Preambule Uredbe; čl. 40 odst. 1 (c) in (d) Uredbe). Prav tako je treba upoštevati, da bi to veljalo tudi v primeru nezdržljivosti sodne poravnave in odločbe o dedovanju (čl. 40 odst. 1 (c) in (d) v zvezi s čl. 61 st. 1 Uredbe).

G. EVROPSKO POTRDILO O DEDOVANJU (EPD, Potrdilo)

1. Vzpostavitev in namen EPD

Namen uvedbe EPD je olajšati pravni položaj dediča, volilojemnika, izvršitelja oporoke ali skrbnika zapuščine.

- ❖ EPD lahko namreč uporabljajo dediči, volilojemniki, izvršitelji oporoke ali upravitelji premoženja, ki se morajo v drugi državi članici sklicevati na svoj status ali uveljavljati svoje pravice kot dediči ali volilojemniki in/ali izvajati svoja pooblastila kot izvršitelji oporoke ali upravitelji zapuščine (čl. 63 odst. 1 Uredbe).

Kaj se s Potrdilom dokazuje?

V skladu s členom 63 odstavek 2 Uredbe se lahko EPD uporabi za dokazovanje ene ali več naslednjih stvari:

- a) status in/ali pravice vsakega dediča ali, odvisno od primera, vsakega volilojemnika, navedenega v Potrdilu, in njihovih zapuščinskih/dednih delov;

- b) dodelitev določene lastnine, ki je del dediščine dedičem, ali odvisno od primera, volilojemnikom, ki so navedeni v Potrdilu; in
- c) pooblastila osebe, navedene v Potrdilu za izvršitev volje ali upravljanje zapuščine.

Ali je uporaba Potrdila obvezna? Ali je še vedno mogoče predložiti le odločbo o dedovanju druge države članice?

Evropsko potrdilo o dedovanju ne nadomešča nacionalnih dokumentov, ki jih države članice uporabljajo za podobne namene (t. 67 Preambule Uredbe, čl. 62 odst. 3 reč 1. Uredbe). Zato uporaba Potrdila ni obvezna (čl. 62 odst. 2 Uredbe). Zainteresirana stranka lahko še naprej predloži odločbo o dedovanju.

Če pa je predloženo Potrdilo, izdano v drugi državi članici, organ, kateremu je predloženo, ne bi smel zahtevati predložitve odločbe o dedovanju, oziroma javnih listin ali sodne poravnave v dednih zadevah (t. 69 Preambule Uredbe).

Problematici so torej lahko primeri, v katerih sta odločba o dedovanju in Potrdilo protislovni, ker Uredba ne predpisuje kateremu izmed dokumentov naj se da prednost, zlasti, ko bi (morebiti) Potrdilo imelo prednost pri uporabi. Seveda je treba upoštevati sporno vsebino protislovja in po potrebi stranke napotiti v ustrezen postopek za popravek odločbe ali Potrdila.

2. Pristojni organ

Kateri organ je pristojen za izdajo Potrdila?

Potrdilo lahko izdajo sodišča v skladu s Uredbo ali drugi organi oziroma osebe, ki so pristojne za dedovanje (kot so notarji) v državi članici izdajateljici in katerih pristojnost je določena z določbami Poglavja II Uredbe (vidi *supra ad C.*). Državi članici je prepuščeno, da z nacionalno zakonodajo določi organe pristojne za izdajo Potrdila.⁴⁷ Pri tem, ni treba, da so to sodišča v smislu določb člena 3 odstavka 2 Uredbe.

- ❖ Evropsko potrdilo o dedovanju se lahko izda, ko je zapuščinski postopek v teku ali po njegovem zaključku.

---

⁴⁷ Za informacije o pristojnih organih za izdajo Potrdila glej: https://e-justice.europa.eu/content_succession-380-hr.do?clang=hr (15. 11. 2019.). Opomba: za podrobnejše informacije o določeni državi članici izberite ustrezno zastavo na navedenem spletnem mestu.

Kateri organ je v skladu s hrvaško zakonodajo pristojen za izdajo Potrdila?

V skladu z hrvaškim Zakonom o izvajanju Uredbe, pristojni organi za izdajo EPD sta občinsko sodišče ali notar kot pooblaščenec sodišča (čl. 6 odst. 1 Zakona o izvajanju Uredbe). Sodišče prepusti vodenje postopka in odločitev o zahtevi za izdajo Potrdila notarju, pred katerim je zapuščinski postopek v teku, ali je bil zaključen. Izjemoma bo sodišče vodilo postopek in odločalo o zahtevi za izdajo Potrdila, če je sodni postopek v teku, ali je zapuščinski postopek pravnomočno zaključen (čl. 6 odst. 3 Zakona o izvajanju Uredbe).

Kateri organ je v skladu s slovensko zakonodajo pristojen za izdajo Potrdila?

V skladu s slovenskim ZD-u, se zahteva za izdajo EPD vloži pri zapuščinskem sodišču (ki je v skladu s ZS, krajevno pristojno okrajno sodišče), ki o zahtevi za izdajo Potrdila tudi odloči (čl. 227 odst. 1 in 2 ZD).

Kako ravnati, kadar je zahteva za izdajo Potrdila vložena pri pristojnih organih različnih držav članic?

Določbe o pristojnosti iz poglavja II Uredbe (glej *supra ad C.*), kot tudi določba o litispendenciji (čl. 17 Uredbe), bi se nanašale kako na vprašanje organa pristojnega za vodenje postopka s čezmejnimi elementom tako tudi na izdajanje nacionalnih potrdil o dedovanju, ki v nekaterih državah članicah niso bila nadomeščena s EPD, poleg tega pa bi se morala upoštevati tudi pristojnost organa za izdajo samega EPD.

Če pred sodišči različnih držav članic tečejo postopki z istim zahtevkom med istima strankama, vsa sodišča razen tistega, ki je prvo začelo postopek, po uradni dolžnosti prekinejo postopke, vse dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek (čl. 17 odst. 1 Uredbe). Ko se ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek, se vsa sodišča razen tistega, ki je prvo začelo postopek, izrečejo za nepristojna v korist tega sodišča (čl. 17 odst. 2 Uredbe).

3. Zahteva za Potrdilo

Kdo lahko zahteva izdajo Potrdila?

Kot pooblaščene osebe, ki lahko zahtevajo izdajo Potrdila, so v Uredbi navedeni:

- ❖ dediči, volilojemniki, izvršitelji oporoke ali upravitelji zapuščine, ki se morajo v drugi državi članici sklicevati na svoj status, ali uveljavljati svoje pravice kot dediči ali

volilojemniki in/ali uveljavljati svoja pooblastila kot izvršitelji oporoke ali upravitelji premoženja (čl. 63 odst. 1, čl. 65 odst. 1 Uredbe).

Odrpito ostaja vprašanje, ali bi upniki zapuščine pripadali krogu oseb, ki so upravičene zahtevati izdajo Potrdila, z namenom dokazovanja svojega položaja in uveljavljanja svojih pravic (Ivanc, Kraljić 2016: 259; Aras Kramar 2018: 196). Podatki, zbrani v okviru empiričnih raziskav s strokovnimi skupinami sodnikov, notarjev in odvetnikov, kažejo, da na Hrvaškem in v Sloveniji doslej ni bil zabeležen noben primer v katerem bi upnik zahteval izdajo Potrdila.

Ob upoštevanju točke 45 preambule Uredbe, v skladu s katero Uredba ne bi smela posegati v dejstvo, da lahko dediči po potrebi in tudi s pomočjo pooblaščenca za zaščito svojih pravic sprejmejo nadaljnje ukrepe, ki so na voljo po nacionalnem pravu, v skladu z ustreznimi instrumenti EU-e; bi se morali odločiti tudi za razširitev obsega pooblaščenih oseb, ki bodo zahtevale izdajo Potrdila upnikom zapuščine, če za to imajo pravni interes.

Kaj mora vsebovati zahteva za izdajo Potrdila?

Uredba predpisuje vsebino zahteve za izdajo Potrdila (čl. 65 odst. 3 Uredbe). Kot vloga za izdajo Potrdila se lahko uporablja obrazec, ki je sestavni del Izvedbene uredbe št. 1329/2014 (čl. 65 odst. 2 Uredbe)⁴⁸. Obrazec za zahtevo iz Izvedbene uredbe torej ni obvezen.

❖ V skladu s členom 65 odstavek 3 Uredbe (skladno z uradno objavljenim prevodom Uredbe v hrvaški jezik):

„Zahteva mora vsebovati podatke, naštete v nadaljevanju, če prosilec takšne podatke pozna in, če so potrebni za to, da lahko organ izdajatelj potrdi elemente, za katere prosilec želi, da se potrdijo; zahtevi se priložijo vse ustrezne listine bodisi v izvirniku bodisi kopije, ki izpolnjujejo pogoje, potrebne za ugotovitev njihove verodostojnosti, brez poseganja v člen 66 odstavek 2:

- a) podatke o zapustniku: priimek (po potrebi priimek ob rojstvu), ime/imena, spol, datum in kraj rojstva, osebno stanje, državljanstvo, identifikacijsko številko (če obstaja), naslov v času smrti, datum in kraj smrti;
- b) podatke o prosilcu: priimek (po potrebi priimek ob rojstvu), ime/imena, spol, datum in kraj rojstva, osebno stanje, državljanstvo, identifikacijsko številko (če obstaja), naslov ter morebitno razmerje z zapustnikom;

---

⁴⁸ Glej Prilogo 4 k Izvedbeni uredbi št. 1329/2014.

- c) podatke o morebitnem zastopniku prosilca: priimek (po potrebi priimek ob rojstvu), ime/imena, naslov in pooblastila zastopnika;
- d) podatke o zapustnikovem zakoncu ali partnerju ter po potrebi bivšemu zakoncu/bivših zakoncih ali bivšemu partnerju/ bivših partnerjih: priimek (po potrebi deklinški priimek), ime/imena, spol, datum in kraj rojstva, osebno stanje, državljanstvo, identifikacijsko številko (če obstaja) in naslov;
- e) podatke o morebitnih drugih upravičencih na podlagi razpolaganja s premoženjem za primer smrti in/ali na podlagi zakona: priimek in ime/imena ali ime organizacije, identifikacijska številka (če obstaja) in naslov;
- f) predvideni namen Potrdila v skladu s členom 63.;
- g) kontaktne podatke sodišča ali drugega pristojnega organa, ki obravnava ali je obravnaval(o) dedovanje kot tako, če to pride v poštev;
- h) elemente, na podlagi katerih prosilec, kjer je ustrezno, uveljavlja pravico do zapuščine kot upravičenec in/ali pravico do izvrševanja oporoke zapustnika in/ali pravico do upravljanja zapuščine;
- i) navedbo o tem, ali je pokojnik podal izjavo o razpolaganju s premoženjem za primer smrti; navedba o tem kje se nahaja izvirnik, če niti izvirnik niti kopija nista priloženi;
- j) podatek o tem, ali je pokojnik sklenil pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij med zakoncema ali pogodbo o ureditvi premoženjsko pravnih razmerij v zvezi z razmerjem, ki ima lahko primerljiv učinek kot zakonska zveza; če nista priložena ne izvirnik in ne kopija pogodbe, podatek o tem, kje je izvirnik;
- k) navedba o tem, ali je kateri od upravičencev podal izjavo o sprejemu dediščine oziroma odpovedi dediščini;
- l) izjavo, v kateri prosilec navede, da elementi, ki jih je treba potrditi, po njegovi vednosti niso predmet spora na sodišču ni nobenega spora glede elementov, za katere se zahteva potrdilo;
- m) kateri koli drug podatek, ki se prosilcu zdi koristen za izdajo Potrdila.“

4. Postopek in izdaja Potrdila

Uredba predpisuje ravnanje in pooblastila pristojnega organa za izdajo evropskega potrdila o dedovanju, potem ko prejme prošnjo za njegovo izdajo.

- ❖ Organ izdajatelj po prejemu zahteve za izdajo Potrdila preveri podatke, izjave, listine in druga dokazila, ki jih predloži prosilec ter po uradni dolžnosti opravi poizvedbe,

potrebne za to preverjanje, če tako določa ali dovoljuje njegovo (nacionalno) pravo, ali pozove prosilca, naj predloži dodatna dokazila, ki se mu zdijo potrebna (čl. 66 odst. 1 Uredbe). Če prosilec ni predložil kopij ustreznih listin, ki izpolnjujejo pogoje, potrebne za ugotovitev njihove verodostojnosti, se lahko organ izdajatelj Potrdila, odloči sprejeti druge oblike dokazil (čl. 66 odst. 2 Uredbe). Poleg tega, če je to predpisano z nacionalnim pravom organa izdajatelja Potrdila in ob izpolnjevanju predpostavk določenih *lex fori*, lahko organ izdajatelj zahteva, da se izjave dajo pod prisego ali na zapisnik (čl. 66 odst. 3 Uredbe).

Organ izdajatelj Potrdila sprejme vse potrebne ukrepe, da upravičenca obvesti o zahtevi za Potrdilo.

- ❖ Kadar je to potrebno za ugotovitev elementov, ki jih je treba potrditi, zasliši vse udeležene osebe in vse izvršitelje ali upravitelje ter z javnimi obvestili da možnost drugim morebitnim upravičencem, da uveljavljajo svoje pravice (čl. 66 odst. 4 Uredbe). **Hrvaški Zakon o izvajanju Uredbe** določa, da se obveščanjem in pozivanjem strank z javno objavo smiselno uporabljajo določbe Zakona o dedovanju⁴⁹ ki se nanašajo na pozivanje prek oglasa, in pri tem je rok za prijavo na sodišče, ali pri notarju dva meseca od objave oglasa v Uradnem listu (čl. 7 odst. 2 Zakona o izvajanju Uredbe).

Sodelovanje pri izmenjavi informacij, ki so potrebne za izdajo Potrdila, je izredno pomembno in potrebno. Uredba na splošno opredeljuje komunikacijo med pristojnimi organi za izdajanje Potrdila in pristojnimi organi drugih držav članic.

- ❖ Tako pristojni organ države članice na zahtevo organu izdajatelju Potrdila druge države članice predloži podatke iz zemljiške knjige, matičnih knjig in registrov, v katere se vpišejo listine in dejstva, pomembna za dedovanje ali za premoženjska razmerja med zakoncema ali za primerljiva premoženjska razmerja zapustnika, če je ta pristojni organ po nacionalnem pravu pooblaščen za zagotavljanje takšnih informacij drugemu nacionalnemu organu (čl. 66 odst. 5 Uredbe).

Organ izdajatelj izda Potrdilo brez odlašanja in pri tem uporabi obrazec Potrdila, ki je sestavni del Izvedbene uredbe št. 1329/2014 (čl. 67 odst. 1 reč. 1 in 2 Uredbe).⁵⁰

---

⁴⁹ Uradni list RH, št. 48/03, 163/03, 35/05 – gl. čl. 1164 odst. 1 Zakona o obligacijskih razmerjih, 127/13, 33/15, 14/19 (v nadaljnjem besedilu: HrZN).

⁵⁰ Glej Prilogo 5 k Izvedbeni uredbi št. 1329/2014.

Določeni so posebni primeri v katerih organ izdajatelj ne bo izdal Potrdila.

❖ Organ izdajatelj ne izda Potrdila zlasti, če:

- a) se elementi, ki jih je treba potrditi, izpodbijajo; ali
- b) Potrdilo ne bi bilo skladno z odločbo, ki zadeva iste elemente (čl. 67 odst. 1 reč. 3 Uredbe).

Organ izdajatelj sprejme vse potrebne ukrepe, da obvesti upravičence o izdaji Potrdila (čl. 67 odst. 2 Uredbe).

5. Vsebina Potrdila

Obrazec Potrdila je sestavni del priloge 5 Izvedbene uredbe št. 1329/2014 (čl. 67 odst. 1 reč. 1 in 2 Uredbe).

❖ V skladu s členom 68 Uredbe (skladno z uradno objavljenim prevodom Uredbe v hrvaški jezik):

„Potrdilo vsebuje naslednje podatke, kolikor so potrebni za namen, za katerega se potrdilo izda:

- a) ime in naslov organa izdajatelja;
- b) referenčno številko zadeve;
- c) elemente, na podlagi katerih organ izdajatelj, meni, da je pristojen za izdajo Potrdila;
- d) datum izdaje;
- e) podatke o vlagatelju zahteve: priimek (po potrebi priimek ob rojstvu), ime/imena, spol, datum in kraj rojstva, osebno stanje, državljanstvo, identifikacijsko številko (če obstaja), naslov ter morebitno razmerje z zapustnikom;
- f) podatke o zapustniku: priimek (po potrebi priimek ob rojstvu), ime/imena, spol, datum in kraj rojstva, osebno stanje, državljanstvo, identifikacijsko številko (če obstaja), naslov v času smrti, datum in kraj smrti;
- g) podatke o upravičencih: priimek (po potrebi priimek ob rojstvu), ime/imena in identifikacijsko številko (če obstaja);
- h) podatek o tem, ali je zapustnik sklenil pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij med zakoncema, ali po potrebi podatek o tem, ali je zapustnik sklenil pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij glede razmerja, ki ima po pravu, ki se uporablja za takšna razmerja, primerljiv učinek kot zakonska zveza, in informacije o premoženjskem razmerju med zakoncema ali primerljivem premoženjskem razmerju;

- i) pravo, ki se uporablja za dedovanje, in elemente, na podlagi katerih je bilo to pravo določeno;
- j) podatek o tem, ali se deduje na podlagi zakona ali razpolaganja za primer smrti vključno s podatki o elementih, iz katerih izhajajo pravice in/ali pooblastila dedičev, volilnojemnikov, izvršiteljev oporoke ali upraviteljev zapuščine;
- k) po potrebi se za vsakega upravičenca navede, kako je sprejel dediščino ali se ji je odpovedal;
- l) delež, ki pripada vsakemu dediču, in po potrebi seznam pravic in/ali premoženja, ki pripadajo posameznemu dediču;
- m) seznam pravic in/ali premoženja, ki pripadajo oziroma pripada posameznemu volilnojemniku;
- n) omejitve pravic dediča/dedičev in, če je ustrezno, volilnojemnika/volilnojemnikov po pravu, ki se uporablja za dedovanje, in/ali v skladu z razpolaganjem za primer smrti;
- o) pooblastila izvršitelja oporoke in/ali upravitelja zapuščine ter omejitve teh pooblastil po pravu, ki se uporablja za dedovanje in/ali v skladu z razpolaganjem za primer smrti.“

Podatki, zbrani z empiričnimi raziskavami s strokovnimi skupinami sodnikov, notarjev in odvetnikov, kažejo na kompleksnost obrazca Potrdila. Uveljavljena je tudi praksa izdajanja potrdil na celotnih obrazcih, čeprav nekateri deli obrazca v konkretnih primerih niso pomembni. Pri tem hrvaške oblasti redno zahtevajo prevajanje Potrdila, kar pomeni celotnega obrazca, na katerem je bilo Potrdilo izdano, čeprav nekateri njegovi deli sploh niso izpolnjeni. V Sloveniji imajo podobne izkušnje z zahtevami za prevajanje obrazca. Vse to seveda vpliva na stroške prevajanja vsebine Potrdila (na čemer praviloma vztrajajo hrvaške in slovenske oblasti).

- Glede na to, da je namen Uredbe in Potrdila, da uporabniki lažje uveljavljajo svoje pravice, bi bilo treba preučiti, ali je potrebno izdajati Potrdila izpolnjena v celotni obliki, čeprav nekateri njihovi deli v obravnavanih primerih niso pomembni. Prav tako, če bi takšno Potrdilo že bilo predloženo v drugi državi članici, bi bilo treba vztrajati pri prevajanju celotnega obrazca potrdila, ali pa bi bilo dovolj, da bi prevedli le dele obrazca, izpolnjene v nacionalnem jeziku in s tem relevantne. Pri tem bi zadostovalo vztrajati pri prevodu besedila, ki ga je vnesel pristojni organ, in ne pri vsebini samega obrazca, saj je sam obrazec Potrdila enoten in dostopen v jezikih vseh držav članic.
- Morda na nekaterih obmejnih območjih zaradi poznavanja jezika sploh ne bi bilo treba prevajati vsebine Potrdil.

6. Učinki Potrdila

- ❖ Potrdilo učinkuje v vseh državah članicah, ne da bi bil za to potreben kakšen poseben postopek (čl. 69 odst. 1 Uredbe). Zlasti se ne zahteva uradna potrditev ali kakršna koli druga formalnost v zvezi s sprejetjem učinkov Potrdila v drugih državah članicah (čl. 74 Uredbe).
- ❖ Poleg tega ni dovoljena kontrola Potrdila z vidika javnega reda (*ordre public*), ali pristojnosti organa izdajatelja ali njene skladnosti z določbami Uredbe o vsebini Potrdila v državi članici, v kateri se Potrdilo uporablja (državi članici njegovega „sprejemanja“).

Kakšno dokazno moč ima Potrdilo?

Predpostavlja se, da Potrdilo točno dokazuje elemente, ki so bili ugotovljeni po pravu, ki se uporablja za dedovanje, ali po katerem koli drugem pravu, ki se uporablja za posamezne elemente (čl. 69 odst. 2 reč. 1 Uredbe). Poleg tega se predpostavlja, da ima oseba, ki je navedena kot dedič, volilojemnik, izvršitelj oporoke, ali upravitelj zapuščine status naveden v Potrdilu, in/ali pravice, ali pooblastila, navedena v Potrdilu, in da ni nobenih drugih pogojev in/ali omejitev v zvezi s temi pravicami ali pooblastili, razen tistih, ki so navedeni v Potrdilu (čl. 69 odst. 2 reč. 2 Uredbe). Dokazna moč Potrdila pa se ne nanaša na elemente, ki niso predpisani z Uredbo, kot je na primer vprašanje očetovstva in materinstva ter vprašanje, ali je določena lastnina pripadala zapustniku (t. 71 Preambule Uredbe).

Kakšen je položaj tretjih oseb v dobri veri?

Uredba določa položaj in zaščito tretjih oseb v dobri veri. Zagotoviti je treba zaščito, če so predložene overjene kopije Potrdila, ki so še veljavne (t. 71 Preambule Uredbe, čl. 70 Uredbe). Pri tem Uredba ne ureja vprašanja o učinkih takšne pridobitve lastnine s strani tretje osebe (t. 71 Preambule Uredbe).

- ❖ Vsaka oseba, ki delujoč na podlagi podatkov v Potrdilu, opravi plačila ali prenese premoženje na osebo, določeno v Potrdilu, kot pooblaščen za sprejem plačila ali premoženja, se šteje, da je opravila transakcijo z osebo, ki je pooblaščen za sprejemanje plačila ali premoženja, razen če ve, da vsebina potrdila ni točna, ali tega ne ve zaradi hude malomarnosti (čl. 69 odst. 3 Uredbe).
- ❖ Če oseba, ki je v Potrdilu navedena kot upravičena razpolagati z zapuščino, s to zapuščino razpolaga v korist druge osebe, velja za to drugo osebo, da je poslovala z

osebo, ki je pooblaščen za razpolaganje z zadevnim premoženjem, če deluje na podlagi podatkov iz Potrdila, razen če ve, da vsebina Potrdila ni točna, ali tega ne ve zaradi hude malomarnosti (čl. 69. st. 4. Uredbe).

Ali je Potrdilo veljaven dokument za evidentiranje prenosa premoženja na podlagi dedovanja v registre države članice, kot so zemljiške knjige?

Potrdilo je veljaven dokument za vnos prenosov lastnine na podlagi dedovanja v registrih države članice, kot so zemljiške knjige. Ker pa je postopek vpisa predpisan z nacionalnim pravom države članice registra, mora država članica, ki izda Potrdilo, upoštevati formalne zahteve, ki so potrebne za vpis v register nepremičnine v državi članici, kjer se nahaja register (čl. 69 odst. 5, čl. 1 odst. 2 (k) in (l); t. 68 Preambule Uredbe). Pri tem lahko organi, odgovorni za vpis lastnine v zadevnih registrih, zahtevajo od osebe, ki zahteva vpis, dodatne informacije ali dodatne dokumente, ki jih zahteva zakonodaja države članice, v kateri se vodi register (kot so na primer dokumenti o plačilu davkov) (t. 18 Preambule Uredbe).

- ❖ Zahteve za vpis v register pravic do premičnega in nepremičnega premoženja so dejansko izključene iz materialnega področja uporabe Uredbe (čl. 1 odst. 2 (l) Uredbe). Pravo države članice, v kateri se nahaja register (kot so zemljiške knjige za nepremičnine) določa pristojne organe ter predpostavke in postopke vpisa (t. 18 Preambule Uredbe). Učinki vpisa pravice v register - deklarativne ali konstitutivne narave - so prav tako izključeni iz področja uporabe Uredbe (t. 19 Preambule Uredbe).

Primeri iz prakse

Pravni praktiki (sodniki, notarji, odvetniki), ki so sodelovali v empirični raziskavi opozarjajo na različne prakse sodišč pri izvajanju vpisa v zemljiške knjige v primeru Potrdil (zlasti Potrdil, izdanih v Nemčiji), ki ne vsebujejo natančnega opisa premoženja, vendar navajajo, da oseba deduje "vse premoženje zapustnika". Kar je problematično v teh primerih, je dejstvo, da premoženje v Potrdilu ni opisano na način, ki ga zahteva *lex fori*.

V okviru izvedenih empiričnih raziskav je v primeru takšnih Potrdil, ki ne vsebujejo natančnega opisa nepremičnine v skladu z zahtevami *lex fori* prišlo do različne obravnave:

- (a) Po mnenju nekaterih, bi morala tudi taka Potrdila brez natančnega opisa premoženja biti podlaga za ustrezno registracijo v zemljiško če bi bilo mogoče nepremičnino identificirati na podlagi (dodatno) vložene listine (na primer izvlečka iz zemljiške knjige).

(b) Po mnenju drugih, bi bilo treba sestaviti – kot dopolnilo k takemu Potrdilu – notarski zapisnik z natančnim opisom nepremičnine in drugimi podatki.

(c) Obstajajo tudi tisti, ki trdijo, da bi bil takšen notarski zapis potreben v vsakem primeru, ko je treba predložiti Potrdilo, "ker zapis povezuje Potrdilo z ustreznim vpisom".

- Ob upoštevanju posebnih ciljev Uredbe in z namenom olajšanja položaja uporabnikov ter izogibanja nepotrebnim stroškom je treba razumeti, da je Potrdilo (zadostna) podlaga za ustrezno registracijo v zemljiško knjigo, seveda, ob predpostavki, da bi bilo mogoče nepremičnino identificirati, na primer na podlagi (dodatno) vložene listine (na primer izvlečka iz zemljiške knjige). Zato se ne bi smelo vztrajati na notarskem zapisniku o pričevanju dejstev.
- Vendar je treba opozoriti, da mora pristojni organ izdaje Potrdila v skladu z Uredbo upoštevati zahteve, ki jih določa pravo države članice, v kateri se nahaja zadevni register, vključno z opisom premoženja, zato je treba zaprositi organe držav članic, da ravnajo v skladu z določbami Uredbe.

7. Overjena kopija Potrdila

Izvirnik Potrdila o dedovanju ostane pri organu izdajatelju. Organ izda prosilcu in katerikoli drugi osebi, ki dokaže pravni interes, eno ali več overjenih kopij Potrdila in hrani seznam oseb, ki jim je izdana overjena kopija Potrdila (čl. 70 odst. 1 in 2 Uredbe). To ne preprečuje državi članici, da dovoli javno razkritje kopije Potrdila v skladu z nacionalnimi pravili o dostopu javnosti do informacij (t. 72 Preambule Uredbe).

Hrvaški zakon o izvajanju Uredbe določa, da občinsko sodišče za območje svoje krajevne pristojnosti vodi seznam izdanih Potrdil in oseb, ki jim je bila izdana overjena kopija Potrdila (čl. 8 odst. 1 Zakon o izvajanju Uredbe). Notar takoj po izdaji predloži Potrdilo občinskemu sodišču na območju katerega ima sedež, za vpis na seznam izdanih Potrdil (čl. 8 odst. 1 Zakon o provedbi Uredbe).

Ali je overjena kopija Potrdila veljavna za nedoločen čas?

Overjene kopije Potrdila so veljavne za omejeno obdobje šestih mesecev, kar je navedeno v vsaki overjeni kopiji z določitvijo datuma poteka veljavnosti (čl. 70 odst. 3 reč. 1 Uredbe).

Hrvaški Zakon o izvajanju Uredbe izrecno določa, da šestmesečno obdobje veljavnosti potrdila v smislu člena 70 odstavka 3 Uredbe šteje od trenutka izdaje Potrdila (čl. 7 odst. 3 Zakona o izvajanju Uredbe).

V izjemnih in ustrezno utemeljenih primerih lahko organ izdaje izjemoma določi daljše obdobje veljavnosti overjene kopije Potrdila (čl. 70 odst. 3 reč. 2 Uredbe).

Ko se to obdobje izteče, mora vsaka oseba, ki ima overjeno kopijo Potrdila, zaprositi pri organu izdajatelju za podaljšanje obdobja veljavnosti overjene kopije ali zaprositi za novo overjeno kopijo, da bi lahko še naprej uporabljala Potrdilo za predpisane namene (čl. 70 odst. 3 reč. 3 Uredbe).

Primeri iz prakse

Pravni praktiki (sodniki, notarji, odvetniki), ki so sodelovali pri empirični raziskavi, opozarjajo na problem omejenega šestmesečnega obdobja veljavnosti kopije Potrdila, kot tudi na vprašanje, ali naj izdajo novo Potrdilo po poteku šestih mesecev ali podaljšajo veljavnost že izdanega Potrdila:

(a) Hrvaški pravni praktiki, ki so sodelovali v raziskavi, niso imeli izkušenj s podaljšanjem veljavnosti ali izdajo nove kopije Potrdila, ki so ga izdale hrvaške oblasti v primeru izteka veljavnosti predhodno izdanega Potrdila, niti niso seznanjeni s stroški ene ali druge možnosti v skladu z nacionalno zakonodajo. Glede na razpoložljive podatke je bil na Hrvaškem zabeležen primer zahteve za podaljšanje veljavnosti overjene kopije EPD, ob kateri je notar ravnal tako, da je izdal novo Potrdilo in (ponovno) zaračunal nagrado, pristojbino in stroške dostave Potrdila. To je zato, ker je v nacionalnem pravu predpisana enotna nagrada za izdajo, popravljanje, spremembo, razveljavitev ali začasno ukinitve učinkov EPD in ni izrecno navedeno, da ta enotna nagrada vključuje tudi podaljšanje veljavnosti EPD (vidi čl. 5 Pravilnika o višini nagrade in nadomestila stroškov notarja kot pooblaščenca v postopku izdaje, popravka, spremembe, razveljavitve ali začasne ukinitve evropskega potrdila o dedovanju⁵¹).

(b) Slovenski pravni praktiki, zlasti sodniki, so se že srečali s primeri podaljšanja veljavnosti Potrdila. Rezultati raziskave pa kažejo, da ni dovolj jasno, kako ravnati, ko stranka zahteva podaljšanje. Najpogosteje so se slovenski organi odločili za izdajo novega Potrdila.

---

⁵¹ Uradni list RH, št. 99/15.

- V izjemnih in ustrezno utemeljenih primerih (kot na primer dejstvo, da se začne sodni postopek ali dejstvo, da je že v teku postopek, v katerem bi bilo treba uporabiti Potrdilo, ali okoliščina, da se premoženje zapustnika nahaja v več kot eni državi članici), bi moral pristojni organ države članice razmisliti o možnosti izdaje overjene kopije Potrdila z daljšim obdobjem veljavnosti šestih mesecev (čl. 70. st. 3. reč. 2. Uredbe).
- V hrvaških in slovenskih (izvedbenih) predpisih, pro futuro, bi se bilo potrebno odločiti za podaljšanje veljavnosti ali izdajo nove kopije Potrdila v primeru prenehanja veljavnosti predhodno izdane, pa tudi predpisati nastale stroške. Pri tem bi bilo treba upoštevati zlasti vprašanje stroškov, kot tudi dejstvo, da Uredba določa, da se vlagatelju in osebi, ki ima zakoniti interes, izda "overjeno kopijo" Potrdila, medtem ko "izvirnik" Potrdila pa hrani organ izdaje, in da je "overjena kopija" Potrdila veljavna za omejeno šestmesečno obdobje (čl. 70 odst. 1 in 3 Uredbe).

8. Popravek, sprememba ali preklic Potrdila

Uredba vsebuje določbe o popravku, spremembi ali preklicu Potrdila.

V katerih primerih se potrdilo lahko popravi?

Organ izdajatelj, na zahtevo vsake osebe, ki izkaže upravičeni interes, ali po uradni dolžnosti popravi potrdilo, če vsebuje administrativne napake („*clerical error*“), kot so očitne pisne napake (priimki strank, datum ali identifikacijska številka) (čl. 71 odst. 1 Uredbe; Popescu 2014: 105.).

V katerih primerih se lahko potrdilo spremeni ali prekliče?

Organ izdaje na zahtevo katere koli osebe, ki dokaže pravni interes ali, če je to mogoče po nacionalni zakonodaji (*lex fori*), po uradni dolžnosti ukrepa, spremeni ali prekliče Potrdilo, če se ugotovi, da Potrdilo, ali posamezni elementi v njem niso točni („*are not accurate*“) (kot v primeru novih dedičev ali oporoke) (čl. 71 odst. 2 Uredbe; Popescu 2014: 105.).

- ❖ Če je potrdilo popravljeno, spremenjeno ali preklicano, mora organ izdaje obvestiti osebe, ki so jim izdane overjene kopije, da se prepreči nezakonita uporaba takih kopij (t. 72 Preambule Uredbe, čl. 71 odst. 3 Uredbe).

Kateri organ je v hrvaškem in slovenskem pravu odgovoren za popravljanje, spreminjanje ali preklic Potrdila?

V skladu z hrvaškim Zakonom o izvajanju Uredbe, popravek, spremembo ali preklic Potrdila opravi občinsko sodišče ali notar, ki je Potrdilo izdal, po uradni dolžnosti ali na zahtevo osebe, ki dokaže pravni interes (čl. 9 odst. 1 Zakona o izvajanju Uredbe).

V skladu s slovenskim ZD-u o zahtevi za popravek, spremembo ali preklic Potrdila odloča zapuščinsko sodišče (čl. 227.c ZD).

Ali je mogoče zaprositi za začasno odložitev učinkov Potrdila, če poteka postopek za njegovo spremembo ali preklic?

Uredba določa začasno odložitev učinkov Potrdila, kadar je v teku sprememba ali preklic Potrdila, in na zahtevo osebe, ki dokaže pravni interes (čl. 73 odst. 1 (a) Uredbe). Odločbo organa izdajatelja o začasni odložitvi učinkov Potrdila lahko izpodbija oseba, ki dokaže pravni interes s predložitvijo pravnega sredstva pri sodnem organu v državi članici organa, ki izda Potrdilo, v skladu z zakonodajo te države (čl. 72 odst. 1 reč. 2 in reč. 3 Uredbe).

- ❖ **V skladu z hrvaškim Zakonom o izvajanju Uredbe**, o zahtevi za začasno prekinitev učinkov Potrdila odloča občinsko sodišče ali notar, pred katerim poteka postopek spremembe ali preklica Potrdila (čl. 10 odst. 1 Zakona o izvajanju Uredbe). Zoper odločbo notarja o začasni opustitvi učinkov Potrdila je dovoljen ugovor, o katerem odloča občinsko sodišče. Pri odločanju o pritožbi se smiselno uporabljajo določbe Zakona o dedovanju, ki se nanašajo na postopek in odločbe o ugovoru zoper odločbo o dedovanju (čl. 10 odst. 2 Zakona o izvajanju Uredbe). Če notar ugotovi, da predpostavke za začasno odložitev učinkov Potrdila niso izpolnjene, se vloga, skupaj s spisi predmeta, predloži v odločanje občinskem sodišču, na področju katerega je sedež notarja. Notar je dolžan, da pisno utemelji, zakaj meni, da predpostavke za začasno odložitev učinkov Potrdila niso izpolnjene in, da vlagatelja zahteve obvesti, da je bila zadeva naslovljena na sodišče (čl. 10 odst. 3 Zakona o izvajanju Uredbe). Zoper odločbo občinskega sodišča o zahtevi za začasno odložitev učinkov Potrdila je dovoljena pritožba po kateri odloča okrožno sodišče. V postopku in odločanju o pritožbi zoper odločbo občinskega sodišča se smiselno uporabijo določbe ZN-u, ki se nanašajo na postopek in odločbe o pritožbah zoper odločbo o dedovanju (čl. 10 odst. 5 Zakona o izvajanju Uredbe).

- ❖ **V skladu s slovenskim ZD-u** o zahtevi za začasen odlog učinkov Potrdila odloči zapuščinsko sodišče (čl. 227d st. 1 ZD). Zakon določa, da je postopek v zvezi z zahtevo za začasen odlog učinkov Potrdila nujen in prednosten. Zoper sklep, s katerim sodišče odloči o zahtevi za začasen odlog učinkov, lahko upravičene osebe iz 72. člena Uredbe vložijo pritožbo pri zapuščinskem sodišču (čl. 227.d odst. 2 ZD). Rok za pritožbo je 30 dni od vročitve sklepa (čl. 227d odst. 3 ZD). Pritožba ne zadrži izvršitve sklepa (čl. 227d odst. 4 ZD).

Ali je dovoljeno pravno sredstvo zoper odločitev organa izdaje v postopku popravka, spremembe ali preklica Potrdila?

Uredba določa pravna sredstva zoper odločbo organa izdaje v postopku popravka, spremembe ali preklica Potrdila. Odločbe, ki jih organ izdajatelj sprejme v postopku popravka, spremembe ali preklica, lahko izpodbija oseba, ki dokaže pravni interes (čl. 72 odst. 1 reč. 2 Uredbe). Pravno sredstvo se vloži pri sodnem organu v državi članici organa, ki izda Potrdilo, v skladu z zakonodajo te države (čl. 72 odst. 1 reč. 3 Uredbe). Če se pri obravnavi pravnega sredstva ugotovi, da izdano Potrdilo ni točno, pristojni pravosodni organ spremeni, ali prekliče Potrdilo, ali poskrbi, da Potrdilo popravi, spremeni ali prekliče organ izdajatelj (čl. 72 odst. 2 reč. 1 Uredbe).

Medtem, ko poteka pravno sredstvo za izpodbijanje odločbe o popravku, spremembi ali preklicu Potrdila lahko organ izdajatelj na zahtevo osebe, ki izkaže upravičeni interes, začasno odloži učinke Potrdila (čl. 73 odst. 1 (b) Uredbe). O začasni prekinitvi učinkov Potrdila glej *infra ad G.10*.

Kakšna pravna sredstva so v hrvaškem pravu predpisana zoper odločbo o popravku, spremembi ali preklicu Potrdila?

V skladu z hrvaškim Zakonom o izvajanju Uredbe, proti odločbi notarja o popravku, spremembi ali preklicu Potrdila je dovoljen ugovor o katerem odloča občinsko sodišče. Pri odločanju o ugovoru se smiselno uporabljajo določbe hrvaškega ZN-u, ki se nanašajo na postopek in odločbe o pritožbi zoper odločbo o dedovanju (čl. 9 odst. 2 Zakona o izvajanju Uredbe).

Če notar ugotovi, da predpostavke za popravek, spremembo ali preklic Potrdila niso izpolnjene, bo zahtevo skupaj s spisom predmeta predložil v odločanje občinskemu sodišču na ozemlju katerega se nahaja njegov sedež. Notar je dolžan, da pisno utemelji, zakaj meni, da predpostavke za popravek, spremembo ali preklic Potrdila niso izpolnjene ter, da vlagatelja

zahteve obvesti, da je bila zadeva naslovljena na sodišče (čl. 9 odst. 3 Zakona o izvajanju Uredbe).

Zoper odločbo občinskega sodišča o popravku, spremembi ali preklicu Potrdila je dovoljena pritožba o kateri odloča okrožno sodišče. V postopku in odločanju o pritožbi zoper odločbo občinskega sodišča se smiselno uporabijo določbe hrvaškega ZN-u, ki se nanašajo na postopek in odločbe o pritožbah zoper odločbo o dedovanju (čl. 9 odst. 4 Zakona o izvajanju Uredbe).

Kakšna pravna sredstva so v slovenskem pravu predpisana zoper odločbo o popravku, spremembi ali preklicu Potrdila?

V skladu s slovenskim ZD lahko zoper sklep sodišča o popravku, spremembi ali preklicu Potrdila iz člena 71 Uredbe upravičene osebe iz 72. člena Uredbe vložijo pritožbo (čl. 227.č odst. 1 ZD). Rok za pritožbo je 30 dni od vročitve sklepa (čl. 227.č odst. 2 ZD). Pritožba ne zadrži izvršitve sklepa (čl. 227.č odst. 3 ZD).

9. Pravna sredstva zoper odločbo organa izdaje Potrdila

Uredba predvideva pravna sredstva zoper odločbo organa izdaje Potrdila, vključno z odločbo o zavrnitvi izdaje takega Potrdila (t. 72 Preambule Uredbe). Pravno sredstvo se vloži pri sodnem organu v državi članici organa, ki izda potrdilo, v skladu z njenim nacionalnim pravom (čl. 72 odst. 1 reč. 3 Uredbe). Če se med obravnavo pravnega sredstva ugotovi, da zavrnitev izdaje Potrdila ni bila upravičena, pristojni pravosodni organ izda Potrdilo, ali zagotovi, da organ izdaje ponovno preuči zadevo in sprejme novo odločbo (čl. 72 odst. 2 reč. 2 Uredbe).

Kdo lahko vloži pravno sredstvo zoper odločbo izdajatelja Potrdila?

Odločbe, ki jih sprejme organ izdaje Potrdila na podlagi zahteve za izdajo, lahko izpodbija oseba, ki je upravičena, da vloži zahtevo za Potrdilo (čl. 72 odst. 1 reč. 1 Uredbe).

Kakšna pravna sredstva so v hrvaškem pravu predpisana zoper sklep organa izdajatelja Potrdila?

Hrvaški Zakon o izvajanju Uredbe predvideva ugovor zoper Potrdilo, ki ga izda notar, o katerem odloča občinsko sodišče. Na postopek in odločanje o pritožbi se smiselno uporabijo določbe hrvaškega ZN-a ki se nanašajo na postopek in odločbe o pritožbah zoper odločbo o dedovanju (čl. 7 odst. 4 Zakona o izvajanju Uredbe). Če notar ugotovi, da predpostavke za izdajo Potrdila niso izpolnjene, bo zahtevo skupaj s spisom predmeta predložil v odločanje občinskemu sodišču na ozemlju katerega se nahaja njegov sedež. Notar je dolžan, da pisno

utemelji, zakaj meni, da predpostavke za izdajo Potrdila niso izpolnjene ter, da vlagatelja zahteve obvesti, da je bila zadeva naslovljena na sodišče (čl. 7 odst. 5 Zakona o izvajanju Uredbe). Odločba občinskega sodišča, da zavrne ali zavrže zahtevo za izdajo Potrdila se predloži strankam (čl. 7 odst. 6 Zakona o izvajanju Uredbe).

Zoper Potrdilo, ki ga je izdalo občinsko sodišče, ali odločbo občinskega sodišča, da zavrne ali zavrže zahtevo za izdajo Potrdila je dovoljena pritožba o kateri odloča okrajno sodišče. Na postopek in odločanje o pritožbi zoper odločbo občinskega sodišča se smiselno uporabijo določbe hrvaškega ZN-a ki se nanašajo na postopek in odločbe o pritožbah zoper odločbo o dedovanju (čl. 7 odst. 7. Zakona o izvajanju Uredbe).

Kakšna pravna sredstva so v slovenskem pravu predpisana zoper sklep organa izdajatelja Potrdila?

V skladu s slovenskim ZD, lahko zoper sklep, s katerim sodišče odloči o zahtevi za izdajo Potrdila, osebe iz člena 72. Uredbe, ki so do tega upravičene, vložijo pritožbo (čl. 227č odst. 1 ZD). Rok za pritožbo je 30 dni od vročitve sklepa (čl. 227.č odst. 2 ZD). Pritožba ne zadrži izvršitve sklepa (čl. 227.č odst. 3 ZD).

10. Začasna odložitve učinkov Potrdila

- ❖ Medtem, ko poteka postopek izpodbijanja odločbe o zahtevi za izdajo Potrdila oziroma o popravku, spremembi ali preklicu Potrdila zaradi pravnega sredstva, lahko sodni organ začasno odloži učinke Potrdila na zahtevo osebe, ki ima pravico izpodbijati odločbo organa izdajatelja (čl. 73 odst. 1 (b) Uredbe).
- ❖ O začasni odložitvi učinkov potrdila, organ izdajatelj, ali, odvisno od primera, pravosodni organ nemudoma obvesti vse osebe, ki so jim bile izdane overjene kopije Potrdila (čl. 73 odst. 2 reč 1 Uredbe).
- ❖ V času, ko so učinki Potrdila odloženi, se ne smejo izdajati nobene nove overjene kopije (čl. 73 odst. 2 reč. 2 Uredbe).

Kateri organ je, po hrvaškem pravu, pristojen za odločitev o začasni ukinitvi učinkov Potrdila, medtem, ko poteka postopek za izpodbijanje odločbe o izdaji, popravku, spremembi ali preklicu Potrdila?

O zahtevi za začasno ukinitve učinkov Potrdila **v skladu s hrvaškim Zakonom o izvajanju Uredbe** odloča občinsko sodišče, ki je izdalo potrdilo, ali na čigar ozemlju je sedež notarja, ki

je izdal Potrdilo, na katero se zahteva nanaša (čl. 10 odst. 4 Zakon o izvajanju Uredbe). Zoper sklep občinskega sodišča o zahtevi za začasno ukinitve učinkov Potrdila, je dovoljena pritožba o kateri odloča okrajno sodišče. Na postopek in odločanje o pritožbi zoper odločbo občinskega sodišča se smiselno uporabijo določbe hrvaškega ZN-u, ki se nanašajo na postopek in odločbe o pritožbah zoper odločbo o dedovanju (čl. 10 odst. 5 Zakona o izvajanju Uredbe).

Kateri organ je, po slovenskem pravu, pristojen za odločanje o začasni ukinitvi učinkov Potrdila, medtem, ko poteka postopek za izpodbijanje odločbe o izdaji, popravku, spremembi ali preklicu Potrdila?

V skladu s slovenskim ZD o zahtevi za začasno ukinitve učinkov Potrdila odloča zapuščinsko sodišče (čl. 227.d odst. 1 ZD). Zakon določa, da je postopek v zvezi z zahtevo za začasen odlog učinkov Potrdila nujen in prednosten. Zoper sklep, s katerim sodišče odloči o zahtevi za začasen odlog učinkov, lahko upravičene osebe iz 72. člena Uredbe vložijo pritožbo pri zapuščinskem sodišču (čl. 227.d odst. 2 ZD). Rok za pritožbo je 30 dni od vročitve sklepa (čl. 227.d odst. 3 ZD). Pritožba ne zadrži izvršitve sklepa (čl. 227.d odst. 4 ZD).

H. SODELOVANJE IN IZMENJAVA PODATKOV

Učinkovit pravni promet odločb, javnih listin in sodnih poravnjav v zapuščinskih zadevah ter izdajanje in pravni pretok Potrdil pomeni učinkovito izmenjavo informacij med državami članicami.

- ❖ Zaradi razpoložljivosti podatkov v okviru, med drugim, Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah, države članice predložijo Evropski komisiji kratek povzetek svoje nacionalne zakonodaje in postopkov v zvezi z dedovanjem, vključno z informacijami o tem, kateri organi so pristojni za dedne zadeve in kateri za sprejemanje izjav o sprejemu ali odpovedi dediščini, volilu ali nujnemu deležu (čl. 77 reč. 1 Uredbe).
  - ❖ Države članice predložijo tudi sezname dokumentov in/ali podatkov, običajno potrebnih za vpis nepremičnin, ki so na njihovem ozemlju (čl. 77 reč. 2 Uredbe).
- Več v zvezi z dednim pravom, postopkom dedovanja, pristojnimi organi držav članic, vključno s pristojnimi organi in postopki v skladu z Uredbo, pogledjte na povezavi:
https://e-justice.europa.eu/content_succession-166-hr.do i
https://e-justice.europa.eu/content_succession-380-hr.do?clang=hr (19. 11. 2019.).

LITERATURA

1. Aras Kramar, Slađana, *Uredba (EU) št. 650/2012 o dedovanju: o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju*, v: Huseinbegović, Alena; Ponjavić, Zoran; Hlača Nenad; Pürner, Stefan; Duraković, Anita; Demirović, Ramajana (ur.), *Zbornik del, Šesta mednarodna znanstvena konferenca Dnevi družinskega prava, Premoženijsko pravni vidiki družinskih odnosov*, Mostar: Pravna fakulteta Univerze „Džemal Bijelić“ Mostar, 2018, str. 185-199.
2. Komisija Evropskih skupnosti, Delovni dokument služb komisije, Spremni dokument k Predlogu Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb in javnih listin v zapuščinskih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, SEC(2009) 411 konačno, Bruselj, 14. 10. 2009, [http://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/sec/2009/0411/COM_SEC\(2009\)0411_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/sec/2009/0411/COM_SEC(2009)0411_EN.pdf) (5. 9. 2019).
3. Dutta, A., Novo mednarodno dedno pravo Evropske unije – prva obravnava Uredbe o dedovanju, Nova pravna revija, 2013, 2, <http://nova-pravna-revija.info/bhs/NPR/Journal/Article/9206ceaf-8311-4278-9a84-6094090513fd> (9. 9. 2019), str. 9-22.
4. Zelena knjiga - Dedovanje in oporoke, COM(2005) 65 končna verzija, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52005DC0065> (6. 9. 2019).
5. Ivanc, T., *Vpliv evropske uredbe o dedovanju na slovensko dedno pravo - nič novega ali leži kaj pod površino?*, Pravna praksa, 2014, 9, str. 22.
6. Ivanc, T.; Kraljić, S., *Evropsko potrdilo o dedovanju – ali je bila potrebna Evropska intervencija?*, Anali pravne fakultete Univerze v Zenici, 9(2016), 18, <http://www.prf.unze.ba/Docs/Anali/Analibr18god9/13.pdf> (6. 9. 2019), str. 249-273.
7. Köhler, A., *Splošni inštituti mednarodnega zasebnega prava v Uredbi EU o dedovanju - nekatere pripombe*, Anali pravne fakultete Univerze v Zenici, 9(2016), 18, <http://www.prf.unze.ba/Docs/Anali/Analibr18god9/9.pdf> (9. 9. 2018), str. 169-191.
8. Inštitut Maxa Plancka za primerjalno in mednarodno zasebno pravo, *Pripombe k predlogu Evropske komisije za Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter javnih listin v zapuščinskih zadevah in*

oblikovanju evropskega potrdila o dedovanju, Hamburg, 26. 3. 2010, <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201005/20100526ATT75035/20100526ATT75035EN.pdf> (6. 9. 2019).

9. Popescu, D. A., *Priročnik o mednarodnem zasebnem pravu v dednih zadevah*, Magic Print, Alina Chiţeală – Oneşti, 2014, <http://old.just.ro/LinkClick.aspx?fileticket=Sr4HhCRh6zU%3D&tabid=2980> (6. 9. 2019).

10. Predlog uredba Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb in javnih listin v zapuščinskih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, COM(2009) 154 končna verzija, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52009PC0154> (6. 9. 2019).

11. Prosto gibanje: objavljene smernice za uporabo „merila običajnega prebivališča“ pri določanju upravičenosti do socialne varnosti, 13. januarja 2014, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-13_sl.htm (11. 9. 2019).

12. Haški program: krepitev svobode, varnosti in pravice v Evropski uniji, SL EU, C 53, 3. 3. 2005., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52005XG0303%2801%29> (6. 9. 2019).

13. Stockholmski program – odprta in varna Evropa, ki služi državljanom in jih varuje, SL EU, C 115, 4. 5. 2010., <http://www.eurojust.europa.eu/doclibrary/EU-framework/EUframeworkgeneral/The%20Stockholm%20Programme%202010/Stockholm-Programme-2010-EN.pdf> (6. 9. 2019).

14. Vassilakakis, E., *Izbira prava, ki se uporablja skladno z uredbo o dedovanju št. 650/2012 – oris*, Anali Pravne fakultete Univerze v Zenici, 9(2016), 18, <https://www.prf.unze.ba/Docs/Anali/Analibr18god9/11.pdf> (13. 9. 2019), str. 221-234.

15. Dunajski akcijski načrt z dne 3. decembra 1998, SL EU, C 19, 23. 1. 1999., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31999Y0123%2801%29> (6. 9. 2019).

16. Vodopija Čengić, Lj., *Izkušnje notarjev v Republiki Hrvaški pri uporabi Uredbe o dedovanju (EU) št. 650/2012 in izzivi v praksi*, Informator, Dodatek k št. 6568, z dne 1. 4. 2019, str. 3-15.

Seznam pravnih virov

17. Bruseljska konvencija / Uredba Sveta (EU) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, SL EU, L 12, 16. 1. 2001, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex%3A32001R0044> (12. 9. 2019).
18. Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, SL EU, C 202, 7. 6. 2016., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:12016P/TXT&from=HR> (12. 9. 2019).
19. Izvedbena uredba Komisije (EU) No 1329/2014 z dne 9. decembra 2014 o obrazcih iz Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, SL EU, L 359, 16. 12. 2014, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32014R1329> (6. 9. 2019).
20. Prečiščena različica Pogodbe o delovanju Evropske unije, Protokol (št. 21) o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, SL EU, C 202, 7. 6. 2016, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12016E%2FPRO%2F21> (9. 9. 2019).
21. Prečiščena različica Pogodbe o delovanju Evropske unije, Protokol (št. 22) o stališču Danske, SL EU, C 326, 26. 10. 2012., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12012E%2FPRO%2F22> (9. 9. 2019).
22. Haaška konvencija, z dne 15. novembra 1965 o vročanju sodnih in zunajsodnih listin v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=17> (11. 9. 2019).
23. Uredba Sveta (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema, SL EU, L 183, 8. 7. 2016, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R1103&from=HR> (9. 9. 2019).
24. Haaška konvencija, z dne 1. avgusta 1989 o pravu, ki se uporablja za dedovanje premoženja umrlih oseb, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=62> (6. 9. 2019).

25. Haaška konvencija, z dne 1. julija 1985 o pravu, ki se uporablja za Trust, in o njegovem priznavanju, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=59> (6. 9. 2019).
26. Haaška konvencija, z dne 2. oktobra 1973 o mednarodnem upravljanju premoženja umrlih oseb, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=83> (6. 9. 2019).
27. Haaška konvencija z dne 5. oktobra 1961 o pravu, ki se uporablja za obliko razpolaganja z oporoko, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=40> (6. 9. 2019).
28. Sklep Sveta (EU) 2016/954 z dne 9. junija 2016 o odobritvi okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij mednarodnih parov, ki zajema tako področje premoženjskih razmerij med zakoncema kot premoženjskopravne posledice registriranih partnerskih skupnosti, SL EU, L 159, 16. 6. 2016., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016D0954&from=HR> (9. 9. 2019).
29. [Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o vročanju sodnih in zunajsodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah ter o razveljavitvi Uredbe Sveta \(EC\) št.1348/2000](#), SL EU, L 324, 10. 12. 2007., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32007R1393&from=hr> (11. 9. 2019).
30. Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, SL EU, L 201, 27. 7. 2012., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32012R0650> (5. 9. 2019).
31. Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, SL EU, L 201, 27. 7. 2012., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012R0650&from=EN> (5. 9. 2019).
32. Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, SL EU, L 201, 27. 7. 2012., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012R0650&from=EN> (5. 9. 2019).

33. Uredba Sveta (EU) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti, SL EU, L 343, 29. 12. 2010., <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32010R1259&from=HR> (9. 9. 2019).

34. Zakon o dedovanju, Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, Uradni list RS, št. 13/94 – ZN, 40/94 – odl. US, 117/00 – odl. US, 67/01, 83/01 – OZ, 73/04 – ZN-C, 31/13 – odl. US in 63/16.

35. Zakon o dedovanju Republike Hrvaške, (Narodne novine) Uradni list RH, št. 48/03, 163/03, 35/05 – v. čl. 1164. st. 1. Zakona o obligacijskih razmerjih, 127/13, 33/15, 14/19.

36. Zakon o pravdnem postopku Republike Hrvaške, Uradni list SFRJ, št. 4/77 – 35/91; Uradni list RH št. 26/91, 53/91, 91/92, 112/99, 88/01 – gl. čl. 50. Zakona o arbitraži, 117/03, 88/05 – v. čl. 129. Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju, 2/07 – v. Odločbo USRH od 20. decembra 2006, 84/08, 96/08 – v. Odločbo USRH od 9. julija 2008, 23/08 – popravek, 57/11, 148/11 – prečiščeno besedilo, 25/13, 89/14 – v. Odločbo USRH od 11. julija 2014, 70/19.

37. Zakon o izvajanju Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, ustreznem pravu, priznavanju in izvrševanju odločb ter sprejemanju in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju, (Narodne novine) Uradni list Republike Hrvaške, št. 152/14.

38. Zakon o sodiščih, Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDSLS-A, 63/13, 17/15, 23/17 – ZSSve in 22/18 – ZSICT.

Sodna praksa

Sodišče Evropske unije:

39. Zadeva C-145/86, *Horst Ludwig Martin Hoffmann v Adelheid Krieg*, ECLI:EU:C:1988:61, od 4. veljače 1988., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A61986CJ0145> (12. 9. 2019).

40. Zadeva C-20/17, *Oberle*, ECLI:EU:C:2018:485, z dne 21. junija 2018, <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=203223&pageIndex=0&doclang=HR&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=12872265> (11. 9. 2019).

41. Zadeva C-218/16, *Kubicka*, ECLI:EU:C:2017:755, z dne 12. oktobra 2017, <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=195430&pageIndex=0&doclang=hr&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=12699966> (9. 9. 2019).
42. Zadeva C-38/98, *Renault SA v Maxicar SpA i Orazio Formento*, ECLI:EU:C:2000:225, od 11. maja 2000, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX%3A61998CJ0038_SUM (12. 9. 2019).
43. Zadeva C-404/14, *Matoušková*, ECLI:EU:C:2015:653, z dne 6. oktobra 2015, <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=169198&pageIndex=0&doclang=HR&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=12711558> (9. 9. 2019).
44. Zadeva C-474/93, *Hengst Import BV v Anna Maria Campese*, ECLI:EU:C:1995:243, z dne 13. julija 1995, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61993CJ0474> (12. 9. 2019).
45. Zadeva C-497/10 PPU, *Mercredi v. Chaffea*, ECLI:EU:C:2010:829, z dne 22. decembra 2010, <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=83470&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=814531> (11. 9. 2019).
46. Zadeva C-523/07, *A*, ECLI:EU:C:2009:225, z dne 2. aprila 2009, <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=73639&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=814531> (11. 9. 2019).
47. Zadeva C-558/16, *Mahnkopf*, ECLI:EU:C:2018:138, z dne 1. marca 2018, <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=199805&pageIndex=0&doclang=hr&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=12722100> (9. 9. 2019).
48. Zadeva C-7/98, *Dieter Krombach v André Bamberski*, ECLI:EU:C:2000:164, z dne 28. marca 2000, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX:61998CJ0007> (12. 9. 2019).
49. Zadeva C-80/00, *Italian Leather SpA v WECO Polstermöbel GmbH & Co.*, ECLI:EU:C:2002:342, z dne 6. junija 2002, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:62000CJ0080> (12. 9. 2019).

Spletni viri

50. Evropski portal e-pravosodja, https://e-justice.europa.eu/content_adapting_rights_in_rem-486-hr.do (9. 9. 2019).

51. Dedno pravo, postopek dedovanja, pristojni organi držav članic, vključno s pristojnimi organi in postopki v skladu z Uredbo št. 650/2012 o dedovanju, https://e-justice.europa.eu/content_succession-166-hr.do; https://e-justice.europa.eu/content_succession-380-hr.do?clang=hr (12. 9. 2019).

52. Seznam organov ali pravnih strokovnjakov, ki se štejejo za "sodišče" posameznih držav članic, https://e-justice.europa.eu/content_succession-380-hr.do?clang=hr (11. 9. 2019).

O AVTORICAH

Izr. prof. dr. sc. Sladana Aras Kramar

Sladana Aras Kramar se je rodila leta 1984 v Pulju. Septembra 2007 je diplomirala *summa cum laude* na Pravni fakulteti Univerze v Zagrebu. Med pravnim študijem je bila večkrat nagrajena z dekanovimi nagradami, nagradami za študijsko odličnost in rektorjevo nagrado. Leta 2007 se je vpisala na podiplomski doktorski študij civilnega in družinskega prava na Pravni fakulteti Univerze v Zagrebu. Doktorsko disertacijo z naslovom "Postopki v sporih o preživljanju otrok" je zagovarjala 19. junija 2012 in pridobila akademsko izobrazbo doktorja znanosti s področja družboslovja, področja prava, znanstvene veje civilnega prava in civilnega procesnega prava.

Po opravljeni praksi na zagrebškem občinskem civilnem in občinskem kazenskem sodišču je leta 2010 opravila tudi pravosodni izpit. Trenutno je zaposlena na Pravni fakulteti Univerze v Zagrebu na oddelku za civilno procesno pravo v znanstveno-pedagoškem nazivu izredne profesorice. Pri svojem delu se ukvarja predvsem s področjem civilnega procesnega prava, evropskim civilnim postopkom, družinskim postopkom, postopkom pred gospodarskimi sodišči, pravne pomoči, arbitraže in alternativnega reševanja sporov. Je avtorica več objavljenih knjig (ali soavtorica) in člankov s teh pravnih področij.

Sodeluje pri več mednarodnih znanstvenih projektih in pri delu Pravne klinike pravne fakultete Univerze v Zagrebu kot pomočnica predstojnika klinike in mentorica posameznih študentskih skupin, ki neposredno nudijo brezplačno pravno pomoč. Tekoče govori angleščino, nemščino in italijanščino.

Katarina Vučko, univ. dipl. prav.

Katarina Vučko je leta 2006 diplomirala na Pravni Fakulteti Univerze v Ljubljani. Leta 2012 je po pripravništvu na Okrajnem sodišču v Kranju opravila pravniški državni izpit.

Leta 2007 se je kot strokovna sodelavka na področju človekovih pravic zaposlila na Pravno-informacijskem centru nevladnih organizacij – PIC, pred tem je s PIC-em pogodbeno sodelovala kot pravna svetovalka na področju azila. Od leta 2009 je zaposlena na Mirovnem inštitutu, kjer tako v nacionalnih kot mednarodnih projektih konzorcijih deluje kot pravna svetovalka, raziskovalka in vodja projektov na področju človekovih pravic, zlasti na področju kazenskega in upravnega prava, državljanstva, izbrisa, migracij, azila in nediskriminacije.

Desetletje je posvetila pravnemu zastopanju in zagovorništvu za popravo krivic izbranim prebivalcem Slovenije. Leta 2012 je bila svetovalka Mednarodne organizacije za migracije (IOM) v okviru projekta vzpostavitve varstva pravic migrantov v Azerbajdžanu. Med letoma 2011 in 2014 ter ponovno od 2019 dalje v FRANET – multidisciplinarne mreže Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA) pripravlja poročila in študije o spoštovanju temeljnih pravic v Sloveniji. Kot predstavnica Mirovnega inštituta z Varuhom človekovih pravic RS sodeluje pri izvajanju nalog državnega preventivnega mehanizma na podlagi Opcijskega protokola h konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju. Aktivno sodeluje znotraj Evropske mreže o brezdržavljanskosti (European Network on Statelessness) in Evropske mreže Justicia na področju kazenskega prava. Od leta 2015 je članica Novinarskega častnega razsodišča Društva novinarjev Slovenije.